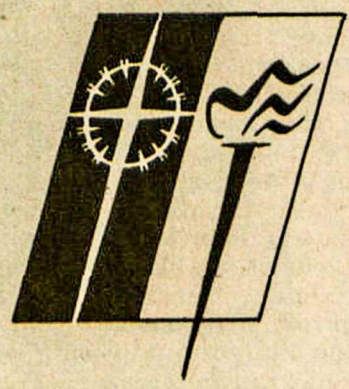

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 36 (1751) 1983 RUGSĖJIS-SEPTEMBER 8 • "AUŠROS" METAI • LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS — LITHUANIAN WEEKLY • 2185 STAVEBANK RD., MISSISSAUGA, ONT. L5C 1T3, CANADA • Tel. (416) 275-4672

Daug vargta...

Praėjus Pasaulio Lietuvių Dienoms Čikagoje, pasigirsta dvejopi balsai. Vieni jas liaupsina, kiti ir kritiškai žodžiu palydi. Jose nedalyvavę arba tik dalį jų matę kartais klausia: kuriems tad tikėti? Iš arti PLD stebėję nesvyruodami galėtų atsakyti — abiem. Ir vieni, ir kiti yra teisūs, nes tokio milžiniško masto renginys yra kaip dvipusis medalis. Kad PLD užsitarnauja liaupsinimo, nėra jokios abejonės. Tai turbūt didžiausio masto renginys visoje lietuvių išeivijos istorijoje. Jis apėmė beveik visas lietuvių gyvenimo sritis — visuomeninę veiklą, muziką, dailę, dainų šventę, teatrą, operą, sportą, tautinius šokius, spaudą, jaunimą, pramogas, pamaldas, filmus... Be to, PLD metu vyko visa eilė religinių ir visuomeninių suvažiavimų, Dariaus-Girėno 50 metų sukakties minėjimas. Visa tai sudarė labai intensyvią kultūrinę lietuvių gyvenimą, trukusį bene dvi savaites. Gausūs dalyviai galėjo pasinėsti į lietuvišką gyvenimą ir tikrai juo domėtis. Išeivijoje tai retas atvejis, parodęs užsienio lietuvių gyvastumą. Pastarasis, išsklaidytas kasdieniniame gyvenime, atrodo blankus, nepajėgus, neimponuojantis, tačiau sutelktas draugė jis pasirodo visu savo pajėgumu. Visą išeiviją tai veikia gaivinančiai. Ir čikagiškės PLD padvelkė stipriu, gaiviu lietuviškumu.

TAIP atrodo pirmoji PLD pusė. Pažvelgus kiton medalo pusę, matyti ir kritikos vertę dalykų. Nekalbėsimė čia apie įvairius techniškus trūkumus — jų buvo visuose renginiuose. Ir vargu ar kam nors tokio pobūdžio renginiuose pavyksta jų išvengti. Juoba, negalima laukti, kad didelio masto renginiuose jų nebūtų. Net ir geriausiems planuotojams atsiranda nenumatytų kliūčių, kurios daug ką sujaukia. Šiuo atveju mums rūpėtų principinis klausimas, būtent, ar verta ateityje į Pasaulio Lietuvių Dienas sukrauti tiek daug renginių (apie 30), kaip tai buvo padaryta Čikagoje? Taip, didelis mastas imponuoja, tačiau, antra vertus, išvyso tokį spaudimą dalyviuose, kad jie niekur nebesuspažtų, labai išvargta ir pasidaro nepajėgūs gerėtis bei gaivintis puikiais renginiais. Lieka daug vertingų dalykų nematytų, neaplanų, neaprašytų. Tos kelios labai perkrautos dienos taip išvargina dalyvius, ypač vyresnio amžiaus, kad atgrasina nuo dalyvavimo ateityje. Be to, renginiai, išmėtyti po milžinišką Čikagą, apskunkina juo suradimą ir pareikalauja daug laiko vien važinėjimui. Dėlto labai taikliai viena "TŽ" skaitytoja, rašydama apie PLD Čikagoje, pareiškė: "Daug vargta, mažai matyta". Atrodo, jina bus išreiškusi daugumos dalyvių nuomonę, nes vargo ten, ypač iš kitur atvykusiems, tikrai buvo daug, bet viską pamatyti nebuvo įmanoma.

APŽIŪRĖJUS abi PLD puses, pasidžiaugus jų sėkmingumu, verta mesti žvilgsnį ateitin. Netenka abejoti, kad Pasaulio Lietuvių Dienos bus rengiamos ir ateityje. Kur jos bus rengiamos, dar niekas nežino, tačiau galima spėti, kad jos už 4-5 metų bus kur nors kitur, t.y. ne Čikagoje. Aišku, turės sumažėti ir jų mastas bei galbūt net pobūdis. Jei Čikagoje buvo ypač siekiama kiekybės, masinio dalyvavimo, daugybės renginių, tai ateityje reikėtų siekti pirmoje eilėje kokybės. Pvz. rengiant dainų šventę galėtų būti mažiau dalyvaujančių chorų, bet geriau paruoštų. Tiesa, gražu žiūrėti į masinį jungtinį chorą, dvelkiantį aprangos spalvingumu, bet nesmagu klausyti, kai tik dalis gausių chorių dainuoja. Praktikuojant dirigentai, bet nepajėgia išplėsti dainos iš tūkstantinio choro, nes nevisi choralai atvyksta pasirodę. Tai tik vienas pavyzdys, rodantis reikala keisti būsimų renginių linkmę, būtent, į kokybės pusę. Tas pat pasakytina apie tautinių šokių šventes ir aplamai programas, kuriose dalyvauja įvairūs ansambliai. Kai kurių pasirodymų būna gana menkas ir gadinama visa pasirodyma. Tad ateityje, planuojant plataus masto renginius, reikėtų laikytis seno romėniško posakio — "non multa, sed multum", t.y. nedaug, bet gerai. Mūsų pastangos turėtų telktis ties pagrindiniais renginiais, gerai paruoštais, vengiant juos užgožti šalutiniais.

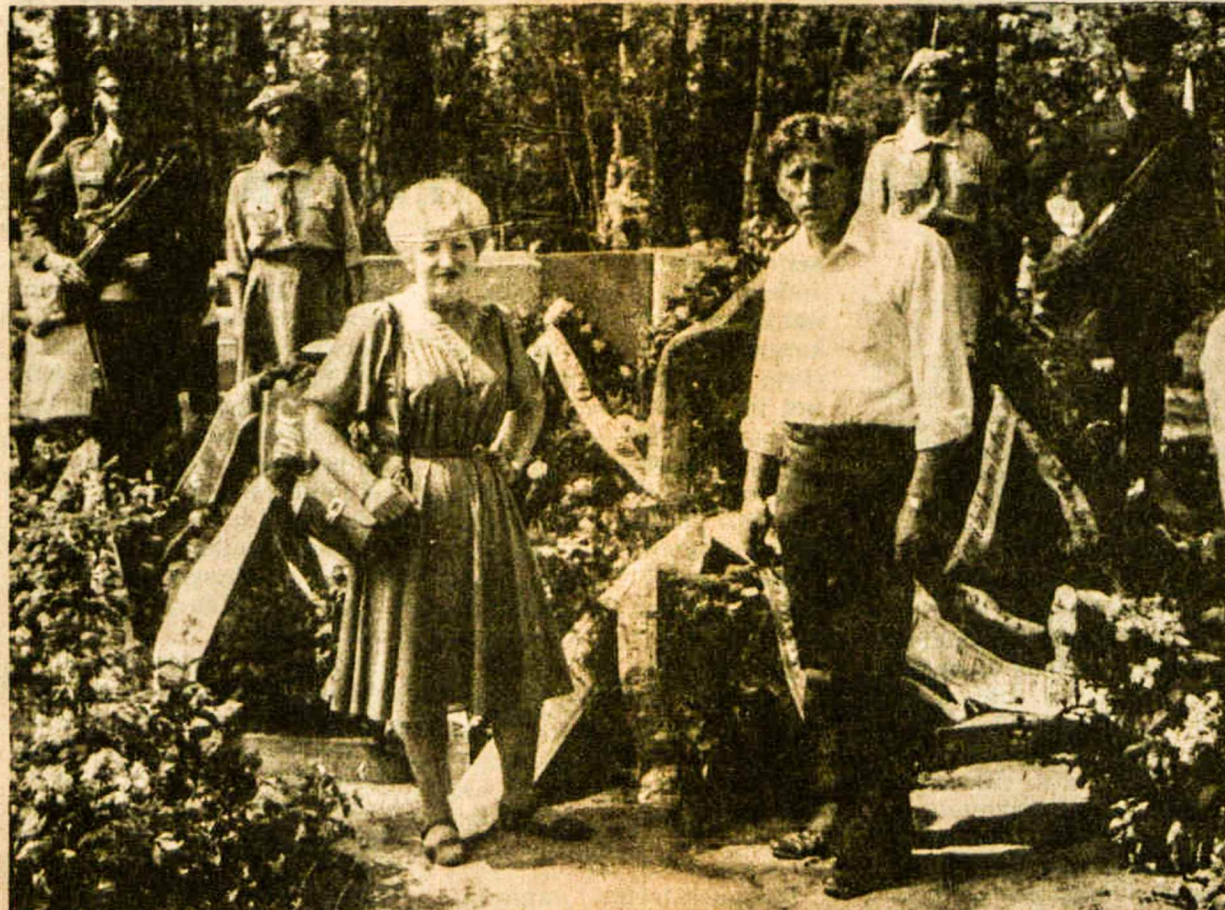
KANADOS ĮVYKIAI

Konservatorių laimėjimai

Papildomi rinkimai į Kanados parlamentą dviejose apylinkėse N. Skotijoje ir Britų Kolumbijoje baigėsi stipria konservatorių pergale. N. Skotijoje parlamentas buvo išrinktas naujais konservatorių vadovais B. Mulroney, gavęs tikrai didelį balsų skaičių — net 60,4%. Liberalų kandidatas A. Sinclair tesulaukė 25%, nors vėliau metu šioje apylinkėje lankėsi keli Kanados liberalų vyriausybės ministrai, savo pažadais bandę sustiprinti jo poziciją. B. Mulronio laimėjimas buvo užtikrintas, nes papildomus rinkimus čia atnešė konservatoriaus E. MacKay pasitraukimas, turėjęs tikslą parūpinti saugią apylinkę naujam vadui. Stebėtis betgi verčia faktas, kad B. Mulronis gavo gerokai daugiau balsų už patį E. MacKay. Atrodo, įtakos

rinkėjams turėjo plačiai pasisklidusi mintis, kad B. Mulronio atveju jie parlamentą renka ne tik savo atstovą, bet ir būsimą Kanados ministrų pirmininką. Viešosios nuomonės tyrimai liudija, kad konservatoriai dabar net 28% yra populiariausi už Kanadą valdančius P. E. Trudeau liberalus.

Kitokie papildomų rinkimų rezultatai galėjo būti Britų Kolumbijoje, nes ten tuščia vieta atsirado atsistatydinus socialistinį M. Rose, kuris buvo išrinktas į Britų Kolumbijos parlamentą. Atrodė, kad toje apylinkėje rinkimus gali laimėti socialistų kandidatė S. Weremchuk. Konservatoriai savo kandidatą buvo pasirinkę vietas auginantį ūkininką G. Germainą, lig šiol niekada nekandidavusį jokiuose rinkimuose. (Nukelta į 8-tą psl.)

DARIAUS-GIRĖNO žuvimo vietoje Pšcelnike prie jų garbei pastatyto ir atnaujinto paminklo, kur 1983 m. liepos 17 d. įvyko plataus masto iškilmė, mininti lakūnų mirties 50 metų sukaktį. Prie paminklo garbės sargyba ėjo lenkų kariuomenės kareiviai ir skautai. Priekyje kanadiečiai — Alina Krušikienė ir Pijus Krušikas. Nuotr. P. Krušikas

Pasakoja grįžę iš Suvalkų trikampio

Iškilmės prie Dariaus-Girėno paminklo

Dalyvavo apie 1000 lietuvių, kolbėjo lietuvių veikėjai ir Lenkijos pareigūnai. padėta daug vainikų su lietuviškais kaspinais

Š. m. liepos 17 d. transatlantinių lakūnų Dariaus ir Girėno žuvimo vietoje Soldine, dabar — Pšcelnike, įvyko labai įspūdingos iškilmės, kuriomis buvo paminėta tragiška jų skridimo 50-ji sukaktis.

Iš visos Lenkijos, ypač Suvalkų trikampio, suvažiavo apie 1000 lietuvių, prie kurių prisidėjo ir vietiniai lenkų gyventojai. Buvo matyti 8 autobusai, atgabenę tautiečius iš įvairių vietovių. Būtų atvažiuoję ir daugiau lietuvių, bet truko vietų. Dar daug kas pvz. iš Punsko nerėjo važiuoti, bet nebegavo vietų autobusuose, kurių skaičius buvo labai ribotas. Nors kelionė truko 3 dienas, buvo darbymetė, bet žmonės veržė veržėsi į tą kelionę, nes norėjo dalyvauti minėtoje iškilmėje. Kaikurie važiuojo automobiliais ir motociklais.

Keliečiai iš tolimų vietovių atvyko į Pšcelniką prie Dariaus-Girėno paminklo iš vakaro ir nakvojė paruoštoje palapinėse. Šioje vietoje jie rado gražiai sutvarkytą. Sakoma, kad vienas tautietis iš Wrocławo ar Ściecino 3 mėnesius prieš šventę darbavosi apie paminklą, apsigyvenęs pas vietos ūkininkus.

Nakvynė miško palapinėse buvo labai smagi — skambėjo dainos, girdėjosi linksni pokalbiai. Pažymėtina ypač tai, kad jaunimas tarp savęs kalbėjosi lietuviškai ir dainavo kartu su visais.

Pamaldos

Sekmadienį, 1 v.p.p., prie Dariaus-Girėno paminklo ir lietuviško kryžiaus kun. Alfonsas Jurkevičius iš Wrocławo ir kun. Bronius Kuculis iš Olštyno atnašavo lietuviškas Mišias. Giedėjo choras ir visi pamaldų dalyviai lietuviškas giesmes.

Pamokslą pasakė kun. A. Jurkevičius. Visų pirma stipriai, sodriu balsu perskaitė Dariaus-Girėno testamentą ir parbrėžė, kad ši vieta yra šventa, nes čia prieš 50 metų buvo pralietas Lietuvos didvyrių kraujas. O tie didvyriai skridę per Atlantą, jausdami reikalą drąsėsi žygių atsiuriant čia Lietuvai. Drasių žygių esą reikią ir dabar kovoje už savo ti-

kėjimą. Dabartinis pasaulis yra užsimojęs nugalėti ir sunaikinti mūsų tikėjimą. Bet kaip amžių persekiojimai jo nenugalėjo, taip neįveiks jo ir dabartiniai smūgiai, jeigu turėsime stiprų tikėjimą. Ten, kur viešpatuoja stiprus tikėjimas, ten klesti ir stipri vėnybė.

Kun. A. Jurkevičius pamokslė pranešė, kad lietuvių vardu jis įteikė Lenkijoje besilankančiam Šv. Tėvui Jonui-Pauliui II dovaną — taurę su Aušros Vartų ženklu ir lietuvių rėjų vaizutį, bet nebegavo vietų autobusuose, kurių skaičius buvo labai ribotas. Nors kelionė truko 3 dienas, buvo darbymetė, bet žmonės veržė veržėsi į tą kelionę, nes norėjo dalyvauti minėtoje iškilmėje. Kaikurie važiuojo automobiliais ir motociklais.

Taurėje buvo įdėtas laiškas lenkų kalba, išreiškiantis lietuvių ištikimybę Dievui ir katalikų tikėjimui. Baigdamas pamokslą, kun. A. Jurkevičius skatino drąsiai ginti savo tikėjimą, išlaikyti lietuvių kalbą, papročius, kultūrą, vienybę ir tarpusavio meilę. Nušviesdamas savo mintį, pamokslininkas priminė atvejį, kuriame gaisro ištyktose tėviškėje motina šaukiasi pagalbos. Tokios pagalbos dabar yra reikalinga Lietuvai. Baiginėje maldoje kun. A. Jurkevičius kreipėsi į Dievo Motiną Mariją specialia malda prašydamas globos lietuvių tautai. "Teviespatauja tarp mūsų vienybė" — buvo paskutiniai pamokslininko žodžiai.

Prie paminklo buvo padėti vainikai, kurių buvo apie 30. Jie buvo nupinti iš gyvų gėlių, papuošti lietuviškais kaspinais. Juos atvežė įvairios grupės iš daugelio vietovių. Buvo matyti daug lietuvių, pasipuošusių tautiniais drabužiais.

Prakalbos

Ten pat prie Dariaus-Girėno paminklo prabilo Lietuvių Visuomeninės Kultūros Draugijos Ściecino skyriaus pirm. Jonas Žalapis. Jis pasveikino suvažiavusius ir parbrėžė iškilmės tikslą — Dariaus-Girėno žuvimo 50-ą sukaktį. Taip pat jis išreiškė padėką už talką bei pagalbą atnaujinant minėtų didvyrių paminklą — Myslibožo miesto atstovui J. Vinerčikui, girininkui P. Nivinskiui, Myslibožo kultūros namų vedėjai A. Prenkovi ir Gožovo vaivadijai.

Lenkų valdžios pareigūnai kalbėjo lenkiškai, įvertindami žuvusių lakūnų auką ir lietuvių pastangas išlaikyti jų atminimą bei apsaugoti paminklą. Aukso medalius jie apdovanojo šiuos lietuvius: Antaną Saraucį, Jurgį Žemaitį ir Julijū Sanvaitį.

Lietuvių Visuomeninės Kultūros Draugijos centro valdybos sekr. Algirdas Nevulis išreiškė padėką lenkų pareigūnams už pagalbą ir juos apdovanojo Dariaus-Girėno ženkleliais, lietuviškais rankdarbiais bei audiniais.

Koncertinė dalis

Meninę iškilių dalį prie paminklo atliko Punsko lietuvių tautinių šokių ir dainų ansamblis "Sūduva" bei kapela "Klumpė". Tai buvo lietuviškų dainų, šokių ir muzikos pyne, taip miela lietuvių širdžiai. Šia programa žavėjosi ypač tie, kurie retai tegali išgirsti lietuvišką dainą, atliekamą ištiso ansamblio.

Pažymėtina, kad šis ansamblis su lietuviška programa pasirodė ir lenkų visuomenei net keliose vietovėse, kaip Chorošėve, Gožove, Myslibože. Ten jis koncertavo kultūros namų ir teatrų salėse.

Ansamblio dalyviai yra daugiausia žemės ūkio žmonės, randą laiko net ir darbymeiteje ne tik koncertams, bet ir repeticijomis.

Jų pastangas labai remia visuomenė. Pvz. Punske, kai tik būna ansamblių koncertai, salė būna pilnutėlė žmonių. Šią vasarą porai Kanados lietuvių teko būti viename tokia koncerte, surengtame daržinėje Punske. Buvo išparduota 700 bilietų. Rengėjai pritrūko bilietų. Panašiai buvo su ansambliu iš Lazdijų. Jo koncertas šią vasarą buvo surengtas Punsko lietuvių gimnazijos salėje. Ir ten buvo pilna klausytojų. (Nukelta į 2-ą psl.)

Pasaulio įvykiai

PLATAUS PASMERKIMO VISAME PASAULYJE SUSILAUKĖ P. Korėjos keleivinio lėktuvo nušovimas prie Sachalino salos. Lėktuvas iš Niujorko per Aliaską skrido Seulan su 269 keleiviais ir įgulos nariais. Keleivių sąrašas buvo devyni kanadiečiai, 51 amerikietis, įskaitant JAV kongreso atstovą L. McDonalda. Dėl nežinomų priežasčių lėktuvas nakties metu nukrypo Sibiro pusėn, pažeisdamas Sovietų Sąjungos teritoriją Kamčatkos pusiasalyje ir prie Sachalino salos, kur yra didelės laivyno bazės. Paklydusį lėktuvą pustrėčios valandos sekė sovietų "SU-15" naikintuvai, turintys karšcio viliojamas raketas. JAV žvalgyba užregistravo sovietų lakūnų pokalbius radijo bangomis. Jiems būduotas įsakymas paleisti raketą, kuri buvo iššauta vietiniu laiku 3.25 v.r. Lėktuvas iš radaro kontrolės dingo 3.29 v.r. Atrodo, raketą pataikė į variklį, pažeisdamą sparną. Lėktuvo nušovimą įrodė sovietų lakūno pranešimas, kad raketą iššauta, taikiny sūnaikintas. Taip buvo paaukotos 269-ųjų amerikiečių žmonių gyvybės. Sprendimas greičiausiai padarytas Maskvoje, nes sovietiniai naikintuvai paklydusį lėktuvą sekė net pustrėčios valandos. TASSo agentūra vėliau paskelbė suktą pranešimą, kad nežinomas lėktuvas špionažo tikslais buvo pažeidęs teritorines Sovietų Sąjungos erdves, nepaisė perspėjimo šūvių ir pabėgo Japonijos kryptimi.

Šamoningas šūvis Normaliai paklydusį keleivinį lėktuvą pasitinka naikintuvai ir nukreipia į artimiausią savo aerodromą. Šį kartą sovietinių erdvių gynėjai pasirinko priešlėktuvinės raketos, pažeisdami tarptautines taisykles. Atrodo, buvo tikėtasi, kad niekas nepastebės lėktuvo nušovimo, kad jis dings be žinios. Kortas sujaukė JAV žvalgybos duomenys, kuriuos atskleidė valstybės sekr. G. Shultzas, pasinaudamas užregistruotais sovietų lakūnų pokalbiais. Tai, žinoma, liudija stropų Sovietų Sąjungos Sibiro pakrančių sekinimą. Kaltinimas, kad lėktuvas buvo įsiveržęs špionažo tikslais, yra absurdiškas. Nakties metu gerų žemės nuotraukų nepadarėsi. Jų JAV žvalgybai pakankamai parūpina dieną virš šios Sovietų Sąjungos teritorijos praskrendantys erdvių satelitai. 1978 m. balandžio 20 d. kitas keleivinis P. Korėjos lėktuvas, skridęs iš Paryžiaus į Aliaską, Sovietų Sąjungos teritoriją pažeidė prie Murmansko. Tada jis buvo apšaudytas naikintuvų patrankėmis. Pažeistu lėktuvu lakūnai nusileido ant ežero ledo. Du keleiviai buvo nušauti, keli sužeisti. Ir tada Maskva neprispazino šaudžiusi į keleivinį lėktuvą.

Naujas vadas

Karingasis Izraelio premjeras M. Beginas paskelbė atsistatydinimą ir šį kartą nepakeitė savo nuomonės. Heruto partijos centro komitetas nauju vadu išrinko užsienio reikalų ministrą J. Samirą, tik dvejais metais jaunesnį už M. Beginą. Už J. Samirą balsavo 436 partietiai, už vicepremierą D. Levy — 302. J. Samirą patvirtino ir koalicinės grupės. M. Beginą sukrėtė žmonos mirtis, silpnėjanti sveikata, nelemtoji invazija į Libaną. Karo veiksmuose ten žuvo daugiau kaip 500 Izraelio karių, apie 20.000 civilių gyventojų. Izraelio kariuomenės pasitraukimas iš Libano yra neįmanomas, kol pasitraukti atsisakys Sirija. Jau pradėtas dalinis Izraelio karių atitraukimas ir patogesnė linija pilnai problemos neišsprendžia, nes susidariusioje tuštumoje prie Beiruto vyksta kovos tarp krikščionių ir mahometonų milicinių grupių. Izraelio kariuomenės dalinių laikymas Libane yra nuostolingas ekonomijai, atnešantis daug išlaidų kariniams reikalingams. Joms padengti reikės didesnės finansinės paramos iš JAV.

Naujas vadas

Karingasis Izraelio premjeras M. Beginas paskelbė atsistatydinimą ir šį kartą nepakeitė savo nuomonės. Heruto partijos centro komitetas nauju vadu išrinko užsienio reikalų ministrą J. Samirą, tik dvejais metais jaunesnį už M. Beginą. Už J. Samirą balsavo 436 partietiai, už vicepremierą D. Levy — 302. J. Samirą patvirtino ir koalicinės grupės. M. Beginą sukrėtė žmonos mirtis, silpnėjanti sveikata, nelemtoji invazija į Libaną. Karo veiksmuose ten žuvo daugiau kaip 500 Izraelio karių, apie 20.000 civilių gyventojų. Izraelio kariuomenės pasitraukimas iš Libano yra neįmanomas, kol pasitraukti atsisakys Sirija. Jau pradėtas dalinis Izraelio karių atitraukimas ir patogesnė linija pilnai problemos neišsprendžia, nes susidariusioje tuštumoje prie Beiruto vyksta kovos tarp krikščionių ir mahometonų milicinių grupių. Izraelio kariuomenės dalinių laikymas Libane yra nuostolingas ekonomijai, atnešantis daug išlaidų kariniams reikalingams. Joms padengti reikės didesnės finansinės paramos iš JAV.

Pasaulio reakcija

Sovietų Sąjungos ambasadoriai aštrių priekaištų dėl keleivinio lėktuvo numušimo susilaukė Vašingtone, Londone, Paryžiuje, Bonnoje. To-

Šiame numeryje:

Daug vargta...

Pasaulio Lietuvių Dienos Čikagoje ir jų vertinimas

Iškilmės prie Dariaus-Girėno paminklo

Pasakoja ten dalyvavę tautiečiai iš tolimos Kanados

Lietuviai Lenkijos pamary

Apie jų ten atsiradimą ir gyvenimą rašo sciiniškė "Aušra"

Planai įvykdyti, krautuvės tuščios

Amerikietis žurnalistas Tomas Brazaitis lankėsi Vilniuje

Žvilgsniai į praėjusį kongresą

Jaunimo kongreso dalyvių atsiliepimai apie jo eigą

Miestas, kurį gubia tūkstančiai metų

Jeruzalės miestas, kurį lanko turistai ir maldininkai

Jaunimo kongresas, trukęs 24 dienas

Sudėtinis reportažas apie V Pasaulio Lietuvių Jaunimo kongresą

Jaunimas Lietuvių Sodyboje

Skautų stovykla Britanijos lietuvių sodyboje prie Londono

Kavaliūno romanas "Dalia"

Ketvirtasis šio autoriaus romanas, pasiekęs išeivijos skaitytojus

Keturi dabartinės Lietuvos poetai

VI. Kulboko žvilgsnis į naują R. Šilbajorio leidinį

TEVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

2185 Stavebank Road, Mississauga, Ontario L5C 1T3, Canada
Telefonas (416) 275-4672Leidėjas: Kanados Lietuvių Katalikų Kultūros Draugija "Žiburiai"
Redaguojas: k. dr. Pr. Gaidamavičius ir Vyt. KastytisMetinė prenumerata \$17, pusmetinė — \$9. Rėmėjo prenumerata \$25
Skelbimai ruošiamam numerui priimami iki ketvirtadienio. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Rankraščiai taisomi redakcijos nuostata. Autorių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę.

The Lights of Homeland — Lithuanian Weekly

Published by Lithuanian Canadian R. C. Cultural Soc. "Žiburiai", Inc.
Subscription rates: \$17.00 per year, \$9.00 per 6 months. Deadline for advertisements — Thursday. Second class mail registration number 0509.

Kalinio laiškas iš Sibiro

Rašo Viktoras Petkus. Šis jo laiškas paimtas iš
"LKB Kronikos" 58 numerio

"Rugpjūčio 23 kalėjime mano praleistųjų metų suma bus apvali ir solidi — dvidešimt. Dvidešimt metų būnant nelaisvės namuose nėra tekę regėti tautiečio, nešvenčiančio Kalėdų ar Velykų. Per Kalėdas, tiesa, eglutės nebuvo, bet ant stalo laikėme iš "Gėlininkystės" žurnalo iškirptą gražiai papuoštą eglutę. Sližikus padariau iš supjaustytų džiovintų riestainių, o baltoji plotkelė irgi buvo. Tokiu būdu lyg ir viskas tvarkoj... tik pirmą kartą nežinau, kada prasidės Užgavėnės ir bus Velykos.

Gyvenimas monotoniškas. Gauti laikraščius ir žurnalus mūsų pastogėje labai keblu. Teigiama, kad periodinė spauda mums per savaitę pristatoma tris kartus. Taip sakoma, o iš tikrųjų yra buvę savaitę, kai negavome jokio laikraščio. Jeigu laikraščius dar atneša, tai žurnalus dažniausiai tik vieną kartą savaitėje, todėl jų susidaro visas glėbys, o čia reikalaujama, kad vienas kalbintys tegali laikyti kameroje tik penketą vienetų, nesvarbu, knygų, brošiūr ar žurnalų, o visa kita reikia atiduoti į sandėlį, girdi, kada norėsite pasiimti.

Teoriškai atrodo lyg ir neblogai, o praktiškai kartais per savaitę neprisiprašai, kad nuvestų į sandėlį. Tokiu būdu atsiduri lyg užburtame rate. Dar blogiau su knygomis. Iš namų betkokių knygų gavimas kategoriškai uždraustas. Knygynai siūsti mums užsisakyti knygas nesuinteresuoti, nes jos dažnai grąžinamos pasiuntėjui, t.y. atgal į knygyną, tokiu būdu mes jų akys tampame nerimtais klientais.

Visiškai nepavydėtina padėtis dėl laiško. Taisyklės pasakyta, kad išsiunčiamų ir gaunamų laiško kalėjimo vyresnybė negali ilgiau išlaikyti kaip tris dienas. Ir kituose kalėjimuose tos vadinamos trys dienos užsitedavo, bet vistiek buvo stengiamasi tos taisyklės prisilaikyti. Čia apie tokią tvarką net neužsimenama, lyg jos visiškai nebūtų. Anksčiau dar pranešinėdavo bent apie dalį nusavintų atėjusių laiško, o dabar ir šito ne-

bedaroma. Kitų artimieji bando rašyti laiškus per vietines ar sąjungines prokuratūras. Vienas kitas šitokiu būdu pasiųstas laiškas ateina. Niekas ne tik neatnešė telegramų apie pasiunčiamus pinigus, bet ir nepranešė, jog pinigai yra atsiųsti.

Maždaug šešis kartus savaitėje per pietus valgome kopūstienę iš sušalusių ir pūvančių kopūstų. Į nusiskundimus, jog kopūstai sugedę, pareigūnai atsako: "O iš kur gauti kitus? Be to, gydytojas sako, kad juos dar galima valgyti..." (Šiuose kraštuose žmonės nemoka rauginti kopūstų, todėl juos palieka lauke šaltyje, reiškia, užšaldo, o šiemet čia negirdėtai šilta žiema su atodėriais. Už tai ir pūva vargšai kopūstai).

Ore būnam neilgiau, kaip vieną valandą per parą, o ir mūsų prižiūrėtojai tą valandą laikada stengiasi sutrumpinti, kad jiems, kaip galima, trumpiau reikėtų prie mūsų besivaikšiojančių kiurksoti. Kituose kalėjimuose, kad šito nebūtų, koridoriuose kabo laikrodžiai. Tu paties prašėme ir čia. Atsakė, kad jums, t.y. mums, laikus sustojo. Vėliau vis tik pakabino išklurus laikrodį, bet vėliau apsigalvojo ir kažkur nudangino. Visame kalėjime nėra jokio laikrodžio; pasiteiravus prižiūrėtojų, kiek laiko, šie irgi neatsako, todėl ir darbe, nežinant laiko, painu.

Gal ir vėl nuilginau laišką. Mat tenka nuogastauti, kad laiškas dėl ilgumo "neįklimptų". Visiems daug sveikinimų ir ilgiausių linkėjimų".

Š. m. pavasarį Elena TERLECKIENĖ buvo nuvažiavusi pas savo vyrą tremtinį Antaną TERLECKĄ į Tolimuosius Rytus, į Magadano sritį. Nuvažiavusi į tremties vietą, E. TERLECKIENĖ iš karto pasijuto labai blogai — vietovė yra žymiai augščiau jūros lygio — trūksta deguonies. Savo vyrą rado labai ligotą — dėl sunkių gyvenimo sąlygų sutinusios kijos ir žymiai pablogėjusi sveikata.

A+JONUI DAGIUI

Lietuvoje mirus,

jo broliui skulptoriui JOKŪBUI DAGIUI ir jo žmonai reiškiamė giliausią užuojautą bei kartu liūdime —

V. E. Smilgiai
J. J. Pilipavičiai
R. P. McGuire

Mobawk Furniture Ltd.

PILNAS NAMŲ APSTATYMAS

- * Elektros reikmenys
- * Televizijos aparatai
- * Skalbiamosios mašinos
- * Vaikų baldai
- * Įvairūs kilimai

- * Saldytuvai
- * Valgomųjų kambarių apstatymas ir kt.
- * Siuvamos mašinos
- * Rašomos mašinėlės

Nemokamas pristatymas į namus.

KRAUTUVĖS:

Vakaruose — 137 RONCESVALLES Ave.
Tel. 537-1442Rytuose — 2448 DANFORTH Ave.
Tel. 699-4444

Krautuvės atidarytos nuo 9 valandos ryto iki 9 val. vakaro

Prie DARIAUS-GIRĖNO paminklo Pšcelnike, dabartinėje Lenkijoje, lietuvių suvežti vainikai iš įvairių vietovių 1983 m. liepos 17 d. lakūnų žuvimo 50-čio proga
Nuotr. P. Kružiko

Iškilmės prie Dariaus-Girėno paminklo

(Atkelta iš 1-mo psl.)

Daug kas apgailestavo, kad ne tik Dariaus-Girėno iškilnių koncerte nedalyvavo joks meno vienetas iš okup. Lietuvos, bet ir oficialioje dalyje nepasirodė nė vienas atstovas. Kodėl taip įvyko, nebuvo paaiškinta.

Laiškas iš Vilniaus

Tarp daugelio sveikinimų pažymėtinas ypač architekto Vytauto Zemkalnio-Landsbergio ilgokas laiškas. Jo autorius nepriklausomos Lietuvos laikais suprojektavo Dariaus-Girėno paminklą, kuris dabar, po 50 metų, buvo atnaujintas. Laiškas buvo perskaitytas per garsiakalbį. Jame, tarp kitko, architektas rašė:

Garbė didvyriams! Garbė Dariaus ir Girėno skrydžio rėmėjams. Garbė tikintiesiems į skrydžio didybę. Garbė lietuviams, gyvenantiems Lenkijoje, kurie laiku susirūpino priminti tautiečiams, kad mažytėje "Lietuvos teritorijoje", šalia Soldino (d. Myslibožo), Lietuvos didelio skausmo vietoje, atsilankę lietuvis turėtų susimąstyti, save įvertinti ir semtis dvasios stiprybės — nepalūžti kovos už Didžiąją Tiesą ir Šviesą.

Darius ir Girėnas savo Golgotoje nurodė mums kelią, kuriuo reikėtų tautai žengti į Laisvę ir Dėrą...
Tie du didvyriai vedė Lietuvą į šviesią ateitį, į šviesų rytojų. Jie nežuvo. Jie savo auka gyvi ir moko mus visus, karštai mylinčius Tėvynę Lietuvą, dielė meile ir drąsa siekti laimės Lietuvai ir visai žmoniijai.

Sudužo medžiaginės didvyrių esybės, tačiau jokia jėga nesugebės pakirsti jų galingos Dvasios. Darius ir Girėnas gyvi kiekvieno lietuivio širdyje, kaip gyvi mūsų širdyse visi mūsų tautos didvyriai, savo drąsiais darbais ir žygiais, gyvybės aukomis kovoję dėl Lietuvos.

Galingiausias mūsų kovos ginklas — tai meilė Lietuvai. Galinių širdys — tai Lietuva. Dirbkime, kovokime ir gyvenkime. Vardan tos Lietuvos".

Vaišės miške

Po ilgokų iškilnių rinkosi dalyviai į kiek atokesnę aikštelę užkasti bei atsigaiivinti. Atsirado ir maisto sunkvežimis, iš kurio galima buvo daug ko nusipirkti kai ir brangesnė kaina nei krautuvėse. Visi džiaugėsi, kad maisto galima buvo gauti be kortelių. Mat dabar Lenkijoje maisto gaminiai gaunami krautuvėse tik-tai su kortelėmis, kaip ir karo metu.

Susėdę žmonės miške ilsėjosi, vaišinosi ir dainavo iki pavakarių. Ten galima buvo susitikti su lietuviu iš įvairių Lenkijos vietų. Jų buvo ir iš kitų valstybių. Iš Australijos dalyvavo J. Bruožis su žmona Jone ir dukra Rita, A. Krakauskas su dukra Alicija, P. Kružikas su žmona Alina ir sūnumi Rimu iš Kanados, G. Bulotienė iš JAV ir kiti.

Visi norėjo gauti Dariaus-Girėno medalių ir ženklelių, pagamintų specialiai šiai iškilmei, bet rengėjai jų pritrūko. Buvo pagaminta 500 egz. ir visi bematant buvo išparduoti. Ne vienam teko derėtis ir siūlyti brangesnę kainą, kad tik gautų Dariaus-Girėno iškilnių medalių.

Lenkų laikysena

Šiuo atveju galima pasi-džiaugti, kad Lenkijos valdžios pareigūnai ir vietos lenkų visuomenė lietuviams rodė nemažai palankumo. Valdžios

atstovai dalyvavo iškilmeje, rodė palankumo paminklą atnaujinant. Iškilmės garbės sargybą ėjo lenkų kareiviai. (Prie jų stovėjo ir skautai, bet jie rodos, buvo lietuviai). Jų buvo atvažiuavę keli sunkvežimiai. Kalbėjo žmonės, kad iškilnių išvakarėse, t.y. liepos 16 d., miške prie Dariaus-Girėno paminklo buvo kilęs gaisras ir kad tuo būdu lenkai norėjo sukludyti sekmadienio iškilmes, bet tos žinios neteko patikrinti.

Iškilmeje buvo matyti tikrai Lenkijos vėliava. Kodėl nebuvo Lietuvos trispalvės, neteko patirti, tačiau Lietuvos himnas buvo giedamas visų dalyvių, ir to niekas nedraudė.

Dariaus-Girėno paminklas atnaujintas lietuvių lėšomis, bet buvo jautiama ir lenkų įstaigų pagalba (pvz. duotas medis kryžiui). Šie metai Lenkijoje buvo skirti paminklų atnaujinimui, tad lengviau buvo priėti prie lenkų pareigūnų ir su Dariaus-Girėno paminklo atnaujinimo projektu.

Seinų problema

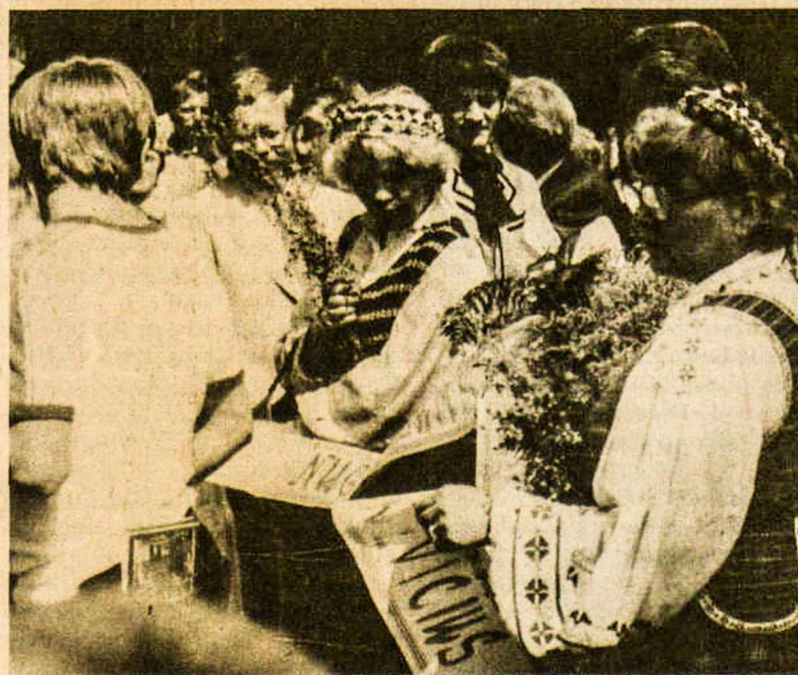
Lankantis Suvalkų trikampyje teko girdėti, kad lenkų laikysena dėl lietuviškų pamaldų Seinų bazilikoje švelnėja. Iš sutiktų seiniškių Dariaus-Girėno sukakties iškilmeje teko patirti, kad atvykus Lomžos vyskupijon naujamam vyskupui Paetz, įtempta padėtis ima atslūgti. Pats vyskupas lankėsis Seinuose ir pareiškė, kad bendras katalikų tikėjimas turi abi tautybes — lenkus ir

lietuvius jungti, o ne skaldyti. Sakoma, kad nuo š. m. rugsėjo mėnesio lietuviams Mišios sekmadieniais Seinų bazilikoje bus laikomos ir lietuvių kalba. Tik dar esąs nežinomas laikas ir kitos aplinkybės. Ar tai teisinga žinia, viešint Suvalkų trikampyje negalėjo būti patikrinta. Vietiniai tautiečiai kalbėjo, kad naujasis Lomžos vyskupas esąs Vengrijos vokiečių kilmės ir labiau palankus kitom tautybėm.

Ryšium su naujo vyskupo atvykimu bandomas atgaivinti senas projektas — statyti naują šventovę Vidugiriuose. Dvasiškai tą projektą remia ir kviečia pradėti vežti akmenis statybai, bet žmonės tam yra priešinę. Mat jie šiam projekte įžiuri lenkų užmojų silpninti lietuviybę Suvalkų trikampyje. Pastaciūs šventovę Vidugiriuose, dalis lietuviškų kaimų būtų priskirti naujai parapijai ir atitraukti nuo Punsko ir Seinų. Šiose vietovėse labai susilpnėtų lietuvių dalyvavimas pamaldose ir sustiprėtų — lenkų. Jau ir dabar pvz. Punsko šventovėje lietuviškos pamaldos sekmadieniais laikomos pačiu nepatogiausiu laiku, būtent, 8 v.r. ir 12.30 v.p.p., o patogiausias laikas paliktas lenkiškom pamaldom. Be to, Vidugiriuose pastaciūs naują šventovę gali būti klebonu paskirtas lenkas kunigas, nepaisantis lietuvių poreikių.

Suvalkų trikampio lietuviai yra sąmoningi, atsparūs ir padaryti ką nors prieš jų valią nėra lengva.

Dalyvavę

Lietuvės moterys ir kiti dalyviai neša gėles bei vainikus prie DARIAUS-GIRĖNO paminklo 1983 m. liepos 17 d. Pšcelnike
Nuotr. P. Kružiko

Baltiečių jaunimas protestuoja

Š. Amerikos estų, latvių ir lietuvių jaunimas suorganizavo suvažiavimą Bradforde, JAV, kurio metu rugpjūčio 18-19 d.d. surengė budėjimą Concord, N.H., mieste prie State House. Būrelis baltiečių centrinėje aikštėje įrengė kryžių, padarytą iš beržo šakos, surikiavo JAV, Estijos, Latvijos ir Lietuvos vėliavas, sustatė gerai matomoje vietoje plakatus su įrašais "Freedom for Estonia, Latvia, Lithuania" bei kitokiais ir budėjo ištisias 24 valandas, skaitydami Sibirian išvežtųjų baltiečių pavardes.

Šią protesto demonstraciją pastebėjo vietinė spauda ir gana plačiai aprašė. "Concord Monitor" dienraštis, "The Union Leader" ir "Nashua Telegraph" rugpjūčio 19 d. lai-

dose paskelbė platoką informaciją apie tą demonstraciją ir dabartinę būklę sovietų okupuotose Baltijos kraštuose. Taip pat atspausdino visą eilę nuotraukų. Iš toje demonstracijoje dalyvavusių mini-mos šios pavardės: Balys Veta, Antanas Veteikis, Petras Veteikis, Sofija Vycienė, Povilas Vičiulis, Vidmantas Rukšys ir kt.

Pasak laikraščių, demonstracijoje dalyvavo apie 100 jaunuolių. Viena jų — Anita Bedelis pareiškusi, kad sovietinė spauda Baltijos valstybėse tebesiaučianti ir dabar, kaip ir visoje Sov. Sąjungoje. Ten esama daug sąžinės kalinių. Sovietinės spaudos metodai esą siek tiek sušvelnėję, bet pati spauda nepasikeitusi ir dabar.

Lietuviai Lenkijos pamary

Kaip jie ten atsirado ir kaip dabar ten gyvena bei veikia?
Apie tai rašo seiniškė "Aušra" 1983 metų 2-me numeryje

Dažnai tenka išgirsti nusi-stebėjimą — kur tik lietuvių gyvenama. Panašiai ir Lenkijos Pamaryje: nuo Gdanskio iki Ščecino, ir toliau į pietus — Pilos, Valčos, Gožovo link. Turbūt nėra jokių statistinių duomenų, o jeigu ir yra kokie, tai greičiausiai nepasakys tiksliai, kiek lietuvių gyvena šioje LLR dalyje.

Priežastis ta, kad Pamaryje, kaip ir visame krašte, gal išskyrus tik Seinų-Punsko etninį regioną, lietuvių tautybės sąvoka nėra aiški ir pastovi. Pasitaiko kad lietuviu laikoma žmonės jau tolesnės lietuvių kilmės. Yra ir taip, kad grynai lietuviškų šeimų pirmoji karta, dar nepametusį ryšio su gimtąja kalba, lietuvių kultūra ir buitimi, vistiek rašo ir laiko save lenkais.

Vis atviras yra klausimas, ar tai natūralus reiškinys, nusprendžiamas natūraliu gyvenimo sąlygų, be kokio nors priverstinumo. Be abejo, svarbiausias veiksnys yra kuriamoji gyvenimo eiga — politinės padėties stabilumas, visuomeninių integracija, einant jau ketvirtam dešimtmečiui nuo istorinių lenkų žemių prijungimo prie Lenkijos.

Šimtai lietuviškų šeimų, panašiai kaip ir milijonai buvusios Lenkijos piliečių, apsigyveno Pamary. Lietuviams, atsikėlusiems čia su tėvais ankstyvos vaikystės amžiuje, jų labiau gimusiems išėjimoje, šis kraštas tapo pirmąja jų tėvyne, su Lietuva gi palieka emocinis ryšys.

Daug reikšmės etninei visuomenės struktūrai apibrėžti turi įsigalėjus Lenkijoje paprotys tapatinti lenkiškumą su lenkų pilietybe. Ar tai neturi gilesnių istorinių šaknų? Neretai tenka susidurti su tokio papročio veikimu iš senesnių laikų, išlikusio devyniolikto amžiaus romantiškumo dvasios. Yra taip, kad visi Vilniaus krašto gyventojai, dar daugiau — visi buvusios Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės ploto gyventojai yra laikomi lietuviu, nežiūrint jų tikrųjų tautybių. Pasitaiko įdomių nesupratimų.

Kad ir toks: lenkas iš vidurio Lenkijos (koronikas, centraliokas), nurodęs kokią nors vietovę, pažymi, kad ten gyvena lietuviai. Gi supažinus su tos vietovės žmonėmis, paaiškėja, kad tai lenkai iš Vilniaus krašto, iš Kauno, nuo Pa-

nevėžio, Ukmergės, Alytaus ar kitų Lietuvos vietovių, išvažiavę į Lenkiją ir apsigyvenę Pamaryje pirmos ir antros repatriacijos metais.

Tie žmonės patvirtina, kad yra laikomi lietuviu ir taip priprato prie to, jog ir nesiginčija, o kartais ir patys sutinka esą lietuviu, nes kilę iš Lietuvos. Štai kad ir toks atsitikimas. Turistų keliautojų grupė, kurioje teko ir šių eilučių autoriui dalyvauti, apsi-stojo vienoje kaimo sodyboje. Labai maloni, energinga ir kalbi šeimininkė prašo palaukti, kol sugrįš jos vyras, išėjęs su reikalu į kaimą — jis paruoš daržinėje ant šieno vietas nakvynėi. Jau temsta, šeimininkė nekantraudama vis kartoją: kur tas mano lietuvis-slunkius? Tai nerangus sutvertimas — mažiausiam reikalui sutvarkyti pusę dienos sugaiš. Pagaliau šeimininkas parėjo, be žodžio išlausė žmonos priekaištų, paruošė turistams-sveteliams vietą ant šieno. Prieš naktigultą paskutinę pypkę — kalbamės su šeimininku. Ir štai iš kalbos paaiškėja, kad šie lietuvis-slunkius tai lenkas nuo Maišiagalos prie Vilniaus, nemoka lietuviškai, nors 1939-1943 metų laikotarpyje buvo mokomas lietuvių kalbos pradžios mokykloje. "Si mano volynioke ir visi čia apsigyvenę centraliokai tik taip mane ir tebevadina" — paaiškino su šypsena šeimininkas.

Tai dar vienas faktas, rodo, kad lietuviškumo sąvoką apsprendžia ne tik tautinė kilmė, bet ir žmogaus būdas, puoselėjami papročiai ir įpročiai, ūkininkavimo sugebėjimai, jo lenkiškos kalbos savitumas dėl lietuvių ir baltarusių kalbų įtakos.

Mes gi lietuviu laikome tuos, kurie pilnai reiškia savo nacionalines savybes ir turi savo tautinių poreikių.

Dauguma apsigyvenusių Pamaryje lietuvių — tai pirmųjų pokario ir vėlesniųjų 1956-1959 metų repatriantai. Pirmoji 1945-1947 metų repatriacija apėmė ne tik Vilniaus kraštą, buvusį 1920-1939 metais Lenkijos ribose, bet ir visą Lietuvą, kaip ir visą Tarybų Sąjungą, kur gyveno lenkų tautybės žmonės ar tarpkarinės Lenkijos piliečiai be tautybių skirtumo.

Todėl Lenkijos Pamaryje sutinkama ir panevėziečių, ir aly-

(Nukelta į 3-čią psl.)

PADĖKA

Mūsų mylimam vyrui, tėveliui, uošviui ir seneliui

A+J

VYTAUTUI VINGELIUI

mirus, nuoširdžią padėką reiškiamė Tėvams pranciškoniams ir kun. M. Burbai už religinius patarnavimus, socialistams — A. Simanavičiui ir L. Martinkutei už gražų giedojimą šv. Mišių metu.

Mūsų gili padėka karsto nešėjams, visiems gausiai atsilankiusiems laidotuviuose, užprašiusiems šv. Mišias, atsiuntusiems gėles, pareiškiusiems užuojautas žodžiu ar spaudoje, aukojusiems vėžio draugijai, "Tėviškės Žiburiams", o taip pat už asmenines aukas.

Dėkojame: šeimininkėms V. Vaitkienei, O. Drasutienei, O. Marcinkevičienei, E. Repečkienei už pusryčių paruošimą, ponios už pyragus bei visiems kitiems už pagalbą; R. Draudvilai, J. Repečkai, A. J. Vaškevičiams, J. Vitkunienai už visokeriopą pagalbą Veliioniui ir šeimai. Ačiū B. Sapliui už jautrų atsisveikinimo žodį.

Su giliu dėkingumu nuliūdę —

žmona Janina, dukros — Rita, Viktorė,
Mary-Anne, Zentas Bernardas ir
vaikaitis Viktoras

Canadian Art Memorials Ltd.

176 Lakeshore Road West, Port Credit, Ont. L5H 1G4

LOUISTEMPORALE - oficialus skulptorius -
Bank of Canada, Bank of Montreal,
Bank of Nova Scotia ir Archives Bldg.
King George VI Niagara Falls

Atlieka įvairius kapų paminklų akmenis ir skulptūros darbus — greitai ir meniškai. Užsakymus atliekame pagal projektus ir taip pat turime didelį pasirinkimą pagamintų paminklų lietuvių kapinėms

Užsakykite jau dabar, kad mes galėtume neskubėdami atlikti visą menišką darbą pagal pageidavimus.

Darbovietės telefonas 278-2757
Namų telefonas 278-4529

KAZLAUSKAS

Taip atrodo dabar atnaujintas DARIUS-GIRĖNO paminklas Pšcelnike, dabartinėje Lenkijoje, su įrašu trimis kalbomis: "Čia žuvo lietuviai-lakūnai Atlanto nugaletojai". Prie paminklo — RIMAS KRŽIKAS iš Kanados

Lietuviai Lenkijos pamary

(Atkelta iš 2-ro psl.)

tiškių, kauniškių ir ukmergių, net suvalkiečių ir žemaičių. Tarp jų nemaža grynai lietuviškų, mažiau mišrių šeimų. Gana gausią grupę sudaro lietuviai, kuriuos atbloškė į Pamarį karo audros ar pirmaisiais pokario metais judėjimo srautas vakarinių žemių link.

Keletas pavyzdžių. Uteniškis S. septyniolikos metų buvo išvežtas darbam į Rytprūsius prie Allensteino (dabar Olsztyn). Frontui artėjant, vokiečiai šeiminkas traukėsi su šeima ir visa mažia į vakarus, bet, netekus vokiečiams Kolobžego ir Slupsko, nebuvo kur trauktis. Atkirsti Rytprūsiai ir rytų bei vidurio Pamario bėgliai sukinėjosi uždarame katile. Slenkant frontams Baltijos krantų link, berniokas keliavo toliau su vokiečių vežimais, įsiekodamas apistoigui gal ne tiek turtingesnio kaimo, kiek gamtovaizdį, primenančių kalvotą Aukštaitiją. Surado tokią vietą, nužiūrėjo tinkamą ūkį, o tame ūkyje — vieną merginą, išvežtą darbam lenkaitę nuo Suvalkų. Lenkaitė buvo graži, lietuvių pažinojusi ir bent kiek lietuviškai mokėjusi, be to, ir ūkio darbams gerai tikusi, tai utėniškis S. sukūrė su ja šeimą ir apsigyveno pasirinktame ūkyje.

Gdanske, Ščecine, Slupske, Pamario miesteliuose ir kaimo vietovėse gyvena lietuviai, būvę Lenkijos liaudies kariuomenės kariai. Pasitaiko lietuvių, kariavusių lenkų daliniuose ties Tobruku, prie Monte Cassino, Prancūzijoje ir Olandijoje; karui pasibaigus, keliavo jie namo, bet užsiliko Lenkijoje ir čia dabar gyvena.

Yra lietuvininkai iš Klaipėdos krašto. Didejančią grupę sudaro lietuviai iš Seinų-Punsko krašto; kaikurie buvo nuo pasienio išvežti su šeimomis, nevėsi pasinaudojo leidimu grįžti į savo kraštą ir įsikurti nualintuose ūkiuose. Dabar tos grupės daugumą sudaro jauni specialistai, suradę darbą Gdanske ar Ščecine.

Didesniuose miestuose lietuvių skaičių didina lietuviai studentai ir atliekantieji karo prievolę, daugiausia nuo Punsko ir Seinų.

Trimiestyje ir Slupske gyvena lietuvių-stutthofiečių, kurie, nuo pirmųjų išsivadavimo dienų įsijungė į atkuriamąjį šio krašto gyvenimą, čia ir užsiliko. Dalis Pamario lietuvių emigravo į vakarus. Yra lietuvių, nutekėjusių į Švediją.

Tai vėl mažėjantį tautiečių skaičių dalinai išlygina lietuviai iš Tarybų Lietuvos, atvykę per šeimyninius ryšius į Lenkiją ir apsigyvenę Pamarje — ir moterys, ir vyrai. Palyginimui: tie, kurie, kaip žinoma, gyveno čia keliolika, dvidešimt ir daugiau metų, grįžta į savo pirmąją tėvynę arba tėvų kraštą — Lietuvą.

Galima susidaryti tik apytikrą vaizdą Pamario lietuvių pasiskirstymo profesijomis. Pirmiausiai pokario metais dauguma gyveno kaimuose ir miesteliuose. Buvo daug lietuvių ūkininkų, kaikur po keliolika lietuviškų šeimų viename kaime. Dar prieš keliolika metų Gvda Vielka prie Ščecino buvo vadinama lietuviškuoju kaimu. Lietuvių apgyvendinti ūkiai išsiskirdavo pavyzdin-

tvarka ir dideliu gamybos našumu.

Jaunoji karta, baigusi mokslus, apsigyveno miestuose, o senstelėję tėvai, pardavę ūkius arba perteikę valdžiai, nusekė vaikų pėdomis.

Šiuo metu dar pasitaiko vienu kitu individualus lietuvių ūkis, bet daugiau yra lietuvių valstybinių ūkių darbuotojų, žemės ūkio specialistų, kaimo mokytojų.

Gyvenantieji miestuose — tai augstų kvalifikacijų darbininkai, amatininkai, tarnautojai, pramonės ir prekybos darbuotojai. Tarp jų žymus nuosimtis baigusiu augstus mokslus, kiti baigę vidurinius įvairių specialybių mokslus, labai retai pasitaiko jaunas Pamario lietuvis tik su pradžios mokyklos išsilavinimu.

Pagal specialybes bene gausiausia yra inžinierių grupė, gydytojų mažiau, bet užtat nemaža sveikatos tarnyboje lietuvių medicinos sesučių, laborančių bei administracijos darbuotojų. Pasitaiko ir miškininkas, ir kunigas, ir jūrų karininkas, ir smiltynų džiūkelis, tapęs Baltijos žveju. Yra keletas dėstytojų augstosiose mokyklose, keli teatro ir muzikos profesionalai.

Pamario lietuviai ir visi lietuvių kilmės žmonės pasižymi darbštumu ir sąžiningumu, bendrosios visuomenės yra vertinami kaip geri ir aktyvūs piliečiai, gerai sugyvenami kaimynai, nuoširdūs bičiuliai.

Visuomeninės ir kultūrinės Pamario lietuvių gyvenimas daugiau kaip trisdešimt metų tarpsnyje reiškėsi įvairiai. Apsprendė tai visuomeninių ir ūkinių procesų dinamika, besikeičiančios buities sąlygos. Nuo 1945 iki 1957 metų, ypač šio tarpsnio pradžioje, lietuviai gyveno labiau susibūrę. Lietuviškos bendruomenės buvo labiau pastebimos dėl dar menko kalbos mokėjimo, gyvo savosios kultūros, papročių ir įpročių puoselėjimo; buvo dar stiprus suaugusių žmonių ir jaunimo ryšys su palikta tėvyne. Iš Vilniaus krašto ir lenkų vis dar vadinamos kauniškės Lietuvos (Lietuvos valstybės teritorija iki 1939 metų) atsivežė dalį savo kilnojamo turto. Buvo tai veislinės karvės, traktėlių ir sunkesnės veislės arklių, ūkio įrankiai, net kaikurios ūkio mašinos, namų apyvokos daiktai. Pasimta su savimi daugiau lietuviškų audinių ir kitų medžiaginių kultūros vertybių, negu lietuviškų knygų, meno paveikslų, plokščių, meno dirbinių.

Tame tarpsnyje Pamario lietuvių retai pasiekdavo naujos lietuviškos knygos, spaudiniai ir laikraščiai iš Lietuvos. Taigi žmonės, susirinkę vakaroti, tą pačią lietuvišką knygą po kelis kartus garsiai skaitydavo, mokėsi atmintinai daug eilėraščių, puoselėdavo lietuvišką dainą, muziką, šoki, tautinius rūbus.

Lietuvių bendruomenėse visi žymesnieji gyvenimo įvykiai: vestuvės, krikštynos, šermėnys, vardinės, įkurtuvės, talcos ir pabaigtuvės turėdavo grynai lietuviškus papročius ir nuotakas. Laikui bėgant ir integracijos procesams vis smarkiau, veikiant, tos bendruomenės mažėjo, netekdavo savo pirmąsio ryškumo, kaikur visai išnyko.

A. Suraučius

Pamarjje nereta apylinkių, kur yra užsilikę gražūs prisiminimai apie gerus ir įdomius kaimynus — lietuvius. Gyvenantieji čia autochtonai kašubai, lenkai pamariečiai, žmonės atsikėlę iš įvairių etnografinės Lenkijos regionų, repatriantai iš Volynės, Polėsės, Podolės, nuo Lvovo, perkeltieji iš Bieščadų — užsiminė apie lietuvių, pirmiausia pabrėžia jų vaisingumą, kalbą apie valgių gausumą ir įvairumą, skaniai paruoštą degtinę, nevienam teko ir biržietiško alaus paragauti. Kaikuri prisimena lietuviškų dainų melodijas, kitiems gi labiausiai įsiminę lietuviški priežodžiai, patarlės, posakiai, ypač tie, labiausiai sąmojingi ar kartais nešvankūs.

Anksčiau, maždaug iki šešiasdešimtųjų metų vidurio, žmonių kultūrinis ir visuomeninis gyvenimas buvo daug aktyvesnis. Savaimingai ir originaliai besireiškianti kultūra Lenkijos Pamarjje buvo turtingesnė ir tuo, kad turėjo įnašų beveik iš visų Lenkijos regionų, o per repatriantus iš rytų — sėmės įnašų ir iš kaimyninių lenkams tautų. Vietos lietuviai nesišalindavo bendrosios saviveiklos, dalyvaudavo kultūros namų organizuojamose bei kitomis progomis rengiamose liaudies meno parodose. Nusipelnusios kultūros darbuotojos Ščecine, kilusios iš Lietuvos dainininkės Liudmilos Januškevičienės liudijimu, plačiai organizuojamos tada parodose būdavo daug lietuviškų audinių medžio drožinių, įmantrių namų apyvokos daiktų. Todėl ir netenka stebėtis, kad šiandien Pamarjje sutinkama audiniųuose, daugiau meginuose, tapobose ir medžio ornamentikoje nemaža lietuviškų raštų ir spalvų derinimo.

Jau baigiasi ketvirtas dešimtmetis lietuvių gyvenimo Lenkijos Pamarjje, išaugo antra čia gimusių ir gyvenimui brendusių lietuvių karta. Kaikuriems vietos lietuviams tas laikotarpis yra trumpesnis — tik dvidešimties ar keliolikos metų, bet jau pravartu kalbėti apie Pamario lietuvių visuomeninio ir kultūrinio gyvenimo praeitį, kuri dėl smarkiai pasikeitusių gyvenimo sąlygų yra juo labiau nutolusi ir didžiąja dalimi nepakartojama.

Galima skirti dvi tos praeities dalis: pirmą — nuo 1945 iki 1962 metų, antrą nuo 1962 — įsikūrus Pamarjje pirmiems LKVD rėtaliams. Šis antras laikotarpis gvybybingai tęsiasi, atžymėdamas šimtet savo dvidešimtmėti, apie kurį teks atskirai papasakoti.

Pianino technikas

A. BRIČKUS

gali sutvarkyti juos turimus pianinus, pagelbėti juos perkant arba parduodant.

Skambinti 255-9924 Toronto.

Optical Studio

OPTIKAS R. SCHMID

1586 Bloor Street West,

Toronto, Ont. M6P 1A7

(prieš Lietuvių Namus)

Telefonas 535-6252

Greitas patarnavimas, neaugštos kainos. Gaunami kontakto lęšiai (contact lenses).

Planai įvykdyti, krautuvės tuščios

Lietuvių kilmės amerikietis žurnalistas Tomas Brazaitis Sovietų Sąjungoje ir Lietuvoje

AURELIJA BALAŠAITIENĖ

Didysis Klevelando dienraštis "Plain Dealer" š.m. liepos mėnesio pabaigoje pradėjo nepaprastai įdomią straipsnių seriją apie korespondento iš to laikraščio biuro viršininko Vašingtone Tomo Brazaitio kelionę po Sovietų Sąjungą nuo Sibiro iki Lietuvos. Puikiu, vaizdingu stiliumi, išsėnanciu iš reportažinio stiliaus ribų, Tomas Brazaitis su giliu įžvalgumu vedė savo dienoraštį, nupasakodamas ne vien įvykius ar sutiktus asmenis bei lankytas vietas, bet ir nesišalindamas savo taiklių komentarų ir tuo būdu parodydamas savo gilų sovietinės propagandos mašinos supratimą. Nuo jo aštrių akių nepavyko nuslėpti nei puikiai surežisuoto priėmimo kolchoze pas "tipišką" darbininką, nei atsargiuose pokalbiuose tarp eilučių išskaitomo laisvės ilgesio tiek oficialių pareigūnų, tiek pavienių "refuznikų" pasisakymuose.

T. Brazaitis straipsniai mums, lietuviams, turi dar ir kitą reikšmę. Pats T. Brazaitis yra grynios lietuvių kilmės žurnalistas. Jo senelis buvo Vincas Greičius, muzikas ir kompozitorius, pirmųjų ateivių bangos įtakingas veikėjas ir kultūrininkas, o močiutė — pasižymėjusi dainininkė — koralatūrinis sopranas Stasė Greičiuvienė-Vaišnoraitė. Abu gimę Lietuvoje. Jo motina Regina Brazaitienė yra ilgametė Klevelando DMNP parapijos vargonininkė. Nors Tomas, natūralių gyvenimo sąlygų priverstas, nutolo nuo lietuviškos visuomenės branduolio ir primiršo savo tėvų kalbą, jame liko gyvas jo lietuviškas kraujo balsas, kuris buvo taip aiškus, kad jis rašė savo kelionės įspūdžius š.m. liepos 27 d. laidoje apie 24 valandų viešnagę Vilniuje. Jis apgailestavo, jog nebuvo gausus leidimas pavišėti ilgiau, nes sovietų pareigūnai netikėjo, kad jis nemoka lietuviškai.

Važiudamas traukiniu, jis "sugėrė visus garsus ir vaizdus, prabėgančius pro traukinio langą". "Tai mano protėvių žemė, kurioje aš gavau savo pirmą istorijos klastojimo pamoką", rašo jis, didžiule antrašė pirmame dienraščio puslapyje užvardindamas savo straipsnį. Tai bene pirmas kartas pokario istorijoje, kad amerikiečių spauda žodį "Lietuva" ne tik minėjo, bet ir išspausdino pirmame puslapyje. Jau tokia Amerikos spaudos politika, kad Baltijos valstybių vardai yra tapę anatema. Net lietuvių gyvenimo žinios, ateinančios iš "anapus", perduodamos vangintant minėti tautybę. Taip ilgą laiką Simas Kudirka buvo "sovietų jūrininkas", o vienas garsus užsienyje koncertavęs lietuvis čelistas buvo "sovietų muzikas iš sovietinio Vilniaus".

Tomas Brazaitis žavėjosi Vilniumi, jame neradamas tos Sovietijos miestams būdingos pilkumos. Jam puikų įspūdį padarė vakarietiška apranga, mandagūs, šiltas ir geras patarnavimas "Neringos" viešbutyje. Susitikimas su "aprobutoais" lietuviams jam buvo Saugumo parūpintas, ir jam buvo leista pasirinkti vieną iš dviejų pasiūlytų pavardžių. Jis pasirinko Ireną Balčiūnienę, gyvenančią Vilniuje, dviejų vaikų motiną, kurios vyras tuo metu buvo tarnyboje.

Irena Balčiūnienė savo pajamas papildė knygų vertimais iš anglų kalbos ir puikiai kalba angliškai. "Aš nesitikiu Sovietijoje sutikti tokios šmaikščios, gyvos ir inteligentiškos moters", pasakojo man Tomas mudvieji pasimatymo metu jo būstinėje Vašingtone. "Tik iš jos kalbos supratau, kaip įnairi ilgisi pamatyti tuos kraštus, kuriuos pažįsta iš jų kūrybos. Aš jai tada priminiau amerikietį Emily Dickinson, kuri, neiškelusi kojos iš savo namų, rašė apie platųjį pasaulį".

"Eidamas Vilniaus gatvėmis, jčiau stiprų pasididžiavimo jausmą, kad čia lietuvių yra dauguma ir vyrauja lietuvių kalba", toliau kalbėjo jis. "Vilnius atrodė kaip senas universiteto miestas, kuriame ir modernūs laikai padarė są-

vo įtakos. Bet ir čia pilna sovietinių paradoksų. Teko lankyti įspūdingą pažangos ir pramonės parodą. Tiek pats pastatas, tiek rodiniai aiškiai bylojo apie pažangą, bet pievutės žolė apie pastatų darbininkai pjovė... senovinius dalgius".

Tokių paradoksų Brazaitis surašė daug, kaip pvz. "nedarbo nėra, bet niekas nedirba; niekas nedirba, bet planai visada išpildyti; planai visada išpildyti, bet krautuvėse nieko nėra; Sovietų Sąjunga kalba apie taiką, bet rengiasi karui, iš tiesų šiuo metu kariauja Afganistane..." ir t.t.

Arba: sovietinė konstitucija laiduoja moterims teisę dirbti, tačiau tikimose jos neturi teisės nedirbti, nebent turi mažamečius vaikus. Pragyvenimo kaina nėra didelė, bet ir pajamos menkos. Tik vadinamieji intelektualai uždirba neblogai. Irena Balčiūnienė už savo vertimus (John Galsworthy "The Forsythe Saga" ir kitus) gauna apie 700 dolerių (?) i mėnesį, kai tuo tarpu jos vyras Vytautas, kaip fabriko ماشینistas, teuzdirba apie 240 dolerių (?). Vedusios poros negali išsiversti, jei žmona nedirba.

Rašo jis gan plačiai apie patį gyvenimą Vilniuje, pabrėždamas augstą gyventojų elegantiškumo lygį ir pastebėdamas, kad gyvenimas Vilniuje savo kokybe yra lygus ar net pralenkia Maskvos ir Leningrado. Aludės, jo manymu, prilygstantis Vokietijos aludėms. Matyti daug operų, koncertų ir vaidinimų. Vienas Amerikos ambasados tarnautojas jam pasakė: "Jei tai, ką matėte Vilniuje, jums padarė stiprų įspūdį, tai atminti, kad Lietuva yra viena iš Sovietijos respublikų, kurios pažangą sovietai stabdo. Pagalvokite, kokia pažanga būtų padaryta, jei Lietuva būtų leista gyventi savarankiškai".

Vietiniam žurnalistui Antanui Ragašui Brazaitis pateikė eilę klausimų, kuriuos jam paruošė Lietuvos Informacijos Centras Amerikoje. Kalbėdamas per vertėją, savo "palydovą" Viktorą Tagašovą, Brazaitis įieškojo vietinės versijos apie Lietuvos paskutiniųjų dešimtmečių istoriją. Ne, Lietuvos neužėmusi sovietų kariuomenė — ji buvusi pačių lietuvių pakviesta; ir iš kur tas tvirtinimas, kad Lietuva esanti okupuota? Ji buvusi "išlaisvinta". Buvo kalbama apie tikėjimo laisvę, Klaipėdos šventovės istoriją, kun. Svarinskio bylą. Visi atsakymai skambėjo kaip iš gerai paruošto propagandos vadovėlio, kurį Brazaitis puikiai suprato.

"Sovietijoje žurnalistas nėra toks pat, kaip laisvo pasaulio žurnalistas. Jis nėra reporteris, įvykių interpretuotojas ir savo valdžios kritikas — jis pats yra valdžios dalis", rašo Brazaitis savo ilgame straipsnyje apie Lietuvą ir lietuvius. Jame iškelti visi klausimai, kuriais mes siejolamės. Oficialūs atsakymai Tomo Brazaitio yra taip suredaguoti ir komentuoti, kad ir be komentarų eilinis skaitytojas turi pilną ir tikslų vaizdą tautos, kenčiančios priespaudą, bet dviasikiai nepasiduodančios ir nepadedančios ginklų tiek per sumanų elgesį viešumoje, tiek per savo herojišką pogrindį.

T. Brazaitio kabinetas turi būdingą reporterio-žurnalisto darbo kambario išvaizdą, kuriame atsispindi jo asmenybė, politinės nuotaikos ir net lietuviška kilmė: virš Ajatolos Chomeino "portreto", sušmaigstyto strėlėmis, matyti didelis užrašas "SVEIKAS". Palangėje, už kurios verda Amerikos sostinės judėjimas, stovi gerai prižiūrimi dekoratyviniai augalai vazonai, jo mėgstamo sporto — beisbolo nuotraukos, prezidento Reagano jaunystės fotografija.

Pasivažiinę garsiaame "National Press" klube, atsiveikiname šiltai ir nuosirdžiai. T. Brazaitiui esame dėkingi už subtilų Lietuvos vardo garsinimą didžiojoje spaudoje. Dėkingi esame jam ir už tai, kad jis savo protėvių žemei teikia tikslų dėsmeį, kurio mes iki šiol iš didžiosios spaudos neįjautėm.

JAV žurnalistas TOMAS BRAZAITIS savo kabinete Vašingtone su viešnia, taip pat žurnaliste, AURELIJA BALAŠAITIENE

Kongresas ragina lankyti Lietuvą

V Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongreso studijų dienos įvyko 1983 m. liepos 10-20 d. Trento universitete, Peterborough, Ontario, Kanadoje. Jose dalyvavo 130 asmenų, kurių 110 buvo rinkti kraštų jaunimo atstovai iš Britanijos, Prancūzijos, Urugvajaus, Argentinos, Brazilijos, Kolumbijos, Italijos, Vakarų Vokietijos, Kanados, JAV ir Australijos. Čia skelbiame kongreso nutarimus, liečiančius Lietuvą, RED.

1. Lietuvos pogrindžio spauda kartkartėmis rašo apie išeiviją — jos tikslus ir pareigas. Mes, V. PLJK atstovai, atidžiai skaitėme ir diskutavome pogrindžio leidinių pasisakymus bei prašymus išeivijai. Savo nutarimais norime pareikšti savo nuomonę apie Lietuvos pogrindžio spaudoje pasirodžiusius pareiškimus bei prašymus.

Tikime, kad išeivija ir etnografinė Lietuva sudaro vieną tautą. Nors kultūrinės išraiškos kartais skiriasi, jos yra šakos vieno bendro kamieno. Teigiame, kad kultūrinė ir politinė veikla yra neišskiriamos lietuviškos išlaikymo darbo dalys. Todėl skatiname lietuvių jaunimą mokytis savo kultūros, dalyvauti kultūrinėje veikloje, prisidėti prie jos augimo bei brendimo sava, originalia kūryba.

Atsižvelgdami į įvairius pogrindžio spaudos prašymus, raginame išeivijos lietuvių jaunimą lankyti Lietuvą. Mūsų nuomone, toks lankymasis yra naudingas ir išeivijai, ir Lietuvai. Išeivių kelionės į Lietuvą teikia progą abipusei informacijai, bendram dialogui.

Lietuvos lietuviams turime perduoti kuo daugiau informacijos apie išeivijos politinę, kultūrinę ir visuomeninę veiklą, nes jie nėra pakankamai susipažinę su mūsų darbais. Turime informuoti juos apie laisvojo pasaulio pastangas kovoję prieš komunizmą. Supažindinkime juos su mūsų pastangomis platinti pogrindžio spaudą — kad ja domimasi, kad ji verčiama į kitas kalbas.

Veikime į Lietuvą literatūrą, kuri gali būti įdomi ir naudinga, pvz. beletristiką, filosofinius, istorinius ir religinius bei teologinius veikalus, jaunimo kongresų nutarimus. Stenkimės kuo greičiau perduoti Vakaruose pasirodžiusią medžiagą ne vien spaudintu žodžiu bei radiju, bet ir asmeniškai kontaktais.

Po IV PLJ Kongreso susilaukėme užsitarautos kritikos iš "Alma Mater" (nr. 4, 1979) redaktoriaus Audriaus Vientačio: "Tai, kad iki šiol neturime kongreso darbo medžiagos, rodo, kad esama ne tik reikiamo atsargumo, bet ir nemažai abejingumo. O galimybių buvo! Trūko tik pastangų, greitos orientacijos".

Važiuojantieji į Lietuvą turėtų būti geriau susipažinę su Lietuvos istorija, politine padėtimi ir kultūra. Geriau pasirodžiusiems bus lengviau suprasti sovietinės propagandos bandymus ir jiems nepasiduoti. Tam tikslui PLJS politinės veiklos komisija įpareigojama paruošti vykstantiems į Lietuvą informacijas bei teikti patarimus, rengti politinius seminarus, per kuriuos ši informacija būtų pateikiama.

PLJS valdyba įpareigojama išleisti brošiūrą, kuri pateiktų neįskraipytą, objektyvią informaciją apie Lietuvą, leidžiančią turistams susidaryti teisingesnį vaizdą apie padėtį tame krašte ir padedančią jiems suprasti kokia laikišena būtų tinkama.

Atsižvelgdami į būtinumą skleisti pogrindžio teikiama medžiaga ne tik lietuvių tarpe, bet ir plačiojoje visuomenėje, turime atkreipti kity tautų dėmesį į Lietuvos padėtį ir įjungti juos į mūsų darbą. Turime patys rinkti dokumentaciją, kaltinamąją medžiagą okupantams: anot lietuviškojo Vilniaus jaunimo, "būti laisvės kovų metraštinkais" ("Aušra" nr. 26, 1981).

Informacijos sklaidimo svarba

1. Informacijos sklaidimas apie Lietuvą yra svarbus viso lietuvių jaunimo uždavinys. V. PLJK skatina PLJS ir kraštų LJS valdybas įvairiais būdais skleisti informaciją apie dabartinės Lietuvos politinę padėtį, pvz. lapeliais lietuvių ir gyvenamojo krašto kalbomis, per radijo valandėles, savaitgalines stovyklose ar politiniuose diskursuose būreliuose.

2. Atsižvelgdami į būtinumą išnaudoti kiekvieną progą skleisti informaciją apie Lietuvos padėtį, ypač kitataučių tarpe, reikia dalyvauti įvairiuose renginiuose, kuo plačiau perteikti aktualiausia informaciją apie dabartinę Lietuvą.

3. V. PLJ Kongresas skatina lietuvių jaunimą sekti gyvenamojo krašto spaudą ir kitus leidinius. Suradus netikslumus apie Lietuvą, į tai reaguoti ir stengtis, kad šitie netikslumai būtų pataisyti. Tam tikslui skatiname PLJS valdybą rūpintis steigimu visuose kraštuose "greitos reakcijos būreliai", kurie atsilieptų į pasaulyje skelbiamas netikslas žinias apie Lietuvą.

4. V. PLJ Kongresas ragina kraštų LJS valdybas per Lietuvos Informacijos Centrą Niujorke pastoviai informuoti apie dabartinę Lietuvos politinę padėtį ir tam tikslui tapti informacijos centro prenumeratoriais.

5. V. PLJK ragina PLJS valdybą supažindinti pasaulio ir lietuvių visuomenės su gresme visom Sov. Sąjungos okupuotum tautom, kylanti 1979 m. Taškento konferencijos nutarimų, ir ragina pareikšti griežtą protestą prieš tų nutarimų vykdymą.

6. Įvairių kraštų kino teatruose ir televizijoje buvo rodomas JAV-ese paruoštas filmas "Holocaust". Ten, tarp kitko, rodomas Varšuvos žydų getas ir per jį žygiuojantis lietuvių SS dalinys. Lietuviams pasipriešinus II-jo Pasaulinio karo metu, lietuviški SS daliniai nebuvo suorganizuoti, todėl ir Varšuvos geto rajone joks lietuvių SS dalinys neįvyko. V. PLJK reiskia tekstą autoriui ir filmą paruošusiai bendrovei griežtą protestą prieš istorinių faktų iškraipymą. Skaitome tai ir tautos pažeminimui bei įžeidimui. V. PLJK skatina PLJS valdybą kreiptis į Lietuvyų Teisėms Ginti Komitetą su reikalavimu rūpintis, kad teksto autorius ir filmą paruošusi bendrovė viešai atitaisyt istorinę klaidą, išbraukdama iš filmo lietuvių SS dalinį minincius žodžius.

7. Lietuvių jaunimas užjaučia ir remia Tinkinčiųjų Teisėms Ginti Katalikų Komiteto narius kun. Alfonsą Svarinską ir kun. Sigitą Kamkevičių, kurie šiuo metu laikomi kalėjimuose. V. PLJK ragina kiekvienam krašte pagal sąlygas toliau platinti tam reikalingą Lietuvos Informacijos Centro paruoštus atvirukus ir rašyti laiškus vyskupsams bei valdžios atstovams, atkreipiant jų dėmesį į kun. Svarinską ir kun. Kamkevičius padėti.

PAVERGTOJE TĖVYNĖJE

3.000 NAUJŲ STUDENTŲ

Stojamieji egzaminai į aukštąsias ir specialiąsias vidurines mokyklas buvo laikomi rugpjūčio mėnesį. Irenos Revaitienės pranešimu "Komjaunimo Tiesos" 149 nr., senasis Vilniaus universitetas šiais mokslo metais į pirmą kursą priims 3.000 studentų: į dieninį skyrių — 1.830, į vakarinį — 475, į neakivaizdinį — 695. Stojančių į dieninį skyrių buvo gauta 3.112 pareiškimų. Didžiausias konkuras buvo į prekybos, medicinos ir teisės specialybes. Trūko matematikų ir norinčių studijuoti prancūzų kalbą. Be konkurso priimami kariai, pasiūsti mokyti su savo dalinių rekomendacijomis, į medicinos, teisės bei kitas specialybes. Lietuvių kalbos egzaminai laikomi raštu ir žodžiu. Siemietiniai rašiniai turėjo tris temas: "K. Binkio lyrikos kelias", "J. Apyžaus romano 'Kaimas kryžkelėje' problemos", "Žmonės nieko nėra nepasiekiamo (Horacius) ne".

GERIAUSI LINOTIPININKAI

"Komjaunimo Tiesos" rugpjūčio 3 d. laidoje G. Grumadaitė skaitytos supažindina su pagrindinėmis spaustuvėmis, kuriose didelis vaidmuo vis dar tenka linotipininkams. Juos pabrėžia 21-ji technikos mokykla Vilniuje. Pirmąją poligrafinių kūrų laidą ten baigė linotipininkas Antanas Jančiauskas, mokėsi ir jo žmona Danutė Jančiauskienė. A. Jančiauskas dabar yra aukščiausios kvalifikacijos specialistas Vilniaus M. Šumausko spaustuvėje, surinkęs apie 100 įvairių leidinių — mokslinių monografijų, žinybų, metodinių literatūrų. Nedaug mažesnė ir prie paties linotipo dirbančios jo žmonos Danutės knygu lentyna. Darbas spaustuvėse vilioja šeimų narius. Vilniaus M. Šumausko spaustuvėje dirba 64 šeimų nariai, Kauno K. Poželos spaustuvėje — 83. V. Lenino raštų rinkimas pastarojoje buvo patikėtas jo ordinu apdovanotam linotipininkui Domui Šiaučeliui. Kauno V. Kapsuko-Mickevičiaus linotipininkas Vytautas Staškevičius esąs nepaprastai tikslus mokslų vadovėlių surinkimo specialistas. Smarkiai buvo išplėtos, modernios įrengimais papildytos Kauno, Klaipėdos, Alytaus spaustuvės. Apie 70% knygų ir 25% miestų bei rajonų laikraščių spausdinama ofsetiniu būdu. Pradedama įvesti ir elektroninis fotokopavimas, bet vis dar vyrauja ofsetas įrankiai linotipai.

ISSINĖSAMI PIETŲ

D. Rinkevičiūtė liepos 12 d. "Tiesoje" svarsto iš valgyklų namo išsinešamus pietus. Vilniuje jie gaunami keturiose valgyklose — "Saulutės", "Kauno", "Minsko" ir "Ramunės". D. Rinkevičiūtė stebisi, kad vilniečiai beveik nesinaudoja tokia valgyklų paslauga, nors išsinešami pietūs yra 5% pigesni, nereikia stovėti bendroje pietuotojų eilėje. Ji betgi užsimena, kad išsinešamiems patiekalams reikia turėti savo indelius. Karštais pietumis Kaune, Laisvės

alėjoje, sėkmingiau prekiauja kulinarijos parduotuvė: "Žmonės atsineša įvairius indelius ir per dešimt minučių gauna norimus pietus. Čia maistas skanus, įstaigų, parduotuvių, kirpyklų darbuotojos ima daugiau porcijų — valgybos kolektyvas...". Čia, atrodo, ir išlenda yla iš maišo. Pietus jos nešasi ne į namus, bet į savo darbovietas. Taip karštas maistas pietų pertraukos metu jau seniai perkamas JAV ir Kanadoje, tik čia plastikinius indelius parūpina tokio maisto pardavėjai. Savų indelių nereikia atsinešti. Kolektyvinei užkandai atvežti užtenka vieno žmogaus. Jam nereikia keliauti valgyklon ar karšto maisto parduotuvėn kaip ratuotai bitutei su krūva bendradarbiams priklausančių indelių. D. Rinkevičiūtės siūlymas padidinti išsinešamų pietų reklamą kažin ar bus sėkmingas, kol valgyklos negali parūpinti plastikinių indelių, jiems sudėti kartoninių dėžučių ar popierinių maišukų su aliuminio pamušalu.

JŪROS VANDUO BASEINE

Palangoje šią vasarą pradėjo veikti uždarytas gydymasis baseinas, apūpinas jūros vandeniu. Jis iš Baltijos gelmių sruvena dviejų kilometrų ilgumu vamzdynais, baseiną patenka pašildytas, kaip reikiant išfiltruotas. Medikų priežiūroje atliekami povandeninės mankštos, gydymojo plaukimo pratimai. Baseinai išleidžiami ne tik sanatorijų lankytojai, bet ir kiti poilsiautojai su šeimomis, įsigiję abonementines kortele. Kol tėvai maudosi plaukimo takuose, kaitinasi pirtyje, vaikai pliuskinasi gretimose patalpose įrengtame varlinuke. Baseine nuolat budi medicinos seserys, laboratorija tikrina cheminę vandens sudėtį, pratyboms vadovauja instruktoriai. Vėdėjas E. Vilmantas džiaugiasi, kad apniukusią dieną baseinas aptarnauja beveik tūkstantį žmonių, o prekybos kioskai skundžiasi, kad dėl to baseino per kelias dienas pranyko visai vasarai planuota maudymosi kepuraičių atsarga. Gydymasis baseinas veiks ir rudenį, ir žiemą. Pasibaigus vasaros sezonui, jį galės lankyti žemdirbiai bei moksleiviai iš kaimyninių rajonų. Du baseinai su pašildytu jūros vandeniu bus įrengti Vanagupėje.

PASIVAŽINĖTOJAI

"Komjaunimo Tiesos" 139 nr. R. Daškevičienė skaitytos supažindina su dviem vidurinių Vilniaus mokyklų abiturientais — Artūru Meidum ir Dainium Tolvaša. Prieš stojamuosius egzaminus į aukštąsias mokyklas jiedu sugalvojo keletą dienų pailsėti Palangoje. Autobusu važiuoti nenorėjo, tad pavogė nakties metu Čarno gatvėje stovėjusius "Žigulus". Duris atidarė, atplėšė mažąjį langelį ir pro jį įkėlė ranką į automobilio vidų. Viešnagė Palangoje užtruko tik dvi paras. Dabar tų dviejų nepilnamečių jaunuolių laukia rimtas pokalbis su teisingumo darbuotojais. V. Kst.

Toronto miesto burmistras A. EGLETON surengė vaivės V. PLJK atstovams. Nuotraukoje — dalis kongreso dalyvių stiprinasi Kanados maistu po atliktų darbų

London, Ontario

KANADOS LIETUVIŲ DIENŲ, įvyksiančių Londone spalio 7, 8, 9 dienomis numatyti renginiai: spalio 7, penktadienį, jaunimo šokiai; spalio 8, šeštadienį, golfo turnyras, sporto turnyras, susipažinimo vakaras-balius; spalio 9, sekmadienį, iš ryto nuo 9 v. chorų ir tautinių šokių repetitijos. 12 v. evangelikų pamaldos, 2.30 v.p.p. katalikų pamaldos. 5 v.v. koncertas, kuriame dalyvauja šie chorai: Toronto "Volungė", "Aras", Lietuvos Kankinių parapijos, Hamiltono "Aidas", Otavos "Ramunėlės" ir Londono "Pašvaistė", solistai — Vytautas Paulionis ir Irena Černienė. Tautinių šokių vienetas: "Gintaras", "Atžalynas" ir Londono šokėjai.

Visa programa truks nedaugiau kaip dvi valandas.

Lietuvių Dienų rengėjų komisiją sudaro: pirm. M. Chainauskas, D. Chainauskienė, R. Viliene, J. Valaitienė, R. Miškinytė, A. Petrašiūnas, R. Vilembrekas, R. Genčius ir kun. I. Mikalauskas.

Koresp.

Hamilton, Ontario

CHORAS "AIDAS" rugsėjo 11, sekmadienį, po 10.30 v. Mišių pradeda savo veiklą. Kviečiame visas buvusias ir naujas choristes atvykti į šią pirmą repetitiją. "Aidas" yra pakviestas dainuoti Lietuvių Dienų koncerte spalio 9 d. Londone. Reikia jam pasirosti. Taip pat kviečiami ir jaunuoliai nuo 16 metų amžiaus įjungti į "Aido" eiles. Norime sudaryti mišrų jaunimo chorą. Visi renkasi minėtu laiku į parapijos salę pirmą repetitijai. J.P.

VASARIO 16 GIMNAZIJAI REMTI BŪRELIO vadovas St. J. Dalius surinko įnašus iš narių-rėmėjų už 1983 m. antrą pusmetį. Sumokėjo už pusę metų po \$6: E. Leševičienė, A. Mingelė, T. Mureika. Taipgi į būrelį įstojo Valentinas Jasulionis, sumokėdamas \$25. Tuo būdu surinkta už antrą pusmetį \$43, kurie įnešti į KLB Šalpos Fondo sąskaitą "Talkoje" išsiuntimui lietuvių gimnazijai Vokietijoje. Nuo būrelio įsteigimo 1965 m. rugsėjo mėn. 1 d. iš viso surinkta Vasario 16 gimnazijai paremti \$12.748.

Šiuo metu dvigubą rėmėjų būrelį sudaro 59 nariai, kurių 56 buvo sumokėję už išėjusius metus priekini. Ačiū visiems būrelio nariams už pastovias aukas, kurios įgalina lietuvių jaunimą mokytis, nes ir šiemet aštuoni abiturientai baigė gimnaziją ir gavo brandos atestatus. Siemietinė abiturientų laida buvo rekordinė savo skaičiumi. Sekantiems mokslo metams įnašus pradėsime rinkti lapkričio-gruodžio mėn.

St. J. Dalius, būrelio vadovas

Tillsonburg, Ont.

PADEKA

Nuosirdžiai dėkoju už mano septyniadesimt metų amžiaus sukakties progą suruošę staigmeną — vaišes, ypač M. J. Liutkams, kurie priėmė svečius savo name ir viską organizavo. Taip pat dėkoju A. Skodienei ir J. St. Augustinavičiui už pagalbą. Kartu dėkoju savo dukrai Birutei, žentui Wayne, vaikaitėms — Lorry ir Susan MacFarlane, D. Bartulienai, J. T. Bucams, J. A. Dambrauskams, L. F. Gurkiliams, E. J. Jurenams, M. B. Povilaiciams, E. J. Strodoskiams, Olgai Šeduikienei ir E. St. Skudoms už dalyvavimą bei atsineštas vaives. Ačiū Jums visiems.

Alfonsa Mikenienė

Tillsonburg, Ont.

St. Petersburg, Florida

ŠVENTO VARDŲ ŠVENTOVĖJE š.m. rugpjūčio 21 d. trys kunigai atnašavo šv. Mišias, už arkivyskupą Teofiliją Matulionį. Arkivyskupą ir ryškios jo asmens bruožus trumpai paminėjo pamokslu įžangoje kun. V. Zakaras.

Tą patią dieną lietuvių klube, Šv. Kazimiero misijos komiteto paprašytas prel. J. Balkūnas apie arkiv. Teofiliją Matulionį (1873-1962) skaitė paskaitą.

London, Ontario

Jis pareiškė, kad kovoje su Lietuvos okupantu dalyvavo daugelis dvasiškių, karių, mokytojų, profesorių bei kitų profesijų žmonių. Už savo religiją ir tautybę daugelis jų žuvo. Pirmas iš tokių kovotojų buvo arkiv. T. Matulionis. Jis trim atvejais kalėjimuose išskentė 16 metų. Toliau savo paskaitoje prelegentas papasakojo arkivyskupo gyvenimo ryškiausius bruožus: jo mokslą, įšventinimą kunigu ir (slaptai) vyskupu, darbuotę parapijose, suėmimus bei kalėjimus, vizitą Amerikoje ir kilnius asmens savybes.

Išsintant vyskui gauna herbų. Arkiv. T. Matulionis savo herbui pasirinko tris kryžius, išreiškiančius: mokslo metus, kunigystę ir vyskupystę. Tačiau manoma, kad pasirinkti trys kryžiai reiškė taip pat 3-mis atvejais sėdėjimą kalėjime.

Prelegentas priminė, kad apie arkiv. T. Matulionį yra išleista knyga "Nemarusis mirtingasis" — arkiv. Teofilijus Matulionis", autorius — kun. Pranas Gaida, leidėjas — LK Mokslo Akademija. Paskaita baigta kun. Stasio Ylos ar-

kivyskupui skirta malda.

ŠVIETIMO REIKALAMS renkamos aukos. Jas prašoma įteikti A. Kliorienei. Vietinė lietuvių "Saulės" mokykla mokslo metus pradėjo rugsėjo 3 d. Mokyklos vedėja — M. Pėteraitienė (tel. 367-4700). — JAV-se 1982 m. veikė 29 lietuviškos mokyklos. Jų biudžetas buvo — \$151,782. Surinkta aukų \$4,936. Iš Lietuvių Fondo gauta \$20,000. Tėvai turėjo sudėti apie \$126,000.

LIETUVIŲ KLUBO rudens mėto atidarymas rengiamas spalio 15 d. Bus pokylis, koncertas, šokiai. Meninę programą atliks niujorkiečių vienetas "Jinai ir trys gintarai". Bilieto kaina — \$8.50. Užsisakyti tel. 367-1231. L. Ž.

Winnipeg, Manitoba

KAZIMIERAS BENIUSIS, daugelio lietuviškų laikraščių korespondentas, sunegalavo ir išvyko į Igoninę. Jis yra sudaręs Winnipege gyvenusių ir mirusių lietuvių sąrašą, apimantį laikotarpį nuo 1927 m., ir pasiuntęs "Tėviškos Žiburiams". B.

Calgary, Alberta

MATAS LEŠČINSKAS paminėjo savo 80-tąjį gimtadienį 1983 m. rugpjūčio 13 dieną savo giminių ir draugų tarpe, kurių susirinko apie 40.

M. Leščinskas yra kilęs nuo Naujamiesčio, Panevėžio aps. Gimė 1903 m. rugpjūčio 15 d. Atvyko į Kanadą 1928 m. ir vertėsi daugiausia ūkininkavimu. Elk Valley, Britų Kolumbijoje, turėjo stambų ūkį. Išėjo į pensiją 1958 m. Dabar su savo žmona gyvena Kalgaryje.

Jis yra didelis spaudos mėgėjas ir duosnus lietuviškų reikalų rėmėjas. Daugelį metų yra dirbęs KLB Kalgario apylinkės valdyboje.

Minėjimo dalyviai vietoje dovanos suaukojo "Tėviškos Žiburiams" \$115, o pats sukaktuvinininkas pridėjo dar \$150.

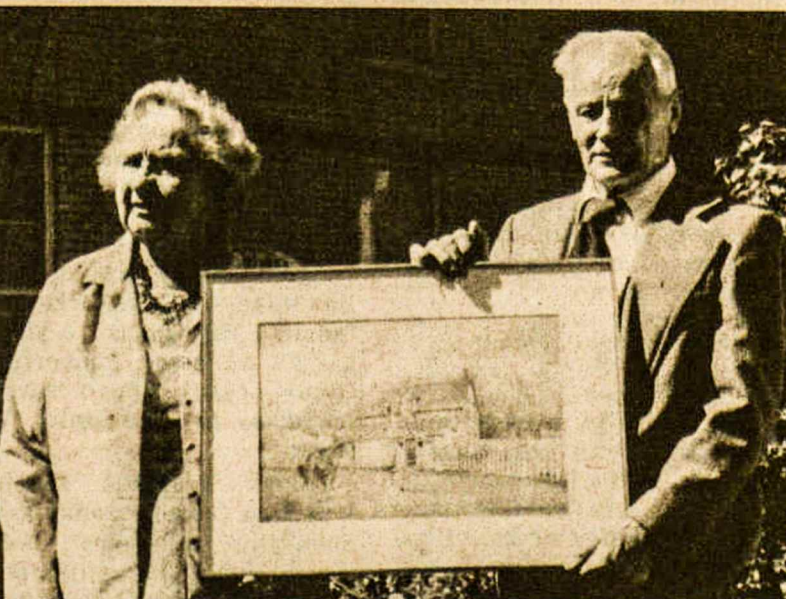
Ta proga jam buvo įteiktas paveikslas, jį ūkio, turėjo Elnių slėnyje, pieštas jo svainio Stasio Janušonio iš St. Catharines, Ont.

Jo žmona Elzė Leščinskienė-Janušonytė minėjo savo 80-tąjį gimtadienį 1983 m. gegužės 22 d.

Sukaktį proga buvo gauta daug sveikinimo telegramų iš giminių Lietuvoje, JAV ir Kanadoje.

Linkime abiem sukaktuvinininkams geros sveikatos ir sėkmės.

Dalyvis

ELZė ir MATAS LEŠČINSKAI Kalgaryje savo brandaus amžiaus sukakties progą gavę dovaną — savo gimnaziškai Stasio Janušonio pieštą paveikslą, vaizduojantį sukaktuvinininkų turėtą ūkį. Šios sukakties proga iškilmes dalyviai ir patys sukaktuvinininkai paaugojo "Tėviškos Žiburiams" \$265

Vienintelis lietuvių bankelis Kanadoje, įsikūręs nuosavuose namuose —

HAMILTONO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS "TALKA"

830 Main Street East, Hamilton, Ontario L8M 1L6
Tel. 544-7125

Darbo valandos: pirmadieniais, antradieniais ir ketvirtadieniais — nuo 10 v. ryto iki 5 v.p.p., trečiadieniais — nuo 10 v. ryto iki 1 v.p.p., penktadieniais — nuo 10 v. ryto iki 7 valandos vakaro, šeštadieniais — nuo 9 v. ryto iki 12 v. ryto. Liepos-rugpjūčio mėn. uždaryta.

AKTYVAI PER 17 MILIJONŲ DOLERIŲ

MOKAME UŽ:
Indėlius (P.C.A.) 6%
santapus 7½%
kasdienines palūkanas
už santapus 7%
term. indėlius 1 m. 9½%
term. indėlius 3 m. 10%
reg. pensijų fondo 9¼%
90 dienų indėlius 9%
(minimum \$5.000)

IMAME UŽ:
nekl. turto pask. 11%
asmenines paskolas 12½%
Nemokamas pilnas
čekių patarnavimas.
Nemokama narių gyvybės
drauda pagal santapų
dydį iki \$20.000.
Nemokama asmeninių
paskolų drauda iki \$10.000.

LIETUVIAI PASAULYJE

JA Valstybės

Prel. Petriui Celiešui, gyv. Los Angeles, Kalifornijoje, š. m. pavasarį suėjo 50 metų kunigystės. Sukaktis praėjo tyliai, tačiau ji verta plataus paminėjimo, nes jo įnašas į lietuvių visuomenės gyvenimą yra gana svarus. Įšventintas kunigu 1933 m. balandžio 1 d. Kaune, darbavosi kaip vikaras, progimnazijų kapelionas, klebonas ir dekanas Kaišiadorių vyskypijoje. Nuo 1945 m. iki 1949 m. studijavo filosofiją Bonnos un-te, Vokietijoje, ir parašė disertaciją "Laiko samprata Jono Dunsoto metafizikoje" pas žymų profesorių Rothackerį. Disertacija buvo įvertinta geriausiu pažymiu. Be to, studijavo meno filosofiją ir psichologiją. Baigęs šias studijas, darbavosi lietuvių stovyklose Vokietijoje. Atvykęs 1951 m. į JA Valstybes, darbavosi lietuvių parapijose kaip vikaras, mokytojas, kapelionas ir klebonas. Nuo 1970 iki 1980 m. buvo vysk. A. Deksnio sekretorium ir Europos lietuvių sielovados centro vedėju, redagavo žurnalą "Krivulė" (anksčiau redagavo kunigų žurnalą "Lux Christi"). Yra parašęs daug straipsnių periodinėje lietuvių spaudoje ir knygas: "Katekizmas", "J. Muloko architektūra", "Nuostabūs medaliai" (dar nespausdinta), "Eucharistija", "Ar Bažnyčia gali klysti?" Dalyvauja visuomeninėje veikloje, ypač ateitininkuose.

Pokario metais Ravensburge, V. Vokietijoje, veikė J. Valiukonio vadovaujama lietuvių gimnazija. Pasaulio Lietuvių Dienų proga buvusių tos gimnazijos mokytojų ir mokinių susitikimą liepos 1 d. Čikagoje, "Dainos" svetainėje, suorganizavo tos gimnazijos auklėtinė Regina Trinkaitė-Andrijauskienė, pasveikinusį dalyvius, perskaiciusį buvusio direktoriaus J. Valiukonio sveikinimą. Dalyvis taipgi sveikino gimnazijos mokytojai Vacys Dzenkauskas, Elena ir Aleksas Zujai, kaurie auklėtiniai ir buvę mokiniai. Jų tarpe buvo ir dabartinis generalinis Lietuvos garbės konsulas Los Angeles mieste V. Čekanauskas. Gimnazijos abiturientų sąrašą perskaitė Rėda Valterytė-Vardienė. Pasidžiaugus prisiminimais, pasidžiaugus auklėtinį pasiektais laimėjimais, nutarta sekantį platinio masto ravenburgiečių sąskrydį surengti 1984 m. Klevelande, pasinaudojant ten įvyksiančia tautinių šokių švente. Buvusiems Ravensburgo gimnazijos mokytojams ir mokiniams informaciją teikia Rėda Valterytė-Vardienė, 855 Greener Place, Fairview, Pa. 16415, USA.

Dr. Dainius V. Mulokas, Kalifornijos Santa Monikoje gyvenančių Jono ir Jadvygos Mulokų sūnus, iš Vilniaus grįžo pas tėvus, ten baigęs medicinos studijas. Grįžo su ten prieš kelerius metus vėsta žmona Loretą Katarzytę, taip pat gydytoja, ir dvejų metų dukrele Jevute. Abu jau nieji gydytojai šį rudenį laiks valstybinius egzaminus Kalifornijoje, siekdami teisės verstis medicinos praktika.

A. A. Kazimieras Račkauskas, sulaukęs šimto metų, devynių mėnesių ir dviejų dienų, mirė Richmond Hill, N.Y., liepos 27 d. Buvo gimęs Kalvarijoje prie Marijampolės. Liko jo dukra Albinė Ralienė, vaikaitis Viktoras Ralys, vadovaujantis vyrų chorui "Perkūnas" Niujorke, sūnus Vytautas su šeima Klevelande. Lietuvoje liko dar vienas sūnus ir dukra. Velionis palaidotas liepos 30 d. Cypress Hills kapinėse.

Brazilija

Tautinių šokių grupė "Nemunas", veikianti Sao Paulo mieste, liepos 16 d. dalyvavo tarptautinėje Mookos savivaldybės surengtoje folkloro popietėje. "Nemuna" tautinių šokių moko Ivani Popic, pernai dalyvavusi lietuvių tautinių šokių kursuose JAV. Jo renginiai rūpinasi Murytis Bendoraitis. Nemuniečiai ruošiasi dalyvauti VII-je tautinių šokių šventėje JAV, kur ji bus surengta 1984 m. liepos 1 d. Richfieldo kolizijoje, Ohio valstijoje, netoli Klevelando. Išvykos lėšoms telkti jau surengtos trys gegužinės, loterija.

Australija

Adelaidės Lietuvių Namuose Dariaus ir Girėno skrydžio per Atlantą penkiasdešimtmis paminėtas liepos 17 d. Scena buvo papuosta skrendančios "Lituanicos" vaizdu ir skrydžio schema. Minėjimą eilėraščių deklamavimu pradėjo S. Kubilius. Jis taipgi perskaitė žuvusių lakūnų paliktą testamentą Jaunajai Lietuvai. Paskaitą apie

Atlanto nugalėtojus skaitė Jurgis Janavičius, šia tema minėjimo išvakarėse kalbėjęs radijo programoje. Koncertinė programon buvo įjungta Pocių seima: penkerių metų sūnus Jonukas mažų smuikelių atliko palyginti sudėtingus muzikos kūrinius, mamai pritariant smuiku, tėvui — violončele. Keletą žygio dainų padainavo ramovėnų choris, vadovaujamas V. Strauko. Programon dainomis įsijungė ir muzikinis moterų vienetas "Nemuno dukros". Minėjimas baigtas Lietuvių Namų sodelyje vėliau nuleidimu, dalyvių sugiedotu Lietuvos himnu, giesme "Marija, Marija".

Akademiškų skautų sueigoje rugpjūčio 9 d. Melburno Lietuvių Namuose buvo aptarti veiklos reikalai. Metinė akademiki skautų šventė įvyks spalio 16 d., o studijų dienos 1984 m. kovo 24-25 d.d. Joms jau užsakyta stovyklavietė Morningtono pusiasalyje. Įdomų pranešimą apie Pasaulio Lietuvių Dienas Čikagoje ir Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongresą padarė Loretą Čižauskaitė.

Britanija

Lietuvių Skautų Sąjungos Europos rajonui sukaktuvinėje "Aušros" stovykloje Kanadoje prie Ontario Auroros miestelio atstovavo v. s. B. Zinkus. Jį ir Europos rajono vadėvė v. s. J. Maslauską pasikvietė Derby miesto burmistrė M. Wood, norėjusi, kad būtų nuvežtas jos sveikinimas Auroros burmistrui. Tas sveikinimas buvo įdėtas į specialų aplanką su Derby miesto herbu. Kitą sveikinimą sukaktuvinei stovyklai v. s. B. Zinkus gavo iš Derbyshire anglų skautų vadovybės su įjungtomis pavardėmis tų anglų skautų, kurie yra apdovanoti įvairiais Lietuvių Skautų Sąjungos ordiniais.

Šveicarija

A. A. Stepas Garbauskas, sulaukęs 83 metų amžiaus, mirė Zueriche rugpjūčio 2 d. Palaidotas rugpjūčio 9 d. Enzenbuelho kapinėse Rehappe. Pirmasis Lietuvos nepriklausomybės metais velionis pasizymėjo kaip sportininkas ir sporto veikėjas Kaune. 1930 m. pabaigoje jis buvo paskirtas generalinio Lietuvos garbės konsulato sekretoriumi Šveicarijoje, 1936 m. pakeltas į vicekonsulą. Šiose pareigose išbuvo iki 1946 m., įvykusio konsulato uždarymo. Kurį laiką pokaryje dirbo BALFO atstovu Šveicarijoje. Vėliau, nors gyveno Zueriche, visuomeninėje lietuvių veikloje nedalyvavo. Velionis buvo seniausias lietuvis Šveicarijoje, čia išgyvenęs 52 metus.

Olandija

Knyga olandų kalba apie Baltijos šalis ruošiasi rašyti dr. Martin van den Heuvel, Amsterdamo universiteto R. Europos instituto vyr. mokslinis bendradarbis ir patarėjas Pabaltijo klausimais Hagos tarptautinių santykių institute. Ji bus pradėta XIX š. vykusiu tautiniu atgimimu Lietuvoje, Latvijoje ir Estijoje, užbaigta paskutiniomis baltiečių suėmimais sovietinėje okupacijoje. Rinkdamas medžiagą, istorikas dr. M. van den Heuvel praėjusį pavasarį lankėsi JAV, susitiko su VLKO pirm. dr. K. Bobeliu, dr. V. Vardžiū bei kitais lietuvių, latvių ir estų veikėjais. Olandijoje dabar yra daug knygų apie Etiopiją, Angolą, Kubą, Vietnamą, bet beveik nieko nėra apie sovietų okupuotas Baltijos šalis — Lietuvą, Latviją ir Estiją, jų laisvės siekius. Esą ir Olandija yra maža šalis, kuriai, kaip ir Baltijos šalims, teko pažinti skaudžias okupacijas. Olandija su Baltijos šalimis sieja istoriniai prekybos ryšiai. Susidomėti Baltijos tautų problemomis ji paskatino iš okupuotos Lietuvos Olandijon atvykęs I. Kaplanas, galintis versti dokumentus iš lietuvių kalbos ir olandų kalbą, rašyti apie Lietuvą olandų spaudoje, talkinti Rytų Europos institutui, skatinti, kad jo žmonės geriau susipažintų su Lietuvos, Latvijos ir Estijos problemomis.

Vokietija

A. A. kun. Kostas Veselauškas, miręs Obermarbacho mieste, palaidotas vietinėse kapinėse rugpjūčio 5 d. Laidotuvėse dalyvavo daug kunigų ir parapijiečių, buvo atvykęs ir vysk. A. Deksnys. Velionis buvo gimęs 1921 m. liepos 2 d., kunigu įšventintas Romoje 1948 m. vasario 21 d. Kurį laiką gyveno ir dirbo Čilėje. Grįžęs V. Vokietijon, įsijungė į vokiečių parapiją. Paliko JAV gyvenantį brolį dail. Romą Viesulį su šeima.

Simon's Travel

kviečia JAV ir Kanados lietuvius keliauti į LIETUVĄ kartu!!!

10 DIENŲ LIETUVOJE!

Spalio 6 Gruodžio 19

Skelbiamos išvykimo datos.

Visos kelionės lydimos patyrusių palydovų

SKUBĖKITE UŽSISAKYTI!

- Nuperkame automobilius bei kitus daiktus giminėms Lietuvoje
- Sutvarkome dokumentus iškvietimams
- Tarpininkaujame tvarkant palikimus bei suteikiant finansinę paramą artimiesiems giminėms — tėvams, vaikams, broliui, seseriai, vyrai ar žmonai

Visais atvejais garantuojamas sąžiningas ir konfidencialus patarnavimas.

Smulkesnių žinių teiraukitės adresu:
2385 Dundas St. W. Toronto, Ont. Canada, M6P 1X2
Tel. (416) 532-8772 arba (416) 537-3060
Telex 06-986766 TOR

(Kelionių įstaigos registracijos numeris — 1835961)

Žvilgsniai į praėjusį kongresą

Anketa buvo išdalinta 12-ai V PLJK atstovų. Deja, gražino tik penki. Suprantama, studijų dienoms besibaigiant trūko ir energijos, ir laiko anketoms. Gaila, kad čia tik kelių kraštų jaunimo nuomonės bei įspūdžiai, tačiau jie nebloginai atspindi ir daugelio kitų nuomones bei nuotaikas.

RŪTA GIRDAUSKAITĖ

Artėja V PLJK pabaiga. Koks bendras įspūdis? Ar esi patenkintas kongreso renginių eiga? Ar apsimokėjo taip toli keliauti? Jei gyveni JAV arba Kanadoje, kaip paašikintum gan mažą skaičių dalyvavusių iš Š. Amerikos?

V PLJK man paliko malonų įspūdį, nors buvo šiek tiek varginantis. Mano manymu, V-tasis PLJK praėjo labai sklandžiai. Buvusios valdybos apyskaitą norėjau išgirsti per pirmą, o ne per priešpaskutinę sesiją. Tai būtų daug ką palengvinę. Ši kelionė apsimokėjo, nes geriau pažinau išėjęją ir jos veiklą, gavau daug informacijos, būtiną visuo-
meninėje veikloje.

Gediminas Sidaras,
V. Vokietija

Bendras įspūdis labai geras. Stovyklos programa buvo gerai paruošta. Deja, kai kuriuose stovyklos punktuose atrodė, kad ji taikoma moksleiviams, o ne vyresniam jaunimui.

Studijų dienų tematikos pasiskirstymas buvo tas pats, kaip ir paskutiniame kongrese, t. y. politinė, kultūrinė ir visuomeninė sritys. Kadangi mes šį tematinį pasiskirstymą išsamiai išnaudojom pereinamajame kongrese, šiose studijų dienose kartais jautėsi pereinamo kongreso minčių pakartojimas. Sekančio kongreso studijų dienoms būtinai reikėtų rasti naują tematinį pasiskirstymą.

Nemanau, kad yra labai naudinga ruošti PLD kartu su PLJK. Priežastys yra dvejopos: pirmiausia, yra sunkiau sutelkti lėšas, antra, jaunimo kongresas susilaukia mažiau dėmesio lietuviškoje visuomenėje.

Kęstutis Ivinskis,
V. Vokietija

V PLJK besibaigiant, man atrodė, kad visi yra gan pavargę, bet mano, kad buvo naudinga savaitė. Nėra jokios abejonės, kad kongreso akademinės programos komisija, t. y. Gabija Petrauskienė ir jos padėjėjai, taip pat techninės ruošos komitetas labai rūpestingai atliko savo pareigas.

Esu nusivylusi, kad labai mažas skaičius Šiaurės Amerikos jaunimo dėjosi kongresu. Tam gali būti daug priežasčių, bet viena didžiausių buvo ta, kad kongresas vyko čia pat — nebuvo progos pakeliauti.

Nijolė Vytaite, Kanada

Šiaurės Amerikos lietuvių jaunimo skaičius nebuvo mažas!

Jolanta Vaičiūtė-Goutt,
Prancūzija

Jaučiu pasitenkinimą po 8-ių dienų darbo. Taip pat esu gan patenkinta renginių eiga ir kvietimais paskaitininkais, nors manau, kad dienotvarkės buvo šiek tiek perkrautos. Man patiko apsimokėti kelionę, o dėl stokos kitų Šiaurės Amerikos jaunuolių nieko negaliu pasakyti.

Lidija Balčiūnaitė, JAV

Kuris kongreso momentas buvo pats įspūdingiausias? Kuo esi labiausiai nepatenkintas, nusivylęs?

Labai įspūdingos buvo vakaronės, dainos po darbo dienos.

G. Sidaras

Įspūdingiausias momentas buvo atstovų pristatymas Toronte "šokių su žvaigždėmis" metu. Taip pat studijų dienose keli simpoziumai ir kelios paskaitos paliko gilius įspūdžius.

K. Ivinskis

Įspūdingiausias kongreso momentas buvo Arvydo Žygo

paskaita bei skaidrių montažas tema "Kaip motyvuoti veiklą". Bežiūrėdama ir beklaušydama, tikrai jaučiau lietuvišką dvasią.

N. Vytaite

Įspūdingiausias momentas — Arvydo Žygo paskaita ir skaidrės tema "Kaip motyvuoti veiklą". Labiausiai esu nusivylusi tuo mažu skaičiumi dalyvavusių iš Šiaurės Amerikos žemyno. Gaila, kad tiek mažai jaunimo iš JAV ir Kanados susidomėjo šiuo kongresu.

L. Balčiūnaitė

Dalyvavai studijų dienose. Ar manai, kad laikas, skirtas rimtam darbui, buvo veiksmingiausiai išnaudotas?

Laikas buvo gerai išnaudotas.

G. Sidaras

Šių studijų dienų dalyviai — atstovai ir stebėtojai buvo jaunesni, negu ketvirtajame kongrese. Aplamai, stebiuosi jų disciplina ir energija! Aišku, kad buvo įmanoma laiko efektyviau praleisti, bet atsižvelgdamas į faktą, kad beveik visi atstovai nebuvo dalyvavę paskutiniame kongrese ir tuo būdu nepatyrę studijų dienų eigos, manau, kad studijų dienos puikiai praėjo.

K. Ivinskis

Nusivylus, kad nebuvo užtenkamai laiko išnagrinėti svarbius klausimus asmeniškai. Taip pat per daug laiko praleidome sesijose.

N. Vytaite

Rimto darbo buvo atlikta. Aišku, buvo ir šiek tiek laiko gaišinimo, nors buvo bandyta, kiek įmanoma, to išvengti. Laiko gaišinimas įvyko todėl, kad nevisi atstovai buvo gerai pasiruošę. Aplamai, tai buvo labai darbinga grupė.

L. Balčiūnaitė

Ar manai, kad kongreso nutarimai bus įvykdyti? Kokia nauda bus iš jų tavo krašto jaunimui?

Manau, kad kongreso nutarimai bus įvykdyti.

G. Sidaras

Man, kaip Vakarų Vokietijos lietuvių jaunimo atstovui, buvo svarbu susitikti su Europos lietuvių jaunimu ir su jais užmegzti ir atnaujinti ryšius. Tikiuosi, kad iš mūsų pasikalbėjimų ir nutarimų išsivystys bendra Europos lietuvių jaunimo veikla.

Šiame kongrese kreipėm daug dėmesio į konkrečius siūlymus. Man atrodė, kad pirmą kartą nemažai konkrečių siūlymų. Dabar, po kongreso, kiekvieno atstovo pareiga bus prisidėti prie šių nutarimų vykdymo. Tikėjime, kad galėsime išlaikyti entuziazmą, kuris mums degė kongreso metu, ir gyvenamuose kraštuose.

K. Ivinskis

GABIJĄ JUOZAPAVIČIŪTĘ-PETRAUSKIENĘ, V PLJ Kongreso akademinės programos pirmininkę, dar pranešimą studijų dienose Trento universitete, Kanadoje

Nuotr. R. Pavilano

Savaime aišku, kad nėra įmanoma įvykdyti visus kongresų nutarimus, nes jų buvo per daug. Tačiau daugelis tų nutarimų turbūt padėtų mums sėkmingiau veikti.

Nutarimų naudos kraštui negaliu apibrėžti, nes nutarimai labai įvairūs — neįmanoma apibendrinti.

N. Vytaite

Manau, kad nutarimai bus maždaug įvykdyti; duos mums ką veikti — ne tik tai senimui, kuris mus išnaudoja. Mes esame jų atstovai, dainininkai, programų atlikėjai ir dažniausiai neturim laiko dirbti savo reikalams.

J. Vaičiūtė

Dėl nutarimų vykdymo reikės pasitikėti naujai išrinktąja PLJS valdyba. Mano nuomone, tai stiprus ir darbštus vienetas.

L. Balčiūnaitė

Tavo nuomone, koks vertingiausias kongreso laimėjimas?

Vertingiausias V PLJK laimėjimas — tai nutarimas iširti galimybes PLJS fondui įsteigti.

G. Sidaras

Šiame kongrese, studijų dienoms dar neįpusėjus, mums pavyko išrinkti naują PLJS valdybą ir nustatyti sekančio kongreso vietą. Man atrodė, kad vienas vertingiausių šio kongreso pasiekimų buvo tas, kad jis pritarė tiek daug naujų atstovų. Šie atstovai grįš į savo kraštus ir tenai galės kongreso patirtį panaudoti lietuvių jaunimo veiklai. Tikėjimės, kad susilauksime daug naujų veiklų iš šio rato.

K. Ivinskis

Vertingiausias šio kongreso laimėjimas turbūt tas pats, kaip ir visų ankstesniųjų kongresų: buvo progą lietuvių kilmės jaunimui iš visų pasaulio kraštų susitikti ir pasidalinti mintimis.

Mano nuomone, vertingiausias kongreso laimėjimas buvo visuomeninis dėmesys ir naujas jaunimo sąmoningumas politinėje srityje.

L. Balčiūnaitė

Kongresas padeda mus suvienyti, suburti, mus išmoko dirbti kartu, diskutuoti tokias detales, kurių mes niekad tiek nesvarstytumėm susirinkę savo šalyse, nes atrodytų kaip neįmanoma laiko gaišinimas.

Prancūzijoje mes beveik nebekalbame lietuviškai. Kongresas davė retą progą vartoti lietuvių kalbą.

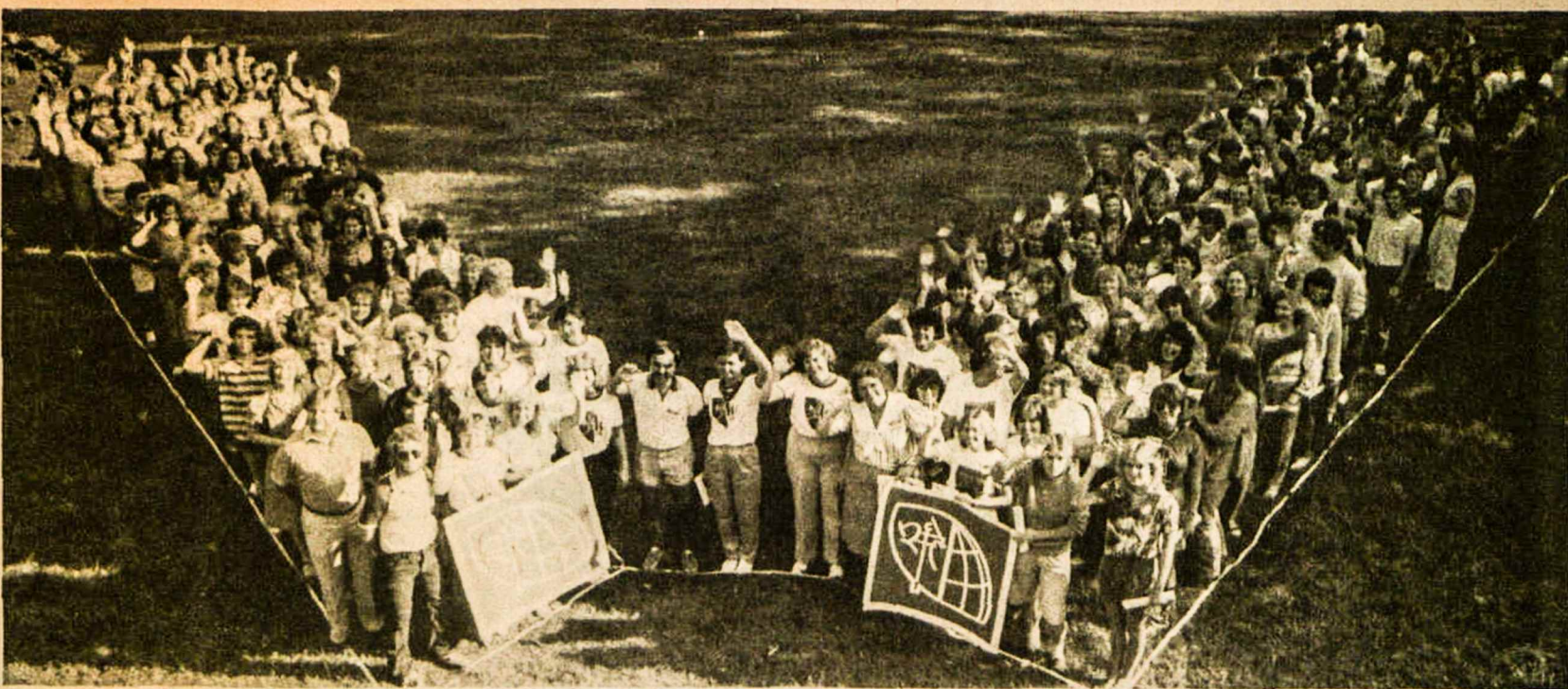
Man PLB seimas buvo daug įspūdingesnis, negu jaunimo kongresas. (Aš buvau Prancūzijos lietuvių atstovė seime). Aš retai matau tiek daug lietuvių iš tiek įvairių šalių, taip blaiviai ir greitai reaguojančių į vienas kitą problemas. Po seimo jaunimo kongresas atrodė mažiau įdomus.

Norėčiau pasakyti, kad Čikagos ir Klevelando lietuvių mums atrodė labai gerai susiorganizavę. Pamačiau, kad Amerikos lietuvių yra labai veiklūs. Mes anksčiau galvojome, kad jie sužlugę, išlepinėti. Visai ne! Pastebėjome ir tai, kad visų tikslai labai panašūs. Prieš kongresą visi manė, kad Prancūzijos ir Šiaurės Amerikos lietuvių tikslai bus labai skirtingi. Taip nėra.

Aplamai, šis kongresas mane labai išvargino. Bet tikiuosi, kad grįžusi į Prancūziją galėsiu semti energijos iš naujo sulinio, kurio vanduo ateina iš šio kongreso, mums — Prancūzijos lietuvių jaunimo atstovams, pirmo kongreso.

Esame nepatenkinti, kad nebuvo daugiau laiko saviems darbams arba net paskaitom pasiruoti. Mes (Prancūzijos atstovai) visi trys grįšim į namus, kur mūsų laukia egzaminai. Tikėjimės, kad čia galėsime nors valandą į dieną atitraukti nuo bendro darbo lietuvių. Esame išsemti.

J. Vaičiūtė

Penktojo Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongreso stovyklos dalyviai Oberline, JAV-se, išsiriikiavę romėniškos penkiukės pavidalu

Nuotr. L. Meilaus

Jaunimo kongresas, trukęs dvidešimt keturias dienas

Atidarymas, talentų vakaras, dailės paroda, stovykla, studijų dienos, išvykos, ambasadų lankymas, pamaldos . . .

Pradėjome Čikagoje

1983 m. liepos 1 d. iš 11 pasaulio kraštų suvažiavo Čikagoje lietuvių jaunimas svarbią įvykiui — V Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongreso atidarymui Chicago Circle, University of Illinois patalpose. Salėn susirinko per 500 jaunų ir vyresnių lietuvių. Programos vedėjos pareigas atliko Ramutė Kemežaitė iš Čikagos. Invokaciją sukalbėjo vysk. V. Brizgys. Scenoje išdėstytos kėdės, ant kurių buvo iškabinti politinių Lietuvos kalinių vardai — tai jaunimo kongreso garbės svečiai. Jie pagerbti minute tylos.

Sveikinimus pradėjo praėjusio IV Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongreso rengėjų komiteto pirm. Andrius Šmitas iš V. Vokietijos. Pasveikinęs perdavė V Pasaulio LJ Kongreso rengėjų komiteto pirmininkei Violetai Abariūtei iš Detroito tradicinį plaktuką. Plaktuką trinkelėjimu oficialiai pradėtas jaunimo kongresas.

V. Abariūtė sveikinimo žodyje džiaugėsi dalyvaujančiais iš 11 kraštų ir priminė šio kongreso pagrindinę mintį: suprasti iš kur esi kilęs, kad žinotum kur eiti. Kiekvieno krašto atstovui teko proga trumpai pasveikinti iškilmes dalyvius. Sveikino: Australijos — Birutė Prašmutaitė, Argentinos — Alicija Mikučionytė, Urugvajaus — Antanas Šleivys, Brazilijos — Sofija Žutautaitė, Kolumbijos — Kęstutis Slotkus, JAV — Rasa Kaminskaitė, Kanados — Zita Bersėnaitė, Britanijos — Vidas Puodžiūnas, Prancūzijos — Jolanta Vaičiūtė-Goutt, V. Vokietijos — Lidija Kairytė. Pavėlavęs atvyko Italijos liet. jaunimo atstovas — Saulius Kubilius.

Pagrindinę dvilypę paskaitą skaitė Kęstutis Slotkus iš Kolumbijos ir Rasa Lukoševičiūtė iš Kanados tema: "Jaunimas vienybėje su kovojančia tauta — prieš kokius uždavinius stovėjame?" K. Slotkus pabrėžė ryšį su tauta ir reikalingus elementus tautiniam išlikimui. Antroje dalyje R. Lukoševičiūtė išdėstė aktyvaus lietuvių jaunolio brožuos, nurodė, kokių kvalifikacijų jieš, koma asmenyje, kuris tikėtų lietuviškai veikti, vykdančiai išėivijos uždavinius ryšium su pavergtą mūsų tauta.

Po akademinės dalies buvo rodomas skaidrių montažas iš praėjusių jaunimo kongresų nuo pat pirmojo Š. Amerikoje iki dabartinio, sugrįžusio Š. Amerikon. Gaila, kad pasibaigus paskaitoms pusė dalyvių atsisotojo ir išvyko. Mat Pasaulio Lietuvių Dienų pasamdyti autobusai iškeliauja nustatytomis valandomis, o iš kitų kraštų atvykę priklausė nuo jų.

Talentų vakaras

Liepos 2 d. "Bismarck" viešbutyje, Čikagos miesto centre, įvyko jaunimo kongreso talentų vakaras. Jam sumaniai vadovavo "Antro kaimo" aktorai, įdomiai įpindami humoro tarp talentų pasirodymų. Dalyvavusiems ilgai nepamirštamas bus kartu dalyvavęs "ponas Kišenvagis" bei garsusis "ponas Kritikas". Labai įdomiai pasirodė mimikas Paulius Rajeckas iš Niujorko, ypač jautriai atvaizdavęs tipiško išėivijos lietuvių turistų kelionę į Lietuvą trimis vaizdais: ėjimu per muitinę,

susitikimu su giminėmis, blogu sapnu ir patekimu į sovietinį kalėjimą. Taip pat gerą įspūdį padarė jauna Kanados pianistė Veronika Krausaitė iš Kalgario, paskambinusi ir savos kūrybos. Gražiai pasirodė iš Australijos dainininkės, iš JAV — šokėja, iš V. Vokietijos — dainininkas su gitara.

Po talentų vakaro įvyko jaunimo šokiai "Bismarck" viešbutyje, kuriuose dalyvavo labai daug jaunimo.

Liepos 3 d. jaunimo atstovai iš įvairių kraštų aktyviai reikėsi pamaldose skaitymais bei aukų nešimo procesija, parą rinkimu Lietuvos politinių kalinių byloms remti (organizavo Lietuvių Informacijos Centras Niujorke).

Visą savaitę prieš jaunimo kongreso atidarymą Čikagoje vyko jaunų menininkų paroda Chicago Circle, University of Illinois patalpose. Tai irgi svarbus įnašas į Pasaulio Lietuvių Dienų renginius, tačiau nesulaukęs atitinkamo dėmesio. GJP

Vaziuojame stovyklon

Šešta valanda ryto. Lenoja, vėsu. Gausus būrys mažai miegojusio jaunimo su savo lagaminais prie Čikagos Jaunimo Centro laukia autobusų, kurie juos nuveš į kongreso stovyklą. Nuotaika gera. Visi tikisi, kad stovykla bus smagi. Daugumas kalba apie miego trūkumą ir galvoją, kad autobuse išsimiegos.

Pagaliau visi sulipa į autobusus. Keliautojų sąrašai patikrinti — nieko netruksta. Kelionė ilga, be nuotykių. Kaikuri miega, kiti tyliai šnekučiuojasi.

Autobusams sustojus, visi išlipa pavalgyti. Grįžta pilni naujos energijos ir prasideda dainos, pakyla nuotaika. Pasisklinda gandas, kad stovykla nebetoli — galų gale! Pagaliau autobusai privažiuoja prie Oberlino kolegijos, bet turi dar kartą apvažiuoti aplink miestelį nes išskaba "Sveikiname atvykusius į V PLJ Kongresą" dar nepakabinta.

Vieni Džukijon, kiti — Augštaitijon

Išvargę keliautojai susirikiuoja prie registracijos stalų ir kantriai laukia ir laukia. Tie, kurie jau užsiregistravę, praneša savo draugams, kad jų kambarys Džukijoj, o kiti gyvena Augštaitijoje, bet visi laukia Kaune, o daugumas — nebuve Lietuvoje. Kaip atras vieni kitus?

Vos spėjė susidėti savo daiktus, visi renkasi vėliavų aikš-

tėje stovyklos atidarymui ir Mišioms. Prasideda lietus, ir iškilmingas atidarymas perkeliamas Palangon.

Po atidarymo stovyklautojai eina į Vilnių vakarienei, kur lieka nusteinti maisto pasirinkimu, skanumu ir kiekiu. Jau tada žino, kad šio stovykloj pridės svorio, bet mano, kad gal tik pirmą dieną bus toks geras maistas.

Vakarinė programa — Aušros Vartuose

Visi susipažino su stovyklos vadovais ir mokytojais. Dalyviai iš visų kraštų apibūdino savo kraštus, bekeldami su "stebuklingu kiaušiniu". Per ketletą valandų, apkeliauvę Lietuvą ir susipažinę su pasaulio kraštais, kur gyvena lietuviai, stovyklautojai nužygiavo į Tauro Ragą šokiams. Kadangi šokiai vėlai prasidėjo ir daugumai stovyklautojų dar trūko miego, šokiai neilgai tęsėsi — stovyklą apgaubė tyla.

Prasideda darbai

Triukšmas, kažkas beldžiasi į duris. Kažkur girdisi triūba. Nejaugi jau reikia keltis? Atsikėlę stovyklautojai iš Džukijos ir Augštaitijos keliauja į Vilnių valgyti. Ir vėl maistas toks skanus — tiesiog sėdėk visą dieną ir valgyk. Bet jau reikia eiti į vėliavų aikštę vėliavų iškilimui ir pranešimams. Iš čia visi išsiskirstė į būrelius arba į paskaitas, kurias antradienį, "Lietuvių kilmės dieną", skaitė Dovas Šaulys ir Tomas Dundzila.

Po pietų (per kuriuos tie, kurie norėjo, išmoko minkštus ledus meniškai įdėti į duidelę, o kiti persivalgė) ryto programa buvo pakartota.

Vakarienei pasibaigus ir nuleidus vėliavas, Aušros Vartus pripildė juokas — vakarinę programą atliko "Antras kaimas" iš Čikagos, kuris pradžioje stovyklautojus. Priešiuokę ir vėliau prisioškę, stovyklautojai grįžo į bendrabučius.

Vos saulei pakilus, stovyklautojus prikėlė tas pats triukšmas, kuris aidėjo antradienio rytą. Škaniai papusryčiavę ir iškėlę vėliavas, stovyklautojai ruošėsi pergyventi "Tautos atgimimo dieną". Visi išsiskirstė į būrelius arba į Dovo Šaulio paskaitą. Po jos buvo Romo Šležo garsinis skaidrių montažas apie Lietuvą, kuris visus sužavėjo.

Ryto programa buvo pakartota po pietų, tad tie, kurie rytą klausėsi paskaitos, ėjo į būrelius, o tie, kurie iš ryto

buvo būreliuose, klausėsi paskaitos.

Pasiosotinę vakariene ir nuleidę vėliavas, visi su daina žygiavo į koncerto salę pasigrožėti Klevelando "Grandinėles" programa. Po koncerto, Tauro Rago stovyklautojai pasišoko, o muzikai pasibaigus, nenoromis nužygiavo lovų link . . .

Lietuvos diena

"Laisvos Lietuvos diena". Stovykla sukilo, papusryčiavo, iškėlė vėliavas ir pasiskirstė užsiėmimais. Vieni sprendė laisvos Lietuvos valdymo problemas, kiti svarstė, kaip išrinkti jos vadovus, treči planavo, kaip ją apsaugoti, ketvirti rūpinosi spauda.

Susirinkę pietums stovyklautojai klausėsi partijų informacijos bei kandidatų pažadų, nes vėliau turėjo būti rinkimai.

Po pietų visi stovyklautojai, pasiskirstę į komandas, dalyvavo "Lietuvos olimpiadoje", kuri prasidėjo iškilminga eiseną į Žalgirio stadioną. Vieni pasizymėjo bėgime, kiti plaukime, o treči liko žiūrovais ir ragino savo komandas pasistengti. Gale dienos labiausiai suprakaitavusi ir pavargusi komanda buvo Jaunimo Sporto Organizacija, kuri laimėjo dienos varžybas.

Po vakarienos, vėliavų nuleidimo metu įvyko stovyklos olimpinį žaidynių uždarymas. Vėliau, visi pasipuošę, ėjo į kongresinę kavinę, kurioje klausėsi estradinės muzikos, o tie, kurie dar turėjo energijos po sporto žaidynių, pašoko. Išgėrę kavos ir prisioškę visi grįžo į Džukiją ir Augštaitiją miegoti.

Žmogaus teisių diena

Penktadienis buvo "Žmogaus teisių diena", bet, kaip iki šiol, niekas neturėjo teisės pasilikti lovoje iš ryto. Vadovai nė vieno nepasigailėdami kėlė visus. Niekas negalėjo pasakyti, kad vakar olimpiadoje laimėjo aukso medalį ir todėl reikia poilsio!

Po pusryčių ir vėliavų iškilimo visi rinkosi Aušros Vartuose. Ten išgirdo Tomo Venclavos paskaitą apie religinį ir tautinį persekiojimą okupuotoje Lietuvoje. Gintė Damušytė su skaidrių montažu apibūdino žmogaus teisių sąjūdį Lietuvoje. Rasa Razgaitienė kalbėjo apie JAV-ėse pradėtą bylas už tariamus karo nusikaltimus.

Po pietų sekė diskusiniai būreliai aptarti įvairių Lietuvos (Nukelta į 6-tą psl.)

Naujoji Pasaulio Lietuvių Jaunimo Sąjungos valdyba, išrinkta kongrese. Iš kairės: L. Polikaitis, R. Bureikaitė, pirm. G. Grušas, G. Palubinskaitė, T. Dabšys, R. Stančikaitė. Trūksta D. Mažeikienės

Nuotr. B. Tarvydo

Jaunimo kongresas...

(Atkelta iš 5-to psl.)

tuva liečiančių problemų. Stovyklautojai išsiuntė Andropovui atvirukus, smerkiančius kun. Sigito Tamkevičiaus suėmimą. Taip pat stovyklautojai pasirašė petiją, reikalaujančią sugrąžinti Klaipėdos šventovę Lietuvos tikintiesiems.

Pirma dalis vakarinės programos buvo susikaupimo vakaras, kuris sudarė rimtą nuotaiką stovyklautojų tarpe. Po to buvo talentų vakaras, kuriame stovyklautojai parodė kitiems savo gabumus. Po ilgos vakarinės programos dalis stovyklautojų susirinko Taur-Rage, o kiti pavargę grįžo į bendrabučius.

Jau paskutinė stovyklos diena. Nejaugi tai teisybė? Rodos, taip neseniai visi atvyko, o jau pranešta, kad šiandien bus stovyklos uždarymas.

Bepusryčiaudami stovyklautojai pradėjo kalbėti apie kelionę į namus, o kiti buvo nusiminę, kad stovyklos maistas nepablogėjo, ir, kaip buvo pramate, pridėjo svorio!

Paskutinė diena

Šeštadienis buvo "Tautinių ryšių diena". Stovyklautojai klausėsi paskaitų ir užbaigė savo projektus būreliuose.

Dienai greitai prabėgus, po vakarienos vėl buvo laikas išsiriškuoti vėliavų aikštėje. Paskutinį kartą V. PLJ Kongreso stovyklos vėliavos buvo nu-

leistos. Visi kraštai atvyko į vėliavų nuleidimą su savo šūkiais, kuriuose aidėjo žodis "sudiev". Stovykla buvo oficialiai uždaryta. Stovyklautojai dar kartą užtraukė šio kongreso dalyvių mėgstamiausią dainą "Rig-dig-dai", bet šį kartą su liūdnese nuotaika.

Vėliau visi ėjo į paskutinę stovyklos programos dalį — šokių, kurie per greitai pasibaigė. Nusiminę stovyklautojai pradėjo žengti bendrabučių link, žinodami, kad anksti rytą reikės išsiskirti. Bet dar reikėjo su visais atsisveikinti, pasikalbėti ir susidėti savo daiktus. Kaikuriems stovyklautojams tai užtruko beveik visą naktį.

Saulė vos spėjus pakilti, stovyklautojai tempė savo lagaminus autobusų link. Kažkas sakė, kad valgykloje galima gauti kavos, bet truko miego ir nuotaikos — nejaugi eisi į Vilnių kavos išgerti? Nenoromis atstovai sulipo į du autobusus pradėti ilgos kelionės ir Trento universitetą Kanadoje studijų dienoms. Paskutinį kartą visiems pamojus ir pasakius "sudiev", autobusai išvažiavo.

Nors kongreso stovykla užsibaigė, liko daug gerų prisiminimų, užmegztų naujų draugystių ir atnaujintų senų. Visi išvyko geriau susipažinę su Lietuvos padėtimi, su naujais draugais ir savimi, laukdami sekančios kongreso stovyklos. (B. d.)

Zita Bersėnaitė

Laiškas okupuotos Lietuvos jaunimui

Mielasis Lietuvos jaunime,

Mes, Penktojo Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongreso atstovai, susirinkę į studijų dienas Kanadoje iš Argentinos, Australijos, Brazilijos, Didžiosios Britanijos, Italijos, Jungtinių Amerikos Valstybių, Kanados, Kolumbijos, Prancūzijos, Urugvajaus ir Vakarų Vokietijos, nuoširdžiai Jus sveikiname.

Jūsų laiškas, pasiekęs mus per V. PLJ Kongreso atidarymą Čikagoje, sužadino mus ir sustiprino mūsų ryžtą siekti Kongreso tikslų. Nors ir negalėjote Kongrese dalyvauti, mes jautėme jūsų dvasią, kuri mus jungia į bendrą ir vieningą kovą už Lietuvos laisvę ir šviesesnę tautos ateitį.

Susirinkę iš vienuolikos pasaulio kraštų, mes žvelgiame į Lietuvą kaip į savo tėvų žemę, kurioje gyvenate Jūs, mūsų broliai ir sesės. Tiesiam Jums ranką, siekdami su Jumis susipažinti, kad galėtume vienas kitą geriau suprasti.

Stengsimės Jus daugiau remti, teikti Jums daugiau informacijos, kad neapviltume Jūsų pareikšto pasitikėjimo mūsų darbais ir jėgomis. Ryžtamės tarptautinėje arenoje naudotis kiekviena proga kelti

Lietuvos vardą ir jos dabartinę politinę padėtį.

Brangūs mūsų broliai ir sesės! Mes pergyvename kartu su Jumis tėvynei daromas skriaudas. Šventai tikime, kad mūsų bendra kova baigsis pergale. Ateis diena, kai teisybė ir laisvė triumfuos mūsų tėvynėje, ir ji vėl taps laisva.

Linkime Dievo palaimos ir ištvermės Jūsų žygiuose!

Penktojo Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongresas

1983 m. liepos 20 dieną
Peterborough, Kanadoje

Lietuviška baldų dirbtuvė Toronte

Daromi nauji minkšti baldai ir aprauijami seni PIGIA KAINA. P. LUBYS. Tel. 638-3171, 663-9096

OPTOMETRISTAS

Dr. S. Brogowski

412 Roncesvalles Ave.

Toronto, Ontario

(prie Howard Park Ave.)

Kabineto telefonas

531-4251

Pacientai priimami

susitarus telefonu

INGRIDA BUBLIENĖ, II PLD kultūrinių renginių komisijos pirmininkė, kalbasi su PLB valdybos vicepirmininku prof. TOMU REMEIKIU Čikagoje didžiųjų renginių dienomis. Nuotr. J. Tamulaitis

Britanijos Derby miesto burmistrė įteikia sveikinimą nuvežti sukaktuvinei "Aušros" stovyklai Kanadoje. Iš kairės: vietinio skautų vado pavaduotojas R. ADAMSON, BR. B. ZINKUS, burmistrė M. WOOD ir J. MASLAUSKAS

Miestas, kurį gaubia tūkstančiai metų

Išpūdziai kelias dienas pagyvenus Jeruzalėje ir aplankius jos apylinkes

HALINA MOŠINSKIENĖ

Glaudus ryšys su Šv. Raštu padarė Jeruzalę per 5000 metų skirtingą nuo visų kitų vietovių savo giliios istorijos įvykiais ir santykiais su įvairiomis kultūromis — šiaurės, pietų, rytų ir vakarų pasaulio. Izraelio valstybės nepriklausomybės atgavimas 1948 m. atnešė Jeruzalei daug pakeitimų. 1967 m. birželio mėn. miestas buvo sujungtas ir valdžios paskelbtas oficialia Izraelio sostine.

Šiuo metu Jeruzalė turi 356.000 gyventojų: 250.000 žydų, 80.000 mahometonų ir krikščionių arabų; likusieji yra įvairių bendruomenių krikščionys.

Modernūs daugiaaugščiai pastatai rymo šalia antikinių paminklų. Elektros kabeliai ir vandentiekio vamzdžiai praversti greta istorinių laikų romėnų akvaduktų. Modernaus susisiekimo gatvės kryžiuojasi su bibliinių laikų vieškeliais, kuriais vaikščiojo pranašai. Tik išlikusi "seono miesto" kalkakmenio siena apjuosia visą jos vaizdą.

Gyventojų įvairybė

Įžengusi į "senąjį miestą", siauras išrangtas gatves, patekau į visai naują, tik pasakose skaitytą ar filmuose matytą aplinką. Judėjimas didelis. Žmonių rasės ir veidai keičiasi kaip kalėdoskops: viso pasaulio turistai maišosi tarp vietinių arabų su skromis ant galvų, ortodoksų žydų juodomis siauromis kelnėmis, ilgais juodais surdutais, plokščiomis plačiomis juodomis skrybėlėmis. Moterų dauguma atrodo "vakarietiški", paprastai apsirengusios, tik arabės nešioja visada skareles ant galvos ir "ortodoksų" žmonos, kurios ištekėjusios, turi visiška nusuktą galvą ir neturi teisės jos atidengti, nei jokiais papuošalais pasidabinti. Jos eina paskui vyrą, apsirengusios balta, ilgomis rankovėmis palaidinuke, iki pusės blauzdų ilgio sijonu, juodomis kojineis ir apsiausios juodais batais.

Jaunimas, kaip visame pasaulyje, "unisex" mada seka. Merginos ir vyrukai sveikai nuauge, stiprūs, judrūs. Kadangi vasaros atostogų metas, tai atvyksta įvairios jaunimo ekskursijos iš tolimesnių sričių pažinti savo krašto sostinės ir Izraelio praeities.

Lankome šventoves

Vieną dieną ir mudu su vyru prisijungė prie vienos grupės. Pro pagrindinius "Jaffos" vartus nuvedė mus į senos tvirtovės salę, kur po sunkiais akmenimis skliautais, patogiai susėdę žiūrėjome skaidrių. Prieš akis slinko visa Jeruzalės istorija nuo seniausiu bibliinių laikų iki dabarties dienų, klasiškos muzikos garsams palydint. Didinga ir kovinga praeitis rėsi su nuostabiais dailios laimėjimais jų patriotizmo ir meilės savo "šventam miestui" dėka. Po to keliavome siauromis saulės nuplieskiamomis gatvelėmis prie karaliaus Saliamono šventyklos kurios tik "Raudų siena" te liko. Ten įeidami, vyrai turi užsidėti kepurės, turistams trumpom kelnaitėm duoda tokią "žiurštą" prisirišti, moterims, jei sunkelė be rankovių, reikia pečius apsaugoti. Žmo-

nių minios. Vyrai meldžiasi atskirai, kur jie visi prigludę prie sienos "rauda". Akmenis plysiuose, kiek žmogaus ranka pasiekia, pilna prikašioti popierių — tai vis "raštiški prašymai Dievo malonės". Ypač gaudžiai meldžiasi moterys, kurių daugelio vyrai ir sūnūs dabar dar vis tėvynės apsaugos sargyboje. O kiek jų nebesugrįžo?...

Aplankėme Moria kur kadaise Dievas pareikalavo iš Abraomo sūnaus aukos, o vėliau jį sulaukė ir kur augščiausioj vietoj stovėjo Dovydo altorius, vėliau Saliamonas pastatė šventyklą, Herodas ją sugriovė.

Čia ant griuvėsių dulkių 691 m. Kalifas Abd-el-Malik iš Damasko savo valdžiai sustiprinti pastatė nepaprastą grožio milžinišką šventyklą su didžiuliu aukšiniu kupolu. Visas pastatas yra stebuklingos mozaikos meno kūrinys, o jo kupolas švyti dieną naktį visai apylinkės savo auksu, primindamas, kad "iš tos vietos Mahometas pakilo į dangų su savo arkliu". Kiek toliau yra mažesnė šventovė, kurios kupolas sidabrinis.

Kryžiaus kelias

Pagaliau pasiekėme "Via dolorosa". Prisipažinsiu, kad tai ką pamaciau, nesitikejau. "Kryžiaus kelias" prasideda prie "Liuto vartų" ir raitosi savo stacijomis iki Šv. Karsto bazilikos. Kadangi buvo šio kiadienio vidurdienis, tai svarbesnės šventovės buvo uždarytos lankytojams.

Gatvėlės, kuriomis ėjome, yra arabų kvartale — prekybos centras. Krautuvė prie krautuvės, o lauke iškabinėtos visokių rūšių ir kainų prekės, pradedant moteriškomis suknelėmis nuo pačių pigiausių iki brangiausio damasko medžiagų, skaros, mantilijos, džinsai ir t.t. Vitrinose išstatyti visokie alyvų medžio dirbiniai, pradedant kryžiais, Jėzaus atvaizdų, rožinėmis ir baigiant puodais "šventosios žemės", kurios irgi gali nusipirkti. Dar toliau visokių saldimynų ir skanėstų krautuvėlės...

Ir kur gi tos "stacijos"? Tai tik sekdamas grindinį pamatai ant kelio iš akmenų išdėstyta kitokios spalvos pėsčiųjų, pakeli akis ir... tarp visų tų "skudurų" pamatai ant durų pažymėta "stacijos" numeriai.

Vėliau sužinojau, kad tikrasis kelias kuriuo Kristus keliavo kentėdamas, yra 3 metrų gilumoje po šių dienų grindiniu — taip giliai per tuos 2000 metų žemės dulkės palaidojo praeitį. Ėjau su visais, bet tame triukšme ir stumdinyje susikaupti maldai buvo neįmanoma. Sunku buvo įsivaizduoti, kad pro tokią pat minią ėjo Žmonijos Atpirkėjas...

Visiškai nepajutau, kai pasiekėme Golgotos kalną. Čia yra didžiulė Šv. Karsto balto akmenis bazilika, apsupta sunkių bokštų. Įėjus į bazilikos prietamą tenka prasistumti pro maldininkų minią. Visur švyti tūkstančiai sidabrinų lempų, sunkiai įžiūrimos meniškos mozaikos, vaizduojančios Jėzaus gyvenimą ir Jo aplinką. Bazilika remontuojama. Gilios misterijos verčia žmogų susimąstyti...

Kitos istorinės vietos

Getsemanio sodas savo grožiu jau iš tolo žavi. Aišku,

mažai kas beliko iš tų laikų, kur "Alyvų darželyje Jėzus prakaitavo...", gal tik vienas kitas amžius išgairintas, sueinėjės, iškrypės, bet dar gyvas alyvų medžio kamienas. Kur bebūtum Jeruzalėje, akys vis suranda tarp kiparų "žvaikių" tą nuostabią ramų kampelį su jo šventovių bokštais. Iš jo nubanguoja iki horizonto Jeruzalės miestas, kurį Dievo Sūnus paskutinį vakarą laimino savo "kraują lašais".

"Ziono kalne" aplankiau Dievo Motinos garbei šventovę, taipogi sužavėjusią savo mozaikomis. Čia yra "Dormitions" vieta — Marijos mirties. Pasimeldžiau prie Dievo Motinos sarkofago, kur visada mirga žvakės ir žydi gyvų gėlių puoklės.

Visos šventovės yra labai kruopščiai prižiūrimos ir saugojamos. "Coenaculum" — Paskutinės Vakarienės salė gal labiausiai išlaikė savo pirmąjį vaizdą, kur tėra tik tos pačios kolonos remiančios skliautus, akmenis stulpai; nėra jokių papuošalų, paveikslų.

Tame pačiame pastaty junginyje yra ir, pagal padavimą, karaliaus Dovydo sarkofagas. Tai izraelitų gerbiama vieta, kur atvykę maldininkai uždegą žvakeles ir, sumokėję porą simtų čekelių kantoriui, prašo jų intencija pasimelsti. Čia yra ir memorialinis "holokausto" mauzolejus. Jo sienose, marmuro lentelėse, įrašyti vardai visų miestų ir miestelių, kur buvo išduoti žydai vokiečių siautėjimo metu. Išvardyti ir visi Lietuvos miestai ir miesteliai, deja...

Subatos papročiai

Teko lankyti ir Jeruzalės apylinkes. Draugai mus nuvežė į Betleję. Ten gyvena tik arabai. Apie tai jau esu ankštesniam straipsnyje minėjusi. Čia noriu išryškinti ten kaikuriuos būdingus papročius.

Vieną šeštadienį išvykome automobiliu į apylinkes. Vidurdienyje sustojome prie vieno viešbučio papietauti. Tarnautoja paaiškino, kad šeštadieniais čia gali pietauti tik vietoje apstoje, nes jie neturi teisės išpašaličių priimti pinigų. O mandų vyrai prireikė rūkalų. Kai priėjo prie balkono, jam sako: "Šiandieną neparduodame". Tada Algirdas pasiūlė: "Duokite man du pokelius, o aš pinigų padėsiu čia į gėlių vazoną..." Cigaretės gavo. Tuo tarpu mūsų palydovė sustar su tarnautoja, kad pinigų už pietus ji įdės į voką ir paduos kaip "laišką". Ji sutiko, ir mes visi galėjome ramiai pietauti drauge su rimtu "rabbi", kuris, kaip tik tą šeštadienį buvo atvykęs patikrinti "tvarkos" ir "košer". Pietūs buvo puikūs!

Grįždami pravažiavome pro nedidelę "suomii koloniją". Nideliuose namukuose gyvena keliasdešimt šeimų. Skiriasi nuo kitų savo šviesiomis akimis ir šviesiomis vaikų galvelėmis. Atrodo, jų bendruomenės tvarkosi kibuko principais.

Ivažiuojant į Jeruzalę, reikėjo saugotis, kad neįvažiuotume į ortodoksų rajoną, nes apmėtytų akmenimis. Šeštadienį ten nekursuoja net autobusai.

(Nukelta į 9-tą psl.)

Jaunimas Lietuvių Sodyboje

Europos rajono skautų stovykla "Lituanika" netoli Britanijos Londono

Liepos 23-30 dienomis gražiosios Lietuvių Sodybos (Headley Park) beržynelyje 34-tąjį kartą stovyklavo Europos rajono lietuviai skautai. Stovykloje buvo 12 mergaičių, 17 berniukų ir 15 vyresniųjų skautų su kvietiniais instruktoriais.

Pareigūnai

Stovyklos vardas šįkart buvo "Lituanika". Jos viršininkas — Europos rajono vadas Stepas B. Vaitkevičius. Jo adjutantas — vadeiva Juozas Maslauskas. Berniukų Dariaus ir Girėno vardo pastovyklei vadovavo Petras Pukšys, o mergaičių "Aušros" pastovyklei — vadeivė Janina Traškienė. Stovyklos dvasios vadas — kun. Aleksandras Gėryba, maitintojai — Algis, Irena ir Mindaugas (Minda) Gerdžiūnai. Atskaitomybę tvarkė Antanas Jakimavičius. "Taukuoto Puodo" šmaikštus redaktorius — Vincas O'Brienas. Skautavimo mokė S. B. Vaitkevičius, J. Traškienė, Rimantas Valteris, J. Maslauskas, sportui vadovavo V. O'Brien, mazgus rišti mokė Pranas Gudiškis, dainavimo — Vida Gasperienė ir V. O'Brien (o tokioje stovykloje ir yra vienintelė proga jaunimui išmokti dainuoti lietuviškų dainų), liaudies meno — J. Traškienė ir M. Barėnienė. Pirmąją pagalbą teikė ir jos mokė Tony Philpott, žaidimų — V. O'Brien, T. Philpott, lietuviškų žaidimų — J. Traškienė. Skautų vadovybė didelį dėmesį skyrė lituanistikai. Lietuviškai nemokančius mokė Aldona Waterman, istorijos ir kitų lietuviškų dalykų — M. Barėnienė.

Stovyklautojai

Stovyklavo ne vien Britanijoje gyvenantieji skautai — turėjomė vienių ir svečių iš kitur. Stovyklavo Vasario 16 gimnazijos mokiniai — skautai Monika Gaizauskaitė, Tomas Verselis, Robertas Funksas, Andrius Huberis ir nuo 5 savo amžiaus metų pradedusieji stovyklauti Kristina Verselytė, kuri jau baigė Vasario 16 gimnaziją ir pradėjo studijuoti prekybos bei ekonomijos mokslus.

Turėjome Marcelijų Jalovecką iš Venecuelos. Jis viešėjo pas savo senelius B. ir B. Danourus Londone, gilino savo anglų kalbos ir buhalterijos žinias.

Keliaudami per pasaulį ir užsukę į Angliją, skautų stovykloje keletą dienų paviešėjo Rimas Ambraziejus iš Bostono, Tomas Ingell iš Čikagos, Rūta Vainys iš Los Angeles. Grįždami iš Lietuvių Dienų Čikagoje, buvo įžuskie sportininkai Edis ir Natalija Karpavičiai iš Sidney ir Faustas Sadauskas iš Melburno. Tie puikūs jaunuoliai gražiai kalbėjo lietuviškai, o atsiėkėdami už nuoširdų skautišką priėmimą padėjo tvarkyti stovyklą ir išpuošė stovyklos stalą.

Programa

Tokiame gražiame berželiuose ir ažuolėliuose apaugusiame plote įsikūrusiems stovyklautojams darbotvarkė kasdien vis buvo turininga, pamoka, informatyvi, auklėjanti. Skautų veikėjas Eimutis Šova atvežė parodyti praeitų metų stovykloje susuktą filmą. Buvo ir paskaitėlių: S. B. Vaitkevičiaus — apie Darių ir Girėną, A. Vilčinskio — apie DBLS ir LNB bendroves.

Vakarus susirinkdavome prie linksmo laužo, kuriame buvo visa ko pilna: dainų, juokų, insecinacijų, "Taukuoto Puodo" maišymo. Rimties momentu sugiedodavome š. m. mirusio kun. Stasio Ylos giesmę, sukaktuvinės "Aušros" stovyklos dainą ir skautų himną "Ateina naktis".

Vieną gražų vakarą, žvakutėmis šviečiant, kun. A. Gėryba atlaikė Tėvynės vakaro Mišias, pasakydamas puikų patriotišką pa-

mokslą. O vieną dieną (jos visos buvo labai gražios) visi stovyklaujantieji autobusais buvo išvykę į Hayling salas prie jūros. Tai ten matėme tik saulę ir mėlyną vandenį.

Sočiai ir skaniai maitinamiems, kas dieną užsiėmusiems darbais greit prabėgo toji savaitė. Po visų skautiškų egzaminų atėjo šeštadienis bei iškilminga sueiga, į kurią suvažiuavo tėveliai ir šiaip svečių, nepatingėjusių atsilankyti per tokį didelį karštį į didžiąją tradicinę skautų sueigą. Iš Londono sulaukėme kun. dr. J. Sakėvičiaus ir kt. Dalyvavo Sodybos vedėjas Z. Juras, iš Valijos atvažiavęs E. Šova ir dar keli DBLS centro valdybos nariai ir kt. 76 metų amžiaus ką tik grįžusiam iš ligoninės Petriui Mašalaitiui iškilmingai buvo įteiktas skautų rėmėjo garbės kaspinas, stovyklos instruktoriams — LSS sukaktuvinės "Aušros" metų stovyklos ženklai. Stovyklos viršininkas S. B. Vaitkevičius pareiškė padėką lietuvių visuomenei, kuri nepaliaudama remia skautų sąjūdį ir jų iniciatyvą, matydama kokį pozityvų lietuvišką darbą atlieka toji organizacija.

Kelios pakūstytės pakeltos į skaites, keli skautai ir skautės gavo augštesnio patyrimo laipsnius ir pakeitė savo kaklaraiščius į kitą spalvą.

P. Varkalos paaukoti 100 svarų paskirstyti premijoms tiems iki 12 metų amžiaus berniukams ir mergaitėms, kurie geriausiai kalbą lietuviškai ar parodė lietuviškos iniciatyvos. Pirmąsias premijas gavo Ričardas O'Brien ir Zita Žilinskaitė, antrąsias ir trečiąsias — Rimutė ir Algis Gasperai, Danutė Linkevičiūtė ir Karolina Waterman. Pasižymėjusiems skautukams dar buvo įteikta lietuviškų knygų. Pavyzdgingiausiais skautais pripažinti Algis Masiliūnas ir Helen Prichard.

Sveikinimai

Stovyklai gauta sveikinimų. Lietuvių Skautų Broljūs vyr. skaut. Vytautas Vidugiris, be kita ko, savo sveikinime palinkėjo: "Tegu skamba jūsų stovykloje graži lietuvių kalba, gražios lietuviškos dainos..." Vyr. skautininkas Sigitas Miknaitis, LSS tarybos pirmininkas, savo sveikinime pabrėžė: sustiprėsi darbdami kartu. Sveikinusio kun. Stp. Matulio linkėjimai: "Tegu mūsų skautijos širdys žydi tikybiniais ir tautiniais žiedais, žaviau negu baltaisiais jazminais!" Dar sveikino Skotijos Lietuvių Klubu vardu J. Blūdžius, v.s. B. Zinkus, Lietuviškos k.s.t.b. Fondas valdybos pirm. v.s. Česlovas Kilulis ir Derbišyro anglų skautai per skautininką John Booth.

Atstovai į Kanadą

Kaip tik šios stovyklos metu Europos skautų rajonas išsiuntė du savo atstovus į LSS sukaktuvinę "Aušros" stovyklą Kanadoje. Vyr. skaut. Bronius Zinkus iškeliausi iš savo gyvenamojo miesto Derby. Išvykstantiam, kaip rašė "Derby Evening Telegraph", miestot merė M. Wood įteikė jam sveikinimo laišką nuvežti "Aušros" stovyklos viršininkui. Tame burmistrės priėmimo, be B. Zinkaus, dalyvavo ir skautų vadeiva v.s. J. Maslauskas.

Antrąją atstovę, skautininkę Ireną Gerdžiūniene, išlydėjo jau iš stovyklos lietuviškai: su geriausiais linkėjimais, gėlėmis, bučiniiais ir išsiskyrimo ašaromis.

Stovykla pasibaigė. Ilgi rankų paspaudimai, apgailestavimai, kad reikia skirtis, apsikabinimai ir bučiniai rodė, kad būta darnaus darbo, susiklausymo, nuoširdžios draugystės. Tokie ir turėtų būti lietuviai.

M. B-nė

Siuntiniai į Lietuvą

Siųskite siuntinius sekantį kartą pigiau ir greičiau.

Palyginkite mūsų kainas:
Išlaiv Iškėtu
iki 5 kg — \$17.00 \$31.50
iki 10 kg — \$27.00 \$55.50

Visos prekės turi būti naujos. Siunčiame ir avies kailius pigia kaina. Muito mokesčiai gali apmokėti siuntėjais Kanadoje arba gavėjais Lietuvoje.

Naujas standartinis maisto siuntinys "Holiday":

(Kaina \$66.00, įskaitant oro pašta)

kava (instant)	- 0.06 sv.	arbatžolės ("Salada")	- 0.12 sv.
braziliška kava	- 1.00 sv.	siurba (jautienos ir vištiesos buljonas "instant")	- 0.60 sv.
kakava "Nelson"	- 0.55 sv.	apelsinų sunkos milteliai - 1.15 sv.	
karštas šokoladas		saldiniai (fruit drops) ..	- 0.56 sv.
"Quick"	- 1.65 sv.	juodieji pipirai	- 0.08 sv.
3 plytelės šokolado		cinamonai	- 0.07 sv.
"Saroni"	- 0.66 sv.		
arbatžolės ("Teatley")	- 0.25 sv.		

Iš viso 10 svarų.
Priimame užsakymus paštu. Muitas apmokamas Sov. Sąjungoje.

Adresas: Save-o-way, 337 Roncesvalles Ave., Toronto, Ont. M6R 2M8 Telefonas 532-3042
arba Save-o-way, 747 Barton St. E., Hamilton, Ontario L8L 3A9. Telefonas 544-3603

Keturi dabartinės Lietuvos poetai

Studijiniai Rimvydo Šilbajorio straipsniai leidinyje "Žodžiai ir prasmė"

VL. KULBOKAS

Šalia bendro pobūdžio straipsnių apie okupuotos Lietuvos rašytojus, R. Šilbajoris specialiu žvilgsniu pažiūrėjo į keturis poetus.

Degutytė

J. Degutytės poezijoje R. Šilbajoris ryškina tėvynę ir asmenį ("Mėlynos delfos", 1968). Jos veido jis įsėdėjo tarp šviesos ir tamsos, švelnaus žodžio ir dyglių. Ta dvasia bus išverminga kaip dykumos augalas. Poetė išlaikė ir jos duoklę gyvenimui padidino duosnios rankos, teikusias dvasios ir kūno peno. Ta duona su siūsiu su Kristaus dvasios stebuklu. Per amžius ilgėsimės, dirbsime, slinkdami mirtin. Gyvenimo prasmės santykių su pasauliu ir Lietuva itin ryškūs.

Giliaprasmiame eilėraštyje "Klevo spurgano pritvinko upės" eina poetės sąmonės dialogas ("aš") su išorės reikšniais ("tu"). Dialoguose su mirusiais poetė kreipiasi į juos kaip į gamtovaizdį — visatą. Reikšmingi medžio, upės, vėjo simboliai.

Įsidėmėtini "Neišsiūti laisčiai tėvui". Laiskas — savitas iš žodžių sukurta pasaulis. Metaforų transformacijose reikšmingos spalvos sąvokos panašios į gamtos spalvas. Kaip mokslininkas stato savo tikrovės modelį, ji nori atstatyti meninę Lietuvos realybę. Buvo Maironio nepriklausoma Lietuva, o dabar džiaugsminga, kovinga oficiali retorika jokio poetinės Lietuvos vaizdo neduoda ir ją niekas netiki. "Brangiausia Lietuvos esmė, jos poetinė siela, ir nori šandien jauni poetai išplėsti iš praradimo nagų. Todėl jie grįžta į gamtovaizdį, į pergyventą skausmą ir netiesybę... į liaudies kalbos intonacijas ir vaizdus, į visą istorinę Lietuvos sąvoką" (191 p.). Neišsiūti ten "priešiško režimui" — ne mums, pagėgėliams, juos rikiuoti pagal mūsų tikslus. Jieškokim tėvynės meilės, poetinės tiesos pajautimo.

Šie viltingi R. Šilbajorio žodžiai skamba šandien didele paguoda. Donelaitis, Baranauškas, Maironis, Brazdžionis šandien atgimsta jų žodžiuose ir įžiebta tautos nemirtingumo ugnį.

R. Šilbajoris aišo Degutytės simboliką — geliamas rankas nuo šalčio, nuo vaikų sąsiuvinų svorio ir rūpestio prilaikyti jų jauną entuziazmą. Jos darbas — natūralinis intymus pokalbis su tauta. Lietuvis oficialiai Dievo nėra, o Degutytė kalba:

Atsistojo laukuos
Ripitojėliai.
Kažkas savo širdies
Nepakėlė.
Ir sudejo įvys skausmą
[medį, i medį,
Ilgesiai sumedėjo,
Dievo neradę.
O lydejo į sukilimus
Kryžiai mediniai.
O lydejo į sibirius
Dievai mediniai.
Lyg paukštėi sustingę
Kryžiai laukuos.
Medinis dieve,
O kas tave paguos (194 p.)

Poetinė Lietuvos vaizdą atkuriant esminis elementas — gimtoji kalba: "iš duonos kvapo, iš miškų giesmės" ateina jai žodžiai, kaip K. Bradūnui (Šilbajoris mena, kad žemininkai padėjo jauniems Lietuvos poetams atkurti poeziją savo krašta).

Šilbajoris detalai analizuoja Degutytės tekstus, ypač metaforą. Jis sprendžia, kad Degutytės poezija — didelis indėlis lietuvių poezijos lobyną — geriausias laidas išlaikyti tautos gyvybę. Tai Maironio kelias ir testamentas.

Poetinė Lietuvos vaizdą atkuriant esminis elementas — gimtoji kalba: "iš duonos kvapo, iš miškų giesmės" ateina jai žodžiai, kaip K. Bradūnui (Šilbajoris mena, kad žemininkai padėjo jauniems Lietuvos poetams atkurti poeziją savo krašta).

Šilbajoris detalai analizuoja Degutytės tekstus, ypač metaforą. Jis sprendžia, kad Degutytės poezija — didelis indėlis lietuvių poezijos lobyną — geriausias laidas išlaikyti tautos gyvybę. Tai Maironio kelias ir testamentas.

Įvykiai pasakojami, žmonės vaizduojami su lyriiniu įsijautimu. V. Kavaliūnas jau yra įgudęs rašytojas, turi savo stilių, lengvai plaukiantį, ritmingą sakinį, gerai apvaldytus, natūralius dialogus. Žodžių sakant, knyga gerai parašyta, žmonės išryškinti, gyvi.

Vacys Kavaliūnas, DALIA. Romanas. Aplaną nupiešė dail. Vlada Stančikaitė-Abraitienė. Išleido "Viltis", Klevelandas, 1983 m., 236 psl. Kaina — \$7.00.

Geda

Sigitas Geda tikrovę savo sąmonėje taip perlauija, kad pažįstama būtis pasirodo nematyta, pasakiška. Jo kūrybinė vaizduotė reikiama kalbos vartosenai ir poetinių vaizdų kūrimui. Posakiai atrodo natūralistiniai, o iš esmės skiriasi nuo mūsų tikrovės. Stebuklas — čia kasdieniškas reiškinys. Gal jis, kaip ir žmonija senovėje, mitų kūrėjas? Mitų santykiai su gamtos dėsniais remiasi savotiška logika. Jo kasdieniška kalba supoetinta kaip Donelaičio ar Meko (pvz. "Strazdo" eilė). Jo Strazdo vaizdas išėjo poetiškas ir mitologiškas — Strazdas tapo mitologine būtybe. Taigi Geda surado buities mįslės raktą. Tai galima išsakyti tik metafora, poetinių vaizdų kalba. Tas Strazdas — žmogus — Paukštis eina per visą knygą, sėdamas meilę ir rinkdamas burtus. Dangiška ir žmogiška meilė įgauna žmogaus ir lietuvių prasmę.

"26 rudens ir vasaros giesmės" (1972) vietoj piemenėlio dūdėles groja fantastiniai Gedos vargonai. Sudėtingos, persipynusios metaforos susilieja bendro eilėrašio idėjų, bet lieka tas pats pasaulėvaizdis persimainydamas. Pusiau paukštis — pusiau žmogus, pusiau žmogus ir žolė jungiasi su gamta ir siekia mirties nugalėjimo.

Šilbajoris smulkiai nagrinėja Gedos metaforas ir atskleidžia, kad smulki žemės gyvybė gali būti šventi ir magiška. Čia pagoniškas elementas jungiasi su šv. Pranciškaus prasmės sąvoka. Visa Gedos poezija — savotiškas didelis augalas, išaugęs iš tėvynės, gyvybės meilės. Žodžiais siekia senovės mitologiją, bet skamba labai moderniai. Jis — vienas didžiųjų mūsų gamtos dainių. Susilieję su gamta, jis neša amžinos gyvybės pažadą.

Vaičiūnaitė

Juditos Vaičiūnaitės poezijoje emociniai pergyvenimai reiškiami subtiliomis ir sudėtingomis priemonėmis, vaizdų ritmo ir metaforų struktūromis. Čia kalbama apie rinkinius: "Kaip žalias vynas" (1962) ir "Po šiaurės herbas" (1968). Jos spalvos pirmiausia — "šviesos metaforos" ir reikiama žmogaus pergyvenimų simbolis. Šviesa — spalva vartojama: 1. poetinė priemonė pagrindiniam pergyvenimui reikšti, 2. persunkia visą struktūrą, 3. nevyrauja eilėraštyje, bet yra struktūros dalis sudėtingiems pergyvenimams išreikšti. Eilėraštyje apie gintarą apimti ilgiausiu šimtmėčiais (gintaro susiformavimas, gintarinų įvaizdžių vėrpstės atsiradimas saulės pavidalu. O žodžiai "visa išsaugok, neapleisk" reiškia — išsaugok visą pagonišką krikščionišką palikimą. "Pavasarpasijų" cikle reiškia asmeninius išgyvenimus.

Venclova

Studijos "Struktūros ir dimensijos Tomo Venclovos poezijoje"

Atsiūsta paminėti

VARPAS, žurnalas tautos bei žmogaus laisvei, tautinei kultūrai ir lietuvių, 1982-1983 m. 18 nr. Redaktorius — Antanas Kučys, administratorius — Titas Briškalis (1214 N. 16 Ave., Melrose Park, IL 60160, USA). Leidžia Varpininkų Filisterių Draugija. Kaina — \$4.

CHRONICLE OF THE CATHOLIC CHURCH IN LITHUANIA. No. 56, Feb. 14, 1983. American Publication — May 12, 1983. Translated by Rev. Casimir Pugevičius, edited by Marian Skabeikis, published by Lithuanian R. C. Priests' League of America (351 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207, USA).

("Kalbos ženklai", 1972), kalbama apie lėtai brandintą Venclovos talentą ir visuotinės literatūros pažinę. Užtat praėjimas pro šimtmečių poezijos tankumyną, šalia emocinio prado, rodo intelektualinius elementus, sąmoningą apmąstymą poetinių priemonių. Tokia poezija — lyg mįslė, kuriai reikia rakto įeškoti. Šilbajoris lygina jį su Radausku (strelės danguje motyvas). Tuščia Venclovos sodyba — beviltiška tautos kova, Radausko priešų apsupta tvirtovė. Ta dvasia yra ne tik autoriaus (atsiūto asmens), bet ir viso pasaulio būseną, kad ir kaip būtis įsikūnijimai besikeistų. "Tai pasaulio siela, visa egzistencija ir viso laiko paskutinis vaizdas". R. Šilbajoris su dideliu atsidejimu nagrinėja labai sudėtingas Venclovos eilėraščių struktūras, jų dimensijas, stengdamasis išryškinti jo pasaulio esmę, būseną.

Pastabose apie Tomo Venclovos kūrybą ("98 eilėraščiai", 1977) R. Šilbajoris aiškina, kad tai nėra nuoširdus, paprastas ir puošnia kalba išsiskakymas. Jaučiamės lyg paklydę. Sutinkame atvirščius įvaizdžius (pvz. mirtis lyg šeimos narys, lyg fizinis kūnas). Randame lyg nesusių žodžių sąrašus. Bet tie žodžiai sudėti griežtomis po pastangomis žmonių pergyvenimams reikšti. Lyg istorijos minties ir laiko stenografija — susilieja praeitis, dabartis ir ateitis lyg amžina dabartis, lyg nepraleidžianti uždanga, nors viskas reiškiamas skaidriai, "paprasta" kalba. Norint Venclovą suprasti, reikia pažinti Rytų ir Vakarų Europos tradicijas, mitologiją ir sovietinės dabarties tragediją. Reikia "atidesnio" skaitytojo. Čia aidi Maironio, Radausko, O. Mandelštamo, Brodskio mintys. "Užgesė lempos, išryškėja tiesa" ir pamatom pavertusių pasaulio, požemių ir šėšlių karalystę — tikrovę, o toji tikrovė žmoniškųjų širdžių draugystė — Puškino, Lermontovo, Venclovos, Brodskio...

Venclova — pasaulinio masto poetas, išėjęs iš dabartinės Lietuvos ir su kitais jaunaisiais Lietuvos poetais veda mūsų dvasios kultūrą į naujas ploktes. Taip apibūdina jį R. Šilbajoris.

Atidi teksto, ypač sudėtingų metaforų, analizė padeda įsigilinti ir hermetiškas vietas. Daug kas skaitytojų to pats neįstengia padaryti. O Šilbajorio aiškinimai kartais kaip reikiavimai atskleidžia giliją prasmę. Pasilieka visuomet literatūrinėje plokštėje, bet kai užėina propagandą ar meninę netiesą, nevengia ir astrofak pasisakyti ar ironiškai pabrėžti. Knyga padės daugeliui orientuotis dabartinėje Lietuvos literatūroje. Labai praverčia išmaningas redaktoriaus įvadas apie R. Šilbajorio kritikos pobūdį, teksto specifikos nagrinėjimą.

Joseph Ehret, VOM IMPERIALISMUS UND MESSIANISMUS DER RUSSEN. "Gesta Dei per Russos" (Quellen, Formen, Auswirkung). Basel, 1983, p.31.

Joseph Ehret, VOM IMPERIALISMUS UND MESSIANISMUS DER RUSSEN. "Gesta Dei per Russos" (Quellen, Formen, Auswirkung). Basel, 1983, p.31.

Joseph Ehret, VOM IMPERIALISMUS UND MESSIANISMUS DER RUSSEN. "Gesta Dei per Russos" (Quellen, Formen, Auswirkung). Basel, 1983, p.31.

Joseph Ehret, VOM IMPERIALISMUS UND MESSIANISMUS DER RUSSEN. "Gesta Dei per Russos" (Quellen, Formen, Auswirkung). Basel, 1983, p.31.

Joseph Ehret, VOM IMPERIALISMUS UND MESSIANISMUS DER RUSSEN. "Gesta Dei per Russos" (Quellen, Formen, Auswirkung). Basel, 1983, p.31.

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

Meno parodą Bostone liepos 25-31 d.d. surengė "Sheraton Corp." bendrovė, sudarydama progą pasirodyti naujiems menininkams. Dalyvauti šioje parodoje kvietimą gavo ir Ramūnė Jaučiūnaitė su Edmundu Leveckiu. Dail. R. Jaučiūnaitė, šiemet baigusi Massachusetts meno kolegiją, parodan išjungė su skulptūros ir kaligrafijos darbais. Fotografas E. Leveckis, anksčiau laimėjęs konkursinę premiją už nuotrauką "Tyluma", dabar savo kūriniu išstatė šios parodos meninių nuotraukų skyrių.

Sol. Lionės Jodytės-Mathews koncertas rugsėjo 18, sekmadienį, 2.30 v.p.p., įvykis Niujorke, Lincoln Centro Alice Tully salėje. Sol. L. Jodytė-Mathews, mezzosopranas, lietuviams yra gerai žinoma iš savo ankstesnių pasirodymų, išleisti ir plačiai pasklidusių plokštelių. Ji jau daug metų vadovauja dainavimo studijai Carnegie Hall rūmose. Šiame koncerte pirmą kartą Lincoln Centre bus atliktos Juozo Gruodžio, Juozo Stankūno ir Salomėja Černienės sukurtos dainos, papildytos žymiųjų tarptautinių klasikų kūrinių. Akompanuos pianistas Thomas Mothersole, atskirai atlikiantis fortepijonines F. Chopino ir M. Ravelio kompozicijas.

Sol. Gina Čapkauskienė-Capkas, montrealietė, surengė du koncertus poilsiautojams Tėvų pranciškonų vasarvietėje Kennebunkporte, ME., JAV. Rugsėjo 19 d. koncertą jį pradėjo B. Budriūno "Dainos gimimu", J. Stankūno "Mergaitė", St. Gailevičiaus daina "Klajūnui", A. Stankevičiaus "Vandens malūneliai", J. Gėdovės "Serenada". Neliutėviškiai daliai atstovavo Alabieffo-Lieblingo "Lakštingala", V. Herberto "Italiska gatvės daina", J. Strausso valsa "Mėlynasis Dunojus". Koncertas užbaigtas arjomis iš G. Verdi operos "Rigoletto", G. Donizetti "Pulko dukros". Akompanavo pianistas Vytautas Bakšys, koncertą papildęs F. Mendelssohno ir L. Beethoveno kompozicijomis. Antrajame koncerte rugsėjo 21 d. buvo pakartota beveik ta pati programa, prie jos prijungus R. Siczynskio dainą "Viena — mano sąjonių miestas", Mussetto valsa iš G. Puccini operos "Bohema". Šį kartą akompanavo pianistas William Smiddy, OFM, programon įsijungęs S. Rachmaninovo preludui, F. Chopino polonezu. Daugelis dalyvių išgijo neseniai išleista sol. G. Čapkauskienės plokštelė.

Savaitraštis "Dirva", lig šiol pasižymėjęs novelės konkursais, pernai paskelbė romano konkursą, susietą su "Aušros" šimtmečiu. Romanai turi būti atsiųsti iki š. m. gruodžio 1 d. šiuo adresu: Dirva, "Aušros" šimtmečio konkursai, P. O. Box 03206, Cleveland, Ohio 44103, USA. Papildomai pranešama, kad temą pasiūrenka patys autoriai. Ji gali būti tautinė, visuotinė, religinė, psichologinė. Rankraščiai turi būti parašyti mašinėle su dvigubu tarpu tarp eilučių, neturpnesni kaip 200 puslapių. Jie pasirašomi slaptyvardžiu, atskirame užklijuotame vokelyje pridedant autoriaus vardą, pavardę, adresą ir telefoną numerį. Mecenato Simo Kašelio \$2.500 premija paskirs tris narius turinti vertintojų komisiją balsų dauguma. "Dirva" rezervuos teisę remijauto romano ištraukas paskelbti savo puslapiuose ir visą romaną išleisti be papildomo honoraro autoriui. Nepremijuotų romanų rankraščiai bus gražinti autoriams jų atsiųstais adresais. Slapyvardžio vokeliai nebus atidaryti.

D. Britanijos Lietuvių Sąjungos valdyba rugsėjo 13 d. Londono Lietuvių Namuose surengė priėmimą pianistei Ramintai Lampsaitytei-Kollars ir jos vyrui smuikinkui Michael Kollars, svečiams iš V. Vokietijos. Jie dalyvavo tarptautiniame Y. Neamano smuiko seminare Hengrave Hall, ruošdami jaunus smuikinkus groti kvartetuose ir kvintetuose. Lietuvių Namuose surengtame priėmime salę užpildė ne tik Londono, bet ir tolimesnių vietovių lietuviai. Dalyvių eilėse buvo ir Lietuvos atstovas Vincas Balickas. Pianistė R. Lampsaityte-Kollars atliko keletą M. K. Čiurlionio kūrinių, o smuikinkas M. Kollars — dvi G. Schumanno ir N. Paganinio kompozicijas. M. Kollars taip pat atsiųžė kelis savo abstraktaus meno kūrinius, kalbėjo apie šią dailės šaką.

D. Britanijos Lietuvių Sąjungos valdyba rugsėjo 13 d. Londono Lietuvių Namuose surengė priėmimą pianistei Ramintai Lampsaitytei-Kollars ir jos vyrui smuikinkui Michael Kollars, svečiams iš V. Vokietijos. Jie dalyvavo tarptautiniame Y. Neamano smuiko seminare Hengrave Hall, ruošdami jaunus smuikinkus groti kvartetuose ir kvintetuose. Lietuvių Namuose surengtame priėmime salę užpildė ne tik Londono, bet ir tolimesnių vietovių lietuviai. Dalyvių eilėse buvo ir Lietuvos atstovas Vincas Balickas. Pianistė R. Lampsaityte-Kollars atliko keletą M. K. Čiurlionio kūrinių, o smuikinkas M. Kollars — dvi G. Schumanno ir N. Paganinio kompozicijas. M. Kollars taip pat atsiųžė kelis savo abstraktaus meno kūrinius, kalbėjo apie šią dailės šaką.

Rašytojui Jonui Avyžiniui Šiaulių kultūros rūmose įteiktas prizas, kurį kas treči metai paskiria Lietuvos Knygos Bičiulių Draugija su leidyklų, poligrafijos ir knygų prekybos komiteto už labiausiai skaitomą knygą. Anksčiau šį prizą laimėjo Juozas Baltušis ir Justinas Marcinkevičius. J. Avyžius prizo susilaukė už savo romaną "Degimai". Apie jo kūrybą kalbėjo literatūros kritikas B. Ragutis, "Degimų" ištraukas skaitė aktoriai G. Urbonaitis ir A. Bružas.

"Lietuvos" kino teatras Vilniuje sostinės gyventojus pakvietė į dail. Alfonso Čepkausko žurnališkos grafikos parodą. Jai buvo suteiktos iliustracijos apsakymams, eilėrašiams, straipsnams, spausdintiems įvairiuose žurnaluose, bei A. Čepkausko sukurti žurnalų viršeliai. A. Čepkauskas taip pat yra pasižymėjęs knygnešnių kūrėjas, turėjęs apie dešimtį asmeninių parodų.

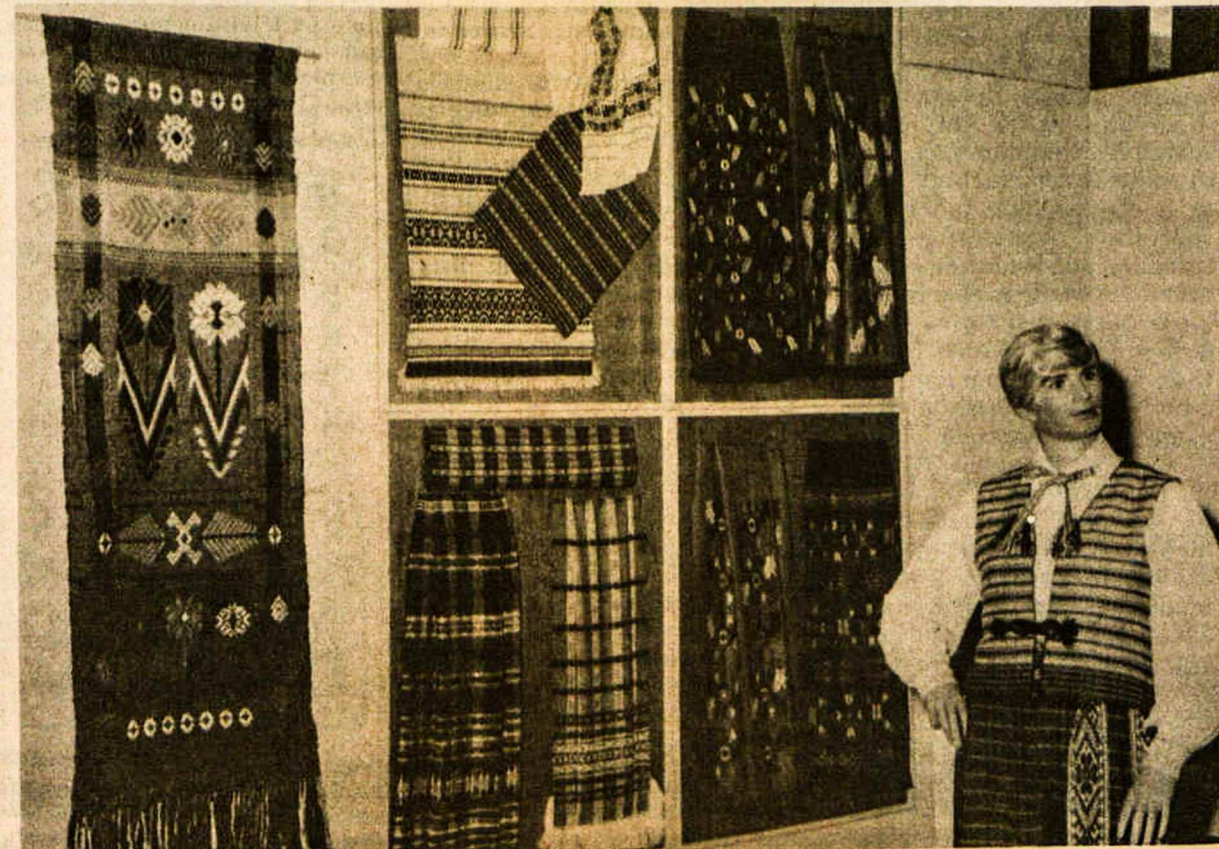
Rajoniniuose Šakių kultūros namuose jau beveik du dešimtmečius veikia pagyvenusių šokėjų grupė "Vijūras", palaikanti glaudžius kūrybinius ryšius su šios srities kilusiu choreografu prof. Juozu Lingiu. "Vijūras" dabar ruošia naują choreografinę-vokalinę programą, kuriai panaudojami J. Lingio sukurti šokiai. Pastarasis "Vijūną" dažnai pasikviečia i autorinius savo koncertus.

Vilniaus dramos teatras, pasidalinęs į kelias aktorių grupes, pradėjo gastroles įvairiose Lietuvos vietovėse. Biržų, Medėkių, Panevėžio, Onuškio bei aplinkinių miestelių gyventojams vaidina R. Šeridano komedija "Intrigu mokykla", Zarasų, Rokiškio, Dusetų ir Ignalinos gyventojams — F. Schillerio tragedija "Klasta ir meilė". Išvykai i Zemaitijos ir Dzūkijos rajonus pasirinktos dvi pjesės — A. Gelmano "Akis i akį su visais" ir A. Laurinčiuko "Praraja". Šiauliečiams vežami naujai Vilniaus dramos teatro spektakliai — Dž. Osborn "Komediantas", Ž. Šechadės "Imigrantas iš Brisbeno", A. Gelmano "Akis i akį su visais", mažiesiems žiūrovams skirta E. Švarco pasaka "Sniego karalienė".

Minsko filharmonijos salėje sėkmingą koncertą surengė vilniečiai menininkai — smuikinkas Raimondas Katilius, Vilniaus operos sopranas Irena Milkevičiūtė, armėnų kilmės tenoras Ghehmas Grigorianas ir dirigentas Jonas Aleksas. Su simfoniniu Minsko filharmonijos orkestru ir R. Katiliu buvo atlikta Eduardo Balsio "Antrasis koncertas smuikui", atskleidęs neeilinį smuikinko R. Katiliaus talentą. Šiltai buvo sutiktas ir pirmasis vilniečių solistų I. Milkevičiūtės, G. Grigoriano pasirodymas Minsko filharmonijoje. G. Grigorianas dainavo arijas iš P. Mascagni operos "Cavalleria rusticana", G. Puccini "Turandot", I. Milkevičiūtė — iš V. Bellini "Puritonu", G. Verdi "Likimo galios". Savo programą jie du užbaigė populiariuoju duetu iš G. Puccini operos "Madame Butterfly". Antrojoje koncerto dalyje buvo atlikta D. Šostakovičiaus "Penktoji simfonija". Dirigavo J. Aleksas.

Rašytojas Juozas Petrėnas (P. Tarulis), miręs Niujorke 1980 m. vasario 6 d., paliko savo nepaspausdintų rankraščių ir laiško archyvą. Juo rūpinosi sūnus, vėliau iš Niujorko persikėlęs į Virginijos valstiją. A p i e archyvo likimą "Gimtojo Krašto" liepos 28 d. laidėje pranešo V. Kazakevičius. Archyvą peržiūrėjo iš Kauno atvykusi J. Petrėno dukra Ilona Budnikienė ir vertingesnę medžiagą pastu persiuntė Vilniui. Archyve nebuvo rastas J. Petrėno planuotas apsakymų rinkinys apie senuosius ateivius "Niujorko žvirbliukas". Atrodo, jis nebuvo paruostas spaudai. Tarp rankraščių yra neužbaigti prisiminimai apie Kazį Bankį, "Keturi vėjus" ir Juozą Tysliavą. Didžiajį archyvo dalį sudaro J. Petrėno gauti laiški, kartais ir jo paties laiško nuorašai. Beveik šimtas laiško liečia J. Petrėno susirašinėjimą su išeivijos lietuviais — K. Barėnu, P. Bukšnaičiu, P. Lapine, Br. Raila, J. Grinium, A. Skrupskeliene, A. Vaičiulaičiu, V. Sruogiene, S. Zobarsku ir kitais. Aktyvius korespondencinius ryšius J. Petrėnas taip pat turėjo su A. Gričium, V. Kazakevičium, R. Samulevičium. Eka jo laiško rinkinys duos daug idomių medžiagos literatūros tyrinėtojų.

V. Kst.

Tautodailės paroda, surengta Ilinojaus universiteto patalpose Čikagoje PLD metu

Nuotr. J. Tamulaičio

Prisikėlimo Parapijos Kredito Kooperatyvas

999 College St., Toronto, Ont. • Telefonai: 532-3400
M6H 1A8 • 532-3414

AKTYVAI virš 22 milijono dolerių

KASOS VALANDOS:		MOKA UŽ:	
		90 dienų termin. indėlius	8 1/2 %
		180-185 d. termin. ind.	8 1/2 %
		term. indėlius 1 metų	8 3/4 %
		term. indėlius 2 metų	9 %
Pirmadieniais	10 - 3	term. indėlius 3 metų	10 %
Antradieniais	10 - 3	pensijų s-ta	10 %
Trečiadieniais	uždaryta	spec. taup. s-ta	7 1/2 %
Ketvirtadieniais	10 - 8	taupomąją s-ta	7 1/2 %
Penktadieniais	10 - 8	depozitų-čekių s-ta	6 %
Šeštadieniais	9 - 1	DUODA PASKOLAS:	
Sekmadieniais	9.30 - 1	asmenines nuo	12 %
		mortgicijus nuo	10 1/2 % - 12 1/2 %

ANAPILYJE skyrius veikia sekmd. 9.30 v.r. — 1 v.p.p.

Duodame asm. paskolas iki \$50,000 ir mortgicijus iki \$100,000 (75% įkainoto turto vertės). Draudžiame narių gyvybes pagal santaupų dydį iki \$2,000 ir asm. paskolas iki \$10,000. Parduodame pinigines perlaides (money orders) ir kelionės čekius (traveler's cheques). Nėmame mokesčio už išrašytus čekius bei apmokamas įvairias sąskaitas. MŪSŲ TIKSLAS — NE PELNAS, BET SAŽINGAS PATARNAVIMAS

STEPHAN'S FURS 406 Roncesvalles Ave.
Telefonas 536-5936 ir
2239 Bloor Street West. • Telefonas 762-7775
Parduodami kailiniai opsaustai ir įvairaus kailio kepurės. Priimami užsakymai. Daromi pataisymai bei persiuvimai.

Dan Air Atlieku vėsinimo ir šaldymo sistemų
Handy-Man remonto darbus namuose, automobiliuose ir komerciniuose pastatuose.

Savininkas — Danny Jurėnas
Toronto tel. 233-9185 (tarnyba veikia 24 valandas)

HOMETARIO Real Estate Ltd.
Insurance Brokers
Pilnas patarnavimas nuosavybių srityje. Pasibaigę namų arba automobilio draudimai? Prieš mokėdami, pažiūrėkite į mūsų kainas. Prašykite — "Ted" tel. 531-3506 171 Roncesvalles Ave, Toronto, Ont.

LIETUVIO SAVININKO VAISTINĖ
MARGIS DRUG STORE
JOHN V. MARGIS, Phm. B.
408 Roncesvalles Ave. Tel. 535-1944
PRIMA "ONTARIO DRUG BENEFIT" RECEPTUS.
VAISTAI, KOSMETIKOS PREKĖS IR KT.
NEMOKAMAS PRISTATYMAS Į NAMUS
MARGIS DRUG STORE TURI "LOTTARIO" LOTERIJOS SKAITYTUVĄ (KOMPIUTERĮ)

PROGRESS REAL ESTATE LTD.
REALTOR
1072 Bloor St. W.
Perkant ar parduodant nekilnojamojį nuosavybę visada
Jums sąžiningai patarnaus **A. Blūdžius**
Telefonai: 534-9286 • namų 537-2291

AUTORITE SALES & SERVICE
1636 Dundas Street West,
Toronto, Ontario M6K 2M4 Telefonas 531-1331
BLOOR AUTORITE GARAGE
296 Brock Avenue
(Tarp Dundas ir College) Telefonas 531-1305
* Automobilio saugumo pažymėjimai (Mechanical fitness Certification)
* Sąžiningas ir patikimas patarnavimas. * Visi automobilio mechaniniai
* taisymai. * Sniginės ir paprastos padangos, MICHELIN, B. F.
* GOODRICH, RADIAL ir kt. Savininkas FRANK PETITT

PARKSIDE MEAT MARKET
335 Roncesvalles Ave.,
Toronto, Ontario Telefonas 535-1258
• Turime lietuviškų skilandžių, sūrių ir kitų maisto gaminių •
• Užsakymai priimami telefonu • Nemokamas pristatymas •

P. ir T. SERVICE CENTRE GARAZAS
(2537 Wharton Glen Ave., Mississauga, L4X 2A8,
tel. 279-4371)
Važiuoti į vakarus Dundas St. W. nuo 427 kelio 1 mylia, sukiti kairėn prie pirmųjų šviesų (pietus) Wharton Way.
Sąžiningai atliekame visus automobilinių mechanikų pataisymus.
Savininkai: Tom Thompson ir J. Tamošiūnas

BALTIC EXPORTING CO.
Siuntiniai į Baltijos kraštus ir Sov. Sąjungą
• Turime įvairių medžiagų ir kitų prekių, tinkamų siuntimui
Darbo valandos: 9 v.r. — 5 v.p.p., šeštadieniais 9 v.r. — 4.30 v.p.p.;
trečiadieniais uždaryta. Birželio, liepos, rugpjūčio mėnesiais — nuo
pirmadienio iki penktadienio 9 v.r. — 5 v.p.p.; šeštadieniais uždaryta.
482 Roncesvalles Ave., Telefonas Savininkai
Toronto, Ont. M6R 2N5 531-3098 S. ir F. Janavičiai

TIM'S AUTO BODY LTD.
Visų rūšių automobilių išorės (body) taisymas bei
dažymas (bakeoven) ir visi mechaniniai taisymai.
Parduodu variklius automobiliams.
24-28 Howard Park Ave. (arti Dundas St.W.)
Toronto, Ont., M6R 1V5 FILTOS BROS
Telefonai 533-8451, 533-8452

Čikagos ASK "Lituankos" krepšininkės — II PLS žaidinių moterų krepšinio nugalėtojos su savo treneriu Rimantu Dirvoniu. Nuotr. A. Korzono

Kanados įvykiai

(Atkelta iš 1-mo psl.)

Ir vis dėlto jis, surinkęs 51% balsų, tapo laimėtoju. Antrąją vietą su 42% balsų atsidūrė S. Weremchuk, o liberalas L. Duprat tegavo vos 5% balsų. Ir šiuo atveju, atrodo, daug įtakos rinkėjams turėjo naujas konservatorių vadovas B. Mulrony, jų nusivylimas Kanadą valdantiems liberalais. Dėl to nusivylimo dalis rinkėjų, lig šiol rėmusių NDP socialistus, ši kartą balsavo už beveik nežinomą konservatorių G. Germainą. Socialistams nepadarė net ir jų vado E. Broadbento apsilankymas, mesti kaltinimai, kad Kanados konservatoriai gali įvesti tokias pat varžtus, kokius Britų Kolumbijoje jau įvedė premjeras B. Benetto socialinio kredito partija.

Spaudos komentaruose daroma teisinga išvada, kad dviejuose papildomuose rinkimuose smūgis susilaukė ne tik liberalai, bet ir socialistai. Liberalai kritė dėl balsuotojų nusivylimo ministru pirmininku P. E. Trudeau, socialistai — jų vadu E. Broadbentu, rėmusiu konservatorių ministerio pirmininko J. Clarko mažumą turėjusios vyriausybės nuvertimą, kai buvo paskelbtas biudžetas. Spaudoje tada buvo juokaujama, kad tas nuvertimas įvyko dėl konservatorių nutarimo galioną benzino pabranginti 17-ka centų. Valdžion sugrįžę liberalai seniai peržengė tuos 17 centų, įvesdami rekordines benzino kainas, kokių Kanada lig šiol nebuvo turėjusi. Lig šiol nebuvo jokio bandymo sumažinti kasmet sparčiai augantį biudžeto deficitą, o tai buvo žadėję konservatoriai, dabar net 28% populiaresni už liberalus.

Naujas konservatorių vadovas B. Mulronis, pirmą kartą išrinktas parlamentu, savais žingsniais pakeitė patarėjus opozicijos vado įstaigoje. Rugšėjo 12 d. prasidęs jo išbandymas parlamento posėdžiuose. Ten jam teks atskleisti savo politiką, atlaikyti didelę parlamentinę patirtį turinčio ministro pirmininko P. E. Trudeau smūgius. Liberalai gyvena viltimi, kad jiems bus lengva susidoroti su naujoku ir vėl atgauti prarastą populiarumą, o konservatoriai tikisi, kad J. Clarko pakeitimas B. Mulroniu jiems užtikrins laimėjimą sekančiuose parlamento rinkimuose.

Kanados imigracijos departamentas pradėjo kovą prieš nelegalius ateivius. Jiems viena kartą jau buvo paskelbta amnestija — užsiregistravusiems leista pasilikti Kanadoje. Nevisi ta amnestija pasinaudojo, o jų eiles vėl papildė kiti nelegalūs ateiviai. Spėjama, kad jų yra apie 50.000. Antplūdžiui sustabdyti bandomajam dviejų mėnesių laikotarpiui Toronto ir Montrealyje jau įvestos specialios kortelės visiems Kanadon atvykstantiems asmenims. Į kortelę įrašoma atvykimo data, apsidėjimo vieta, numatomas išvykimas. Kortelių duomenys įjungiami į skaitytuvus, o pati kortelė priseinama prie atvykusio asmens pasą. Ji atiduodama imigracijos pareigūnams išvykimo metu. Kortelės negrąžinusio asmens pajieškos bus pradėtos skaitytuvų pagalba. Tokie asmenys bus išstremti iš Kanados. Jeigu kortelė būtų pamesta, reikia gauti kitą iš imigracijos skyrių. Išimtis nedaroma net ir gausiems svečiams iš JAV, kurie Kanadon atvyksta be jokių pasų. Jie tas kortelės turės atiduoti savo imigracijos pareigūnams pasienyje, išvykdam iš Kanados. Pastarieji surinktas kortelės per-

duos Kanados pareigūnams. Tada paaiškes, kuris JAV gyventojas yra nelegaliai pasilikęs Kanadoje. Panašiai kontrole ateiviams jau yra praktikuojama keliose kitose valstybėse.

Kanada susilauks vieno dolerio monetos, pakeičiančios popierinius dolerius įvairiuose automatuose, viešajame susisiekiame. Toronto TTC bendrovė skundžiasi, kad bilietėlių neturintys keleiviai į autobusų bei tramvajų dėžutes įmeta ne 85 centus, o visai sulankstytą dolerį. Esą tų popierinių dolerių tiek prisirenka, kad jiems išlyginti buvo pasamdyta dvylika nuolatų dirbančių tarnautojų. TTC ir kai kurios kitos susiekiimo bendrovės padarė logika nepasijmėjusių nuolatų tarnautojų unijoms, išjungdama autobusų ir tramvajų vairuotojus iš bilietėlių pardavimo. Seniau už nustatytą dolerių sumą iš vairuotojų greit gaudai taip pat nustatytą bilietėlių skaičių. Reikėjo tik pabrėžti tikslų dolerių sumą be reikalaujamos gražos. Dabar bilietėliai parduvinėjami stotyse, kaikiuriose krautuose. Dėl šio nepatogumo ir paplito pinigų metimas į dėžutes. Numatytoji vieno dolerio moneta bus 26,5 milimetro skersmens, 11% didesnė už 25 centų monetą. Iš kitų monetų ji išsiskirs ne tik savo dydžiu, bet ir gelsva spalva. Masinė metalinio dolerio gamyba dar nėra pradėta, bet jau atliekami bandymai.

Welland, Ontario

KADAISE WELLANDO LIETUVIŲ VEIKLA buvo pati didžiausia visame Niagaros pusiasalyje, nes tada ir lietuvių skaičius buvo didelis. Be to, prisidėjo dar netolimo Port Colborne bei Niagara Falls lietuviai. Nekartą didesnius renginius organizavo Wellandas ir St. Catharines kartu. Tada jau lietuvių suvažiavo daug.

Pagrindinė lietuvių prarėtimio priežastis buvo darbų sumažėjimas. Pramonė pradėjo kurtis kitur. Dabar Wellando lietuvių skaičius jau visai mažas, tačiau pagal senąją dvasią lietuvių veikla yra gana gera ir pastovi. Pastoriai tebesilaiko ir lietuviškos pamaldos kas sekmadienį. Jas laiko St. Catharines pranciškonų misijos klebonas Kun. K. Butkus.

Prie seniausių ir veikliausių lietuvių galima priskaityti ir Antaniną bei Vincą Bieliūnus, turinčius nemažą sodybą prie pat Wellando. Toje gražioje sodyboje ir pradėjo savaitgaliais rinktis lietuviai nuo pirmųjų čia įsikūrimo dienų. Net iš tolimųjų vietovių lietuvių patraukdavo lietuviška šios sodybos dvasia, ypač šilto kukulmo nuotaika pačių šeiminių. Niekas neklaušė iš kur ir kas — visiems tautiečiams atviros sodybos durys.

Didžiausią laisvę čia jausdavo labai tada gausus mūsų jaunimas — skautai. Jų stovyklavimai čia būdavo dažni. Net pasaulinės džiamborės metu 1955 m. milžiniškoje stovykloje prie Niagaros-on-the-Lake gausūs lietuviai skautai turėjo savo pagrindinę bazę A. V. Bieliūnų sodyboje.

Dideli ir sėkmingi mūsų skautų renginiai šioje sodyboje įgalino juos gerai įsikurti. Išigijo visas stovyklavimo priemones — nuo puodų, indų iki palapinių. Dabar jau laikai ir veidai pasikeitė, tik tai nesikeičia Bieliūnų lietuviškas nuosirumai ir troškimas palaikyti lietuvių. Ir patys Bieliūnai yra didžiausi veikėjai. Vincas už veiklą net išrinktas garbės nariu LKVS "Ramovė" Niagaros pusiasalio skyriaus.

Nors jaunimas beveik jau išnyko, nors lietuvių veikėjų skaičius ir čia mažėja, tačiau Bieliūnų sodyboje lietuviai tebesirenka kiekviena gera proga. Ir šiemet buvo susirinkę du kartus. Ramovėnai surengė birželio mėnesį savo metinę gegužinę su šaudymo varžybomis, kurių metu pasižymėjo geru šaudymu ir pats šeiminkas,

Skautų veikla

• Ateinantieji 1984 m. — tai Šv. Kazimiero, lietuvių skautų Globejo, metai. Planuodami veiklą, sudarydami sueigų, išskylų, stovyklų programas savuoju metodu išryškinkime reikšmingą suaktyvinti.

• Sukaktyvinės "Aušros" stovyklos rengėjai dėkoja: dail. J. Dagui už Baden-Powellio bareljefą, V. Teseckui už tarpininkavimą, parūpinant stovyklos pastą antspaudą, A. ir A. Jučiams už australiečių globą.

• Užjaučiame jūr. s. Algį ir M. Empakerius, bei jų artimuosius, mirus mamytę.

• Laikas registruoti vaikus į skautų-čių vienetus. Tėvai gali kreiptis į betkurį vadovą-ę ir gaus pakankamą pradinį informaciją. Mes tikime, kad organizuotas ir idėjinis jaunimas sudarys visos lietuviškos veiklos atramą ateityje. Č. S.

Iškilūs sportininkai

Vytautas Grybauskas, buvęs iškilius išeivijos krepšininkas ir dar aktyvus tenisininkas, ilgus metus redagavęs "Draugo" sporto skyrių, iš šių pareigų pasitraukė. Jo redaguojamo sporto skyriaus atsispindėjo išsamus visos mūsų išeivijos sporto gyvenimas. To galbūt pasigisime ateityje. Atsisveikindamas padėkojo visiems bendradarbiams. Ačiū ir Tau, Vytautai!

Leonas Rautinšas pirmoje atrankoje buvo parinktas žaisti Amerikos profesionalų meistrų "76-ers" komandoje. Leonas džiaugėsi gavęs progą žaisti labai augšto lygio komandoje, tačiau apgailestauja, kad negalės žaisti Kanados olimpinėje krepšinio komandoje. Jis, 23-ju metų krepšininkas, jau pasirašė kelerius metų sutartį ir dabar yra klubo krepšinio stovykloje, kur ruošiasi ateinančiam sezonui.

Vasaros metus L. Rautinšas dar buvo instruktoriumi Šv. Mykolo mokyklos, kurioje jis mokėsi, krepšinio stovykloje. Stovyklautojų skaičius žymiai pagausėjo po to, kai jis sutiko būti instruktoriumi.

Dana Žukauskaitė, buvusi pajėgi Vyčio krepšininkė, dar sėkmingai žaidžia krepšinį York lygos aštuonių stiprių komandų varžybose. Daina žaidžia York Raiders komandoje. Rugšėjo mėn. Ontario moterų krepšinio rinktinė numato surengti išvyką Danijon ir Švedijon. Į šią rinktinę, yra pakviestos ir 3 York Raiders krepšininkės, jų tarpe ir D. Žukauskaitė.

Vitas Gerulaitis paskutiniu metu dažniausiai pralaimi pirmose teniso turnyrų susitikimuose, tačiau laimi kitur. Neseniai pasirodė JAV televizijoje ir turėjo pasikalbėjimą apie sportą. Po to kartu su J. McEnroe surengė teniso rungtynes ir dainavo kartu su Steve Tyler ir J. McEnroe Tennis/Rock '83 koncerte. Šių renginių pelnas buvo skirtas berniukų teniso klubui, kurį globoja V. Gerulaitis.

Rūta Gerulaitytė, V. Gerulaitio sesuo, taip pat buvusi pajėgi JAV tenisininkė, liepos 9 d. ištekojo už John Martin, kuris yra Niujorko ABC televizijos viceprezidentas. Jo stotis perduos ateinančios olimpiados varžybas.

Vidas Stukas iš Victoria, B.C., sėkmingai dalyvavo jachtų regatoje, kuri vyko English Bay prie Vankuverio.

Margarita Butkienė yra septinta moteris pasaulyje, kuri šuolyje į tolį pasiekė 7 metrų ribą. Jos pasekmė yra lygiai 7 metrai. Šią pasekmę ji pasiekė Vilniaus Žalgirio stadione. A. S.

o vėliau Wellando apylinkės valdyba surengė savo tradicinę Onių išskylą-gegužinę.

A. V. Bieliūnai išaugino du veiklus sūnus: Jeronimas vadovavo kitados gerai šokusiai mūsų tautinių šokių grupei, o Kostas šoko garsiajame Hamiltono "Gyvatare".

A. V. Bieliūnai, kaip ir daugelis kitų lietuvių, irgi jau eina aukštinio saulėleidžio keliu. Linkima, kad dar ilgai eitų. Šio krašto lietuviai niekada nepamirš jų didelio įnašo į lietuvių gyvenimą. P. B.

Darius-Girėno 50 metų skrydžiui paminėti ženklelis, atspausintas specialaus medžio. Jis buvo platinamas išsklaidė prie žuvusių lakūnų paminklo š. m. liepos 17 d. Pšcėlnike, dabartinėje Lenkijoje

Taupyk ir skolinkis

Pirmutiniame ir didžiausiam
TORONTO LIETUVIŲ
KREDITO KOOPERATYVE

PARAMA

MOKA:
8 1/2 % už 90 dienų term. indėl.
8 1/2 % už 6 mėn. term. indėlius
8 3/4 % už 1 m. term. indėlius
9 % už 2 m. term. indėlius
10 % už 3 m. term. indėlius
10 % už pensijų planą
9 % už namų planą
7 1/2 % už specialią taup. s-tą
7 1/2 % už taupymo s-tas
6 % už čekių s-tas (dep.)

IMA:
už asmenines paskolas nuo 12 %
už nekilnojamo turto paskolas (mortgages):
su nekeičiamu nuosimčiu 1 metų 11 %
2 metų 12 %
3 metų 13 %
(fixed rate)
su keičiamu nuosimčiu 1, 2 ar 2 metų 10 1/2 %
(variable rate)

AKTYVAI virš 35 milijonų dolerių

Asmenines paskolas duodame iki \$50,000 ir mortgicijus iki 75% įkainoto turto. Visų narių gyvybė apdrausta santaupų dydžiu, bet nedaugiau \$2,000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki \$10,000. Nemokamas čekių ir sąskaitų patarnavimas. Gaunama piniginių perlaides, kelionės čekiai (American Express). Kitos paskolos: (Line of Credit) ir antriniai mortgicijai.

KASOS VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais — nuo 10 val. ryto iki 3 val. po pietų; ketvirtadieniais ir penktadieniais — nuo 10 val. ryto iki 8 val. vakaro; šeštadieniais — nuo 9 val. ryto iki 1 val. po pietų (liepos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais uždaryta)

BŪSTINĖ: Lietuvių Namai — 1573 Bloor Street West,
Telefonai: 532-8723 Toronto, Ontario
ir 532-1149 M6P 1A6

AL

GARBENS REALTOR

Telefonas 489-1543

22 Hedgewood Rd., Willowdale, Ontario M2L 1L5
ALFONSAS GARBENIS, savininkas, dirbantis šioje srityje virš 30 metų, sąžiningai patarnaus nekilnojamo turto reikaluose

A. W. GARBENS REAL ESTATE INC.
Telefonas 773-6480

77 Kennedy St. West, Aurora, Ontario L4G 2L6.
Minėto Garbenio sūnus ALFONSAS, jn., specializuojasi nekilnojamo turto įkainavime (Capital Gains), investicijose, mortgicijų parūpinime ir kituose nekilnojamos nuosavybės reikaluose

A. E. LEPAGE

Daiva T. Dalinda, B.A.

Kanados didžiausios namų pirkimo ir pardavimo įstaigos atstovė Jums sąžiningai patarnaus!

*** Nemokamas namo įkainojimas ***

(Istaiga priešais Toronto Lietuvių Namus)

1566 Bloor Street West
Toronto, Ontario M6P 1A4

Tel. 537-3431
Namų 769-9424

AUTOMOTIVE FIBER
AUTOBODY AND COLLISION REPAIRS

Visų rūšių automobilių išorės (body) taisymas ir dažymas: sąžiningas darbas, pigios kainos.

Savininkas — RICARDAS KYBARTAS,
22 BELVIA ROAD,
Etobicoke, Ont. M8W 3R3 Telefonas 252-8863

Steve Ignatavičius, B.A., B.PHE, B.Ed.

patarnauja investicijų ir šerų srityje.

Jis atstovauja bendrovei Housser a. Co. Ltd. (įsteigta 1917 m.), kuri yra narė The Toronto Stock Exchange, The Investment Dealers Association of Canada. Duodama nuolaida už patarnavimą iki 80% T.S.E. ir T.C.O. tranzakcijose.

Skambinkite lietuviškai telefonu 364-0264,
ext. 16 Toronto

Greitas ir tikslus patarnavimas!

DRAUDA

gyvybės, automobilių, gaisro atveju, nuomininkų turto, verslo

Juozas-Eimis Ramas

Tel. 364-5081, namų 766-5857

Allstate Simpson's, 176 Yonge St., Toronto, Ont., M5C 2L7 (Queen & Yonge)

Klientų patogumui, susitarus, atvažiuoju į namus

Viešėdami Čikagoje, neužmirškite aplankyti **N. ir J. VAZNELIŲ**

Gifts International Inc.

2501 W 71st STREET,
CHICAGO, ILL. 60629
Telefonas 471-1424

Čia gausite lietuviškų knygų, plokštelių, odos, medžio dirbinių. Ypač didelis gintaro išdirbinių pasirinkimas.

PREZIDENTO SVEIKINIMAS

"TŽ" 1983 m. 29 nr. A. Nako apšymė dainų šventės Čikagoje paminėta, kad prez. R. Reagano sveikinimas telefonu buvęs ir dramatiškas, ir komiškas, nes įkalbėtas iš anksto magnetofoninėje juostelėje. Užtikrinu, kad prez. R. Reagano tiesiog telefonu perdavė pas mane sveikinimus ir linkėjimus iš Kalifornijos VI JAV ir Kanados dainų šventės dalyviams. Tai nebuvo iš anksto įreikiuota į magnetinę juostą prezidento kalba, tik telefoninis sujungimas buvo sušlubavęs.

Alfonas Nakas tai gali patikrinti telefonu pas Liną Kojelį (Deputy Special Assistant for Political Liaison, The White House, Washington, DC).

Dr. A. Razma

VILNIEČIAI, ATSLIEPKITE

Jieškau vilniečių, kurie prieš II D. karą mokėsi ar lankė lietuviškas pradžios mokyklas arba lietuvių gimnaziją Vilniuje ir atsimena mano tetą gydytoją Dolobauskaitę (lenkiškai Dolobowiczówna). Juos prašau parašyti man savo atsiminimus, trumpas žinutes, įspūdinius apie ją ir jos darbą bei duoti charakteristiką jos kaip asmens, jos veiklos lietuvių tarpe Vilniaus krašte tarp dviejų pasaulinių karų.

Norėčiau paruošti apie šią kilnią asmenybę nedidelę monografiją. Jau turiu nemažai medžiagos apie ją, bet nuo to laiko, kai įėjau į 1924 m. apsigyvenęs Vilniaus krašte, mūsų ryšiai nutrūko. Aš net nežinau jos tikro vardo (ją vadindavom "ciocia Lusia"). Mano adresas: Algirdas Mošinskis, rua prof. Joao Arruda, 176 — ap. 12, S. Paulo 05012, Brazil. Būsiu dėkingas visiems atsiliepiams.

Algirdas Mošinskis

KLAIDINGA PRIELaida

"TŽ" 1983 m. 34 nr. dr. med. S. Sereika rašo: "Todėl siūlau: tegul visi lietuviai, kiek prisimena ir žino, parašo daugiau ar mažiau apie žydų naikinimą ar jų gelbėjimą 1941 m. Nejaugi yra tik viena

pusė, t.y., kad vokiečiai žudė, o mes nesam kalti?"

Daktare, esu lietuvis, taigi, pagal Tamstos teigimą, kaltas žydų naikinime. Tamstos kaltinimas visiem lietuviams žydų naikinimu yra gryna nesąmonė. Prašau Tamstą įrodyti, kad aš, lietuvis, naikinau žydus. Nežinau nė vieno, kad kas iš mano Kruopių valsčiaus gyventojų būtų žudęs žydus. Žinau, kad Andriejus Kalendra išgelbėjo žydą, paslėpdamas savo ūkelyje iki antrosios rusų okupacijos.

J. Prišas, Toronto

ŽYDŲ GELBETOJA

II D. karo metu nacinė Vokietija įsiveržė Sov. Sąjungon ir okupavo anksčiau buvusią laisvą Baltijos valstybę Lietuvą. Lietuvis Sofija Lisauskaitė sėkmingai slėpė žydų mergaitę Reginą, nors gerai žinojo, kad ji pati gali būti suaudyta už žydų slėpimą bei gelbėjimą. Ji rūpinosi ja kaip savo dukra. Pasibaigus karui, jau užaugusi Reginą išstėjo už žydų tautybės vyro Abraham Kab. Visi trys gyveno drauge daugelį metų.

A. Kab, imigravęs Amerikon prieš porą metų, norėdamas išreikšti savo dėkingumą Sofijai už išgelbėjimą mergaitės, kuri vėliau tapo jo žmona, pasikvietė Amerikon į 85-rių metų amžiaus, drauge su savo žmona ir dviem sūnėmis.

Deja, tos drąsios moters odėsą pasibaigė praėjusią savaitę (šis laiškas rašytas 1983.VII.20, Red.) Los Angeles mieste — Sofija Lisauskaitė mirė. Gedulinės pamaldos buvo atlaikytos antadienio vakarą, liepos 19 d., lietuvių Šv. Kazimiero šventovėje Los Angeles. Jose dalyvavo su savo šeima ir ta moteris, kurios gyvybę vėliovė išgelbėjo, išreikšdama savo pagarbą.

Be abejonės, minėtos moters užmojis praityje buvo drąsus proflis pagal Kristaus mokymą "mylėk savo artimą".

N. G. Nyerges
811 — 5th St.
Santa Monica, Calif. 90403, USA

Mišios sukaktuvinėje skautų "Aušros" stovykloje prie Auroros miestelio Kanadoje. Mišias atnaso katalikų kunigas: J. VAIŠNYS, SJ, ST. KULBIS, SJ, P. BALTAKIS, OFM; pamokslą pasakė ev. kunigas iš Čikagos kun. dr. E. GERULIS. Nuotr. T. Gaidelytės

Palaidota Sibiro tremtinė

Zarasuose 1983 m. birželio 17 d. mirė a.a. Marija Šeškuviene-Biveinytė, 72 m. amž. Palaidota Zarasų kapinėse greta savo vyro Jono Šeškaus, mirusio prieš 8 metus. Liko su šeima sūnus Gediminas, gimęs Sibire, ir 2 broliai.

A. a. Marija su vyru Jonu Šeškum ir 1 metų amž. sūnumi Tadu 1941 m. birželio 14 d. buvo išvežti į Sibirą. Apgyventinti buvo Jakutsko srityje prie Lenos upės. Gyvenimo sniegu apkastose palapinėse, vadinamoje jurtu, lange vietoje stiklo buvo įdėtas ledo gabalas, nuolat užpūstas sniegu. Čia tuojau badu mirė sūnelis Tadukas.

Vyrai turėjo visą laiką Lenos upėje valdžiai žuvalti. Nebuvo nei pirštinių, nei šiltų drabužių. Šaltis be pasigailėjimo spiginio.

Moterys žuvis dorėjo, sudė į

krovė į statines. Statinės su žuvimis buvo kraunamos ir baidokus ir plukdomos Lenos upe, išėjus ledoms, į krašto gilumą.

A. a. Marija ir a. a. jos vyras Jonas iš Sibiro Lietuvon grįžo bei sveikatos. Vyras Jonas, sunkiai pasirgęs, mirė anksčiau. A. a. Marija turėjo augštą kraujo spaudimą, sirgo širdimi, paskutiniu laiku galvoje truko smegenų gysla; iki mirties gulėjo be sąmonės.

Jos laidotuvės buvo birželio 19, sekmadienį, 3 v.p.p. Laidotuvėse dalyvavo giminės, buvę Sibiro tremtiniai, artimi ir tolimi kaimynai, daugybė žmonių. Po gedulingų maldų šventovėje nulydėta į kapines. Kapas papuoštas daugybe gėlių ir vainikais.

Ačiū Dievui, kad grįžusi iš Sibiro, gali išstiegti mielos tėviškos žemėlę. Biv.

Naujas "Europos Lietuvis" redaktorius

Nors viešai dar kažkodėl ir neškelbiama, bet privačiai žinoma, kad "Europos Lietuvis" redaktoriaus pareigų perimti rugpjūčio mėn. pradžioje atvažiavo Jonas Mašanauškas iš Australijos. Vadinasi, nepasitvirtino DBLS centro valdybos nario V. Dargio "Tėviškes Žiburiams" pateiktoji žinia, kad redaktorium būsiąs V. Keris.

Po karo su pirmaisiais būriais lietuvių J. Mašanauškas buvo atvažiavęs dirbti į D. Britaniją ir apsigyvenęs Coventry mieste. Tada dar jaunas vyras, jis žaisdavo krepžinį vietinėje "Apuoko" komandoje, dirbo DBLS Coventry skyriaus ir savišalpos draugijos valdybose, kurį laiką vadovavo chorui, reikšėsi kaip deklamatorius, platino spaudą. Taigi buvo plačiai įsijungęs į lietuvišką veiklą.

Vokietijos Haffkrugė tuoj po karo buvo vienas iš to jaunų vyrų būrelis, kuris, susispietęs apie poetą Juozą Kruminą, leido rotatorium spausdinamą žurnalą "Gintaras". Coventryje Bronius Daunoras buvo užsukęs judrų spaudos ratą — leido žurnalus, spausdino knygas, ir į tuos darbus tada buvo įsijungę jau Haffkrugė šios srities patyrimą įsigijusieji kairie jaunuoliai.

1951 m. jis iškeliavo į Australiją, įsikūrė Melburne ir ten vertėsi statybomis. O dabar, daugiau kaip po 30 metų, grįžo į Britaniją vėl dirbti lietuviško darbo.

Su jo atvažiavimu bus pasibaigęs ilgokas metas trukęs redaktoriaus įjėškimas. Žinia, kad J. Mašanauškas perima laikraščio redagavimą, sutinkama su viltimi, kad pasibaigs ta erzinti ir bendruomenę skaldanti era, kai apie pustrėčių metų "Europos Lietuvis" buvo patogus įrankis puldinėti įvairiems asmenims, neleidžiant palistiesiems pasisakyti.

K. Barėnas

• Užsakykite "Tėviškes Žiburius" kaip dovaną jaunavedžiams, draugams, pažįstamiems

Kanados \$5 pašto ženklas

Pirmą kartą Kanados pašto istorijoje pasirodė pašto ženklas \$5 vertės. Pašto įstaigos tą ženklą pradėjo parduosinėti 1983 m. sausio 10 d. Anksčiau išleistų dolerių pašto ženklų augščiausia vertė buvo \$2. Tokio pašto ženklo prireikė dėlto, kad pašto patarnavimas per 1982 m. pabrango beveik dvigubai.

Pašto ženkle yra atvaizduotas Kanados parkas Point Pelee 30 mylių į pietvakarius nuo Windsor. Šis parkas su smėlėmis pakrantėmis, pelkėmis ir mažais ežerėliais užima tik 5 kv. mylias. Parkas pasižymi tuo, kad jis yra Kanados dalis, toliausiai išsikišusi į pietus. Palyginus su JAV Kalifornija, jis yra tokioje pat geografinėje platumoje, kaip ir šiaurinė Kalifornija. Apsuptas iš dviejų pusių Erie ežero. Point Pelee parkas turi šilčiausią klimatą Kanadoje.

Point Pelee yra padarins ledynų laikotarpio. Spėjama, kad prieš 10.000 metų tirpdamas ledynas paliko daug smėlio ir kitų nuosėdų Erie ežero dugne. Tas nuosėdų ruožas ejo skersai Erie ežero. Vandens srovės ir vėjai suformavo dabartinį Point Pelee iškyšulį. Mokslininkai mano, kad apie 500 m. po Kr. indėnų ten jau gyventą. Europiečiai šią vietovę atrado tik 1670 m. Kanados valdžia 1918 m. paskelbė Point Pelee krašto parku, kad apsaugotų jo savybes.

Dauguma augalų ir gyvių, kurie yra plačiai paplitę JA Valstybėse, čia pasiekia šiaurinę ribą ir visur kitur Kanadoje neužtinkami. Karolinos pušų miškai klesti smėlėtoje žemėje, bet būdingi Kanados spygliuočiai neužtinkami. Iš gyvių gausu roplių ir kitų vandens gyvūnų, kurie dėl šaltio neužtinkami kitose Kanados dalyse.

Point Pelee yra puiki vieta paukščių stebėjimams. Apie 90

paukščių rūšių turi lizdus ir šimtai praskrenda skrisdami į pietus. Stebėtojai yra užregistravę apie 336 rūšis. Point Pelee pritraukia paukščius ne tik švelniu klimatu, bet ir dėlto, kad čia yra trumpiausias kelias perskristi Erie ežerą. Parko smaigalis išsikiša giliai į ežerą ir toliau yra visa eilė salų, kurios veda į kitą ežero pusę. Šis kelias perskridimui per Erie ežerą yra daug patogesnis už kitus, todėl nenuostabu, kad plaštakės "Monarch" taip pat pasirinko šį kelią skristi į Meksiką.

Pelkėtos Point Pelee vietovės su žalia vasaros augmenija yra gražiai atvaizduotas menininko Wayne Terry \$5 pašto ženkle. Kanados pašto ženklai daugiausia yra spausdinami lapais po 50, bet \$5 ženklas yra spausdinamas lapais po 25. K.K.

Toronto Prisiėkelimo parapijos choras, dalyvavęs dainų šventėje Čikagoje ir įžanginiame parade. Nuotr. Z. Degučio

1983 metų ESKURSIJOS VILNIUS arba VILNIUS ir kiti Europos miestai

Rugsėjo 29 (užsiregistruoti iki rugpjūčio 29 dienos)

Galima važiuoti 8 dienom arba ilgesniam laikui grupėje arba paskirai. Grupė rugsėjo 1 lydesiu aš pats: norintiems galėsiu nupirkti automobilius. Smulkesnių žinių teirautis čia žemiau nurodytu adresu ir telefonu.

V. BAČENAS All Seasons Travel, B.D.

Registration No. 0009239

1551 Bloor Street West, Toronto, Ontario M6P 1A5

Visais kelionių reikalais kreiptis: V. BAČENAS

tel. 533-3531

nuo 11 v.r. iki 7 v.v.

Dėkingumo skola lietuviams

"Hannoverische Allgemeine Zeitung" V. Vokietijoje 1982 m. pradžioje paskelbė siūlymą Hanoverio miestui pasirašyti bendradarbiavimo sutartį su Vilniumi. Neturime žinių, ar tas pasiūlymas buvo svarstytas Hanoverio miesto tarybos, tačiau iš vietinių skaitytojų susilaukė gyvo atgarsio. "TŽ" redakciją pasiekė vieno vokiečio laiškas, skirtas minėto Hanoverio miesto laikraščiui ir pasirašytas Ot. Huepede (Kirchweg 4, 3017 Pattensen 6). Jame autorius primena, kad Vilna yra slaviškas pavadinimas ir kad lietuviškas jo vardas esąs Vilnius. Jame gyvenanti lietuvių dauguma. Priminęs kairiųjų istorijos faktus — lenkų okupaciją Vilniuje, Klaipėdos prijungimą prie Lietuvos, glaudžius kultūrinius vokiečių ryšius su lietuvių tauta, autorius rašo:

"Baigiant tenka iškelti dar vieną labai rimtą reikalą, būtent, begalinę padėkos skolą lietuviams. 1945 m. apie 100.000 civilinių Karaliaučiaus, Rytų Prūsijoje, gyventojų pergyveno miesto apsupimą. Iš jų tikėtai apie 30.000 išliko gyvi iki galutinės evakuacijos 1948 m. Apytikriai galima manyti, kad

didelė dalis — 10.000 ar 20.000 tiesiogiai ar netiesiogiai buvo išgelbėti lietuvių. Masiškai iš Karaliaučiaus atvykstantiems suvargusiems gyventojams lietuviai nesavanaudiškai teikė pastogę, globą bei maistą ir tuo būdu išgelbėjo juos nuo bado mirties. Tai buvo nepaprastas žmoniškumo bei artimo meilės reiškinys, plaukiantis iš solidarumo ir gilaus religingumo.

Žinoma, bendradarbiavimo sutartis tarp Hanoverio ir Vilniaus susidurtų ir su tam tikrom problemom. Dalyką reikia apsvaistyti politiniu požiūriu ir atsižvelgti į kairiųjų SPD (socialistų partija, Red.) apylinkių balsus.

Turiu ir kitą pasiūlymą, nepriklausantį nuo pirmojo. Hanoveryje reikėtų pastatyti paminklą pagerbti drąsiai lietuvių tautai ir jai padėkoti už išskirtinai humanišką laikyseną bei išgelbėjimą nesuskaitomoms daugybės vokiečių".

Šis laiškas rašytas 1982 m. vasario 3 d., bet "TŽ" redakcija pasiekė 1983 m. rugpjūčio mėnesį. Jį pateikiame skaitytojams kaip liudijimą vokiečio, iškeliančio viešumon užmirštą lietuvių didvyriškumą II D. karo metu.

A. E. LePAGE
REAL ESTATE SERVICES

PERKATE AR PARDUODATE NAMUS? SKAMBINKITE BIRUTEI GRIGAITYTEL-SPUDIENEI

3630 Lawrence Ave. East 431-5462
Scarborough, Ont. M1G 1P6 445-9469

A & L Windows
Savininkai — Algis ir Lenis Žilvyčiai

Esamus langus pakeičiame šiluminiais (thermal) langais dvigubo ar trigubo sturmo stiklo. Taip pat įdedame aliumines duris 2" ir aliuminius išorinius langus (storm windows) (vairios rūšies ir spalvos, pagamintus pagal užsakymą. Nemokamas įkainojimas. Lietuviams 10% nuolaida Skambinti telefonu (416) 545-6556 Hamiltone, Toronte ir apylinkėse

Advokatas PETRAS K. ŠIMONĖLIS, B.A. M.L.S. LL.B.

3031 Bloor St. W., Suite 200 Telefonai:
prie Royal York (416) 231-4138
Toronto, Ontario M8X 1C5 namų 848-0234

Advokatas ALGIS S. PACEVIČIUS, B.Sc., LL.B.

2 Jane St., Suite 303 Telefonai:
Toronto, Ontario M6S 4W3 (416) 762-7393
Bloor ir Jane gatvių kampas namų 233-0303

DRESHER INSURANCE & REAL ESTATE BROKERS

233-3334 — 231-2661 — 231-6226
3830 B Bloor Street West • Islington, Ontario M9B 1K8

Lietuvių kalba patarnauja — V. DRESERIS ir A. MIKSIENĖ
Darbo valandos: 9 v.r. — 7 v.v., šeštadieniai — 9 v.r. — 12 v.p.p., Narys "Better Business" Biuro

INSURANCE * Namų — Gyvybės * Automobilių * Komerciniai

533-1121 Walter Dauginis 822-8480
Insurance Agency Ltd.

1613 Bloor Street West • Toronto • Ontario

FRANK BARAUSKAS LTD., REALTOR
3828 BLOOR ST. W., ISLINGTON, ONTARIO M9B 1K8
NAUJAS TELEFONAS: (416) 232-1111

- * nuosavybių įvertinimas
- * priežiūra ligos ar nelaimių atveju
- * palikimų nuosavybių tvarkymas
- * patarimai perkant ar parduodant

DRAUDA

"ALL THE CHOICE IN THE WORLD"

MASKELL INSURANCE BROKERS LTD. (Savininkas Balys Maskellūnas)

Tel. 251-4864, 251-4025, 251-4824 • Namų: 277-0814

2405 Lakeshore Boulevard West, Suite 403

Toronto, Ontario M8V 1C6

VISŲ RŪŠIŲ DRAUDA • 20 METŲ PATIRTIS

• ĮVAIRIŲ DRAUDOS BENDROVIŲ ATSTOVYBĖ •

28-sios Kanados Lietuvių Dienos

rengiamos 1983 metų spalio 7-9 Ontario Londone. Plataus masto programa. *Dalyvaukime visi!*

TORONTONT

Anapilio žinios

— Rugsėjo 4 sekmadienių užbaigtos vasarinės pamaldos Wasagoje. Jos dar bus laikomos Padėkos dieną — spalio 9, sekmadienį, 11 v.r.

— Šiluvos Marijos atlidai Londone — rugsėjo 11, sekmadienį, 4 v.p.p.

— Rengiasi tuoktis — Richard Jeffries su Daina Akelaityte; Ričardas Drešeris su Rima Petkute.

— Po vasaros atostogų Lietuvos Kankinių parapijos žiniaraštis išeis rugsėjo 11 d.

— Lietuvių kapinėms paaukojo \$100 Zenonas Tumosa, \$50 — L. P. Lapinskas. Parapijai paaukojo \$200 Lina Juzukonienė (a.a. Igno Juzukonio atminimui).

— Lietuvių Šv. Jono kapinės vakariais uždamos 8 v.

— Mišios rugsėjo 11, sekmadienį, 10 v.r. — už a.a. Aleksandrą Sikorskienę, 11 v.r. — už a.a. Joną Besąparį.

Išganytojo parapijos žinios

— Pamaldas rugsėjo 11, sekmadienį, 11.15 v.r., su šv. Komunija laikys kun. P. Dilys.

— Šv. Rašto apmąstymai po vasaros atostogų prasidės rugsėjo 29, ketvirtadienį, 7 v.v., šventovėje. Bus aptartas 1983-1984 m. planas.

— Pamaldas rugsėjo 18, sekmadienį, įprastu laiku, laikys kun. P. Dilys. Po pamaldų — moterų draugijos posėdis Gerdos Povilaitienės bute, 138 Shaver Ave. North, Islington, Ont. Tel. 622-7305.

— Teologijos stud. V. Grigūzis dėkovoja visiems mūsų parapijos nariams už priėmimą ir už jam surinktas aukas.

— Anglų kalba pamaldas 1983-1984 m. laikotarpį nustatys parapijos taryba savo posėdyje rugsėjo 14 d.

Lietuvių Namų žinios

— LN valdybos posėdyje rugsėjo 1 d. buvo priimti nauji nariai: Vl. Šaltmiras, D. Šaltmirienė, G. Kaknevičienė, R. Kaknevičiūtė ir I. Kalesnykaitė. Aptarti LN poilsio stovyklos ir Tumo Vaidzanto 50 m. sukakties minėjimo biudžetai. "Aušros" klubui paskirta papildoma \$300 auka ir nutarta pavaišinti Lituanistikos Instituto narius sekmadienio popietės metu.

— LN kultūrinės veiklos komisijos iniciatyva spalio 2, sekmadienį, rengiama paskaita "Automatinis drauda ir vairuotojų teisės". Pirmininkaus dr. J. Slivinskas, pranešimus padarys ir į klausimus atsakys adv. A. Pacevičius ir V. Dauginis. Norima supažindinti visuomenę su teisėmis ir įsipareigojimais nelaimės atveju, drauda ir kaina.

— Lankėsi LN: A. Petrašiūnas, J. A. Belazarai, A. Mazalas, A.A. Musteikiai, J.G. Slavėnai, J. Vaišnys, S.J. A. Šešplaukis, K. Ėringis, K. Trimakas, J. Dainauskas, B. Saldukiene, R. Šilbajoris, J. Gimbutas, A. Šidlauskaitė, L. Daunienė, R. Misiūnas, H.S. Stasai, K. Keblys, I. Maziliauskienė, B. Vaškevičius, P. Krukonis, E. Makauskas, K. Skrupskelis, V. A. Liulevičai.

A.a. Igno Juzukonio atminimui jo žmona Lina Juzukonienė — "Tėviškės Žiburiams" paaukojo \$100. Dėkojame už paramą spaudai, kurią velionis mėgo ir labai vertino.

— Medicinos daktaras Robertas Tautkus atidarė savo kabinetą Bramalea vietovėje. Jis yra gimęs Montrealyje, bet medicinos mokslus baigė Toronto universitete. Studijuodamas un-te, vienerius metus dalyvavo lietuvių studentų klubo veikloje. Gyvendamas Montrealyje, vienerius metus mokėsi šeštadieninėje lietuvių mokykloje. Savo pacientams gali patarnauti ir lietuvių kalba. (žiūr. skelbimą).

DAŽYTOJAS-DEKORATORIS

su 30 metų patirtimi. Atlieka išorės ir vidaus dažymo bei popieravimo darbus. Skambinti vakarais po 6 v. 769-7044 Toronte, KAROLIS ABROMAITIS

Bookbinding Studio

"SAMOGITIA"

meniškai riša knygas bei žurnalus. Savininkas — Iletuvis. Telefonas 625-2412
P.O. Box 1343, Postal Station "B" Mississauga, Ontario L4Y 4B6

Prisikėlimo parapijos žinios

— Praėjusį sekmadienį 10 v. Mišias laikė svečias iš Čikagos kun. J. Vaišnys, SJ. Pamokslus per visas Mišias sakė kun. A. Grauslys.

— Parapijos tarybos prezidento posėdis — rugsėjo 12 d., 7.30 v.v.

— Per visą rugsėjo mėnesį kun. L. Januška, OFM, pavaduodą išvykusį Hamiltono kleboną, o rugsėjo mėnesį kun. Pijus Šarpičnikas, OFM, pavadavo Rotesterio kleboną.

— Rugsėjo 31 d. palaidotas Kazimieras Gečas, 68 m. amžiaus; rugsėjo 2 d. palaidotas Vytautas Jarašunas, 46 m. amžiaus.

— Parapijos choras renkasi pirmą repeticijai rugsėjo 8 d., 7.30 v.v., muzikos salėje. Lapkričio 12 d. parapijos salėje su vakariene, koncertu ir šokiais choras paminės savo 30-metį.

— Parapijos Šv. Rašto būrelis, kuriam vadovauja seselė Onutė Mikailaitė, savo seminarus pradės rugsėjo 20 d., 7.30 v.v., Parodų salėje. Bus studijuojami šv. Pauliaus laišukai. Dalyvaujantys atsineša savo Šv. Rašto knygas.

— Šv. Rašto N. Testamentą knygų kietais ir minkštais viršeliais galima gauti parapijos raštinėje.

— Pasibaigus vasarai, sekmadienio vakaro Mišios vėl bus laikomos 7 v., pradedant rugsėjo 11 d. Mišios mišiomis šeimoms anglų kalba bus pradėtos laikyti spalio mėn. pradžioje. Rugsėjo 5 d. suėjo metai laiko nuo kun. Tado Degučio, OFM, mirties. Metinių Mišios bus šį sekmadienį, rugsėjo 11, 11.30 v.v.

— Parapijai aukojo: St. Gudaitis \$300, E. Jarašūnienė \$200, J. B. Jonynai \$50. Religinei šalpai aukojo: J. Vaičieliūnas \$500, N.N. \$100; pranciškonų klierikų fondai: S. Mazlaveckienė \$20. Popiežiaus kelionės reikalams aukojo J. Aleknavičius \$100.

— Mišios rugsėjo 11 d., sekmadienį, 8 v.v., už Giedraičių šeimos mirusius; 9 v.v. — už Asevičių ir Batūrų šeimų mirusius, 10 v.v. — už Juškevičių šeimos mirusius, 11.30 v.v. — už kun. Tado Degučio, OFM, 7 v.v. — už Joną Ratkų.

— Lituanistikos Instituto rengtas suvažiavimas Toronte š. m. rugsėjo 3-4 dienomis buvo labai sėkmingas tiek dalyvių skaičiumi, tiek turiniu. Akademine suvažiavimo programą paruošė instituto vadovė, o techniškus reikalus ir meninę programą tvarkė KLB kultūros komisija, kurią sudaro: pirm. A. Sungailienė, nariai — dr. J. Čuplinskienė, V. Dauginis, A. Karkienė, kun. J. Staškus, Vl. Šaltmiras. Suvažiavimo išvakarės — rugsėjo 2 d. pas p.p. Čuplinskus buvo suruoštas priėmimas svečiams, jau atvykusiems į suvažiavimą. Rugsėjo 3 d. p.p. prasidėjo paskaitos Lietuvių Namų Gedimino Pilies menėje. Dalyvavo apie 100 klausytojų ir keliolika instituto narių. Vakariene toje pačioje menėje dalyvavo 90 asmenų. Spalvotų vaizdų pyne iš Lietuvos parodė Perkūnas Krukonis iš Bostono. Meninę dalį atliko smuikininkai Bankai ir pianistė Bankaitė, neseniai imigravę Kanadon. Sekmadienį paskaitos prasidėjo 1 v.p.p. ir susilaukė gausios auditorijos (arti 150). Visi gyvai domėjosi paskaitomis ir dalyvavo diskusijose. Baigiminį žodį instituto vardu tarė prof. J. Slavėnas, išreikšdamas padėką vietiniams rengėjams ir pasidžiaugdamas Toronto lietuvių nuosirdumu bei gausiu dalyvavimu. Suvažiavimo aprašymas — vėlesniai "TŽ" numeryje.

— Kanados Lietuvių Komitetas Žmogaus Teisėms Ginti parūpino kun. A. Svarinskio, sovietų įkalinto lietuvių kankinio, lipinėlius. Jų galima gauti Anapilio ir Prisikėlimo parapijų knygynuose arba tiesiai rašant Kanados Lietuvių Žmogaus Teisėms Ginti Komitetui (1011 College St., Toronto, Ontario, Canada M6H 1A8). Kaina vieno lapelio, susidedančio iš 4 ženklų, yra vienas doleris. Lipinėlių paruošimo darbą labai greitai ir skoningai atliko Snaigė Šileikienė, atspausdino "Time Press Litho Ltd." Jiems komitetas labai dėkingas.

Toronto "Gintaro" ansamblio tėvų komitetas
maloniai kviečia jus atsilankyti į

MADŲ PARODA

"APLINK PĖSĄULĄ"

spalio 16,
sekmadienį, 4.30 v.p.p.,
Toronto Lietuvių Namuose

Kava, pyragai, loterija, laimingas įėjimo bilietas
Auka \$5.00 Dėl bilietų skambinti ponai Vingelienei 536-1785

Kanados Lietuvių Bendruomenės tarybos rinkimai
(vyks ne rugsėjo 25 d., kaip kad anksčiau buvo pranešta, bet spalio 30, sekmadienį.

Kandidatų sutikimai turi būti pristatyti apylinkės rinkimų komisijai iki rugsėjo 17 d. Pranešame, kad anksčiau pristatyti sąrašai į KLB tarybą ir KLSJ tebegalioja, bet gali būti papildyti iki minėtos datos.

Kanados Lietuvių Bendruomenės krašto valdyba ir KLB krašto tarybos vyr. rinkimų komisija

Supažindinimo popietė su nauju veikalu, pavadintu "Nemarus mirtingasis" — arkivyskupas Teofilus Matulionis", rengiama Toronto Lietuvių Namų Mortos salėje rugsėjo 18, sekmadienį, 3 v.p.p. Bus rodomos skaidrės, pavaizduojančios minėto Velionies gyvenimą Lietuvoje, Latvijoje ir Rusijoje. Paaikškinimus duos knygos autorius kun. Pr. Gaida, o apie pačią knygą kalbės rašytojas J. Kralikauskas. Popietę rengia LN visuomeninės veiklos komitetas ir kviečia visuomenę dalyvauti.

Vaižganto 50 m. mirties sukakties minėjimas rengiamas š. m. rugsėjo 25 d. Toronto Lietuvių Namuose 3 v.p.p. Pagrindiniu kalbėtoju pakviestas rašytojas, žurnalistas ir radijo kalbėtojas Bronys Raila iš Los Angeles, Kalifornijoje. Jo tema: "Su Vaižgantu į ateitį". Jis yra 15 knygų autorius, kurių paskutinės dvi išleistos šiais metais: "Raibos agavos" ir "Kietokios Lietuvos ilgesys". Suinteresuoti galės šias knygas įsigyti. Po paskaitos bus koncertas. Bilietai gaunami LN raštinių, sekmadienį popietės ir prie įėjimo prieš minėjimą. Šią iškilnę rengia ir visuomenę dalyvauti kviečia LN visuomeninės veiklos komitetas.

Lietuvos Kankinių parapijos choras pradės repetitijas rugsėjo 11 d., po 11 v. Mišių. Prašome choristus būtinai dalyvauti pirmoje repetitijoje. Taip pat laukiame naujų choristų, kurie padidintų mūsų eiles.

Valdyba

"Tėviškės Žiburių" metinė prenumerata pakelta iki \$19. Siunčiantieji prenumeratą už 1984 metus prašomi tai įsidėmėti. Tai padaryta ryšium su padidėjusiomis išlaidomis — spausdinimo, ypač pašto patarnavimo. Palyginus su Toronto estų savaitraščiu "Meie Elu", "T. Žiburiai" yra daug pigesnis laikraštis: šio estų savaitraščio metinė prenumerata Kanadoje — \$40, JAV-se — \$44 (paskiro nr. kaina — 75 ct.). Dar yra skaitytojų, neatsilygusių "T. Žiburiams" už 1983 metus. Maloniai prašome nedelsti ir nesunkinti laikraščio leidybos. Taip pat primename, kad jau laikas atnaujinti prenumeratas ir 1984 metams. Būsime dėkingi už teikiamą dėmesį bei paramą.

SUPAŽINDINIMO POPIETĖ
su premijuota knyga
"Nemarus mirtingasis"
1983 m. rugsėjo 18, sekmadienį, 3 v.p.p.,
Toronto Lietuvių Namų Mortos salėje

Kalbės rašytojas J. Kralikauskas, knygos autorius kun. dr. Pr. Gaida ir bus rodomos J. Miltenio paruoštos skaidrės apie minėtoje knygoje aprašomą arkivyskupo T. Matulionio gyvenimą. Maloniai kviečiame visuomenę dalyvauti. Įėjimas nemokamas. Dalyviai galės įsigyti knygą su autoriaus parašu pagiginta kaina Lietuvių Namų kultūrinės veiklos komisija

Dr. Robertas Tautkus, M.D.
bendros praktikos gydytojas
(family practice)
atidarė savo kabinetą ir priima pacientus:
40 Finchgate Blvd., Suite 208, Bramalea, Ont.
telefonas 792-2245

A.a. JONUI RAČINSKUI
Lietuvoje mirus,
seserį VALERIJA TAUTKEVIČIENĘ ir visus artimuosius nuosirdžiai užjaučiame —
Kanados Lietuvių Bendruomenės Windsoro apylinkės valdyba

Mielam draugui
A+A
ANTANUI GUDAIČIUI
mirus,
jo broliams bei jų šeimoms, jo krikšto dukrai DALIA MILLER bei jos šeimai, visiems giminėms ir artimiesiems reiškiamė gilią užuojautą —
O. E. Žemaitaičiai

Mylimai Motinai
A+A
ZINADAI EMPAKERIENEI
mirus,
jos sūnus — jūrų skautininką ALGĮ ir šeimą, MEČĮ ir žmoną liūdesio valandoje nuosirdžiai užjaučiame —
Toronto skautininkų-ų ramovė

Prof. A. Zubriui, kūrėjui-savanoriui, padaryta operacija General ligoninėje.

A.a. Antano Gudaičio atminimui vietoj gėlių paaukojo "T. Žiburiams" \$20 O. E. Žemaitaičiai.

Anapilyje ir "T. Žiburiuose" lankėsi Belazaro šeima su savo draugais bei giminėmis iš JAV. Ta proga užsisakė "T. Žiburius". Atvykusi iš Vašingtono dr. Birutė Tijūnaitytė-Saldukiene į Lituanistikos Instituto suvažiavimą aplankė "T. Žiburius", lydimą V. Pilkauskio iš Hamiltono. — Dr. K. Ėringis, dalyvavęs Lituanistikos Instituto suvažiavime, taipgi aplankė "TŽ" ir paliko aktualų rašinį apie lituanistikos katedrą Ilinojaus un-te.

Iš "Mount Sinai" ligoninės gautas šis laiškas, skirtas "T. Žiburiams": "Mount Sinai ligoninės pacientų bibliotekos vardu dėkojame jums už siuntinėjimą jūsų laikraščio. Tu būdu jūs įgalinate mus aprūpinti ligonius skaityba gimtąją jų kalbą. Esame ligoninė, aptarnaujanti plačią daugiakalbę bendruomenę, tad esame labai dėkingi už jūsų pagalbą". Pasirašė bibliotekos vedėja Sandra Hausman. Pažymėtina, kad "T. Žiburiai" šiai ligoninei siunčtinėjami nemokamai.

IŠNUOMOJAMAS BUTAS vienam asmeniui Toronte prie Keele požeminio stoties. Didelis kambarys, virtuvė ir prausykla. Skambinti tel. 767-4736.

MONTREALQUE

Sol. G. Čapkauskienė rugsėjo 19 d. koncertavo stovyklaujančioms ateitininkams sendraugiams Kennebunkporte. Jai akompanavo bostoniškis V. Bakšys.

Pirmasis susipažinimas su naujai išleista sol. G. Čapkauskienės plokštele įvyks rugsėjo 9 d. Jaunimo Centre, Čikagoje. Rengia plokštelei leisti komitetas, užbaigdamas savąjį darbą.

Sol. V. Verikaitis su žmona rugsėjo 23 d. lankėsi Montrealyje savo plokštelės leidimo reikalais. Plokštelė "Palik tik daigą man" pasirodys lapkričio mėn. Tai bus geriausių solisto dainų, dainuotų per 25 metus, rinkinys.

Sesėlė Judita grįžo atsisveikinti su montrealiečiais ir išvažiuoti į centrinius namus Putname tolimesniai darbai. Montrealyje išbuvo trejus metus. Montreallio namų vyresniąja pasilikla seselė Palmira, kuriai padės seselė Michaelė.

Sesėlė Eug. Lukošūtė, dalyvavusi savo puseserės Rasos Lukoševičiūtės vestuvėse, buvo ištikta automobilio nelaimės. Gydytojas Charles Le Moynė ligoninėje Longueuil B.S.

Teresės Keršytės ir Antano Mickaus sutuoktuvės AV par. šventovėje giedoj parapijos choras ir solistai. Jis taip pat dalyvavo vestuviniame jų pokilyje ir pasižymėjo savo dainomis. Pokyliui vadovavo sol. A. Keblys.

Brigita Stankevičiūtė, Alain Stankevičiaus-Stankės dukra, susižiedavo su žurnalistu iš Prancūzijos Olivier Lasser. Sutuoktuvės numatytos š. m. gruodžio 27 d.

Lankėsi prof. J. Pikūnas su savo žmona Regina iš Detroito. Jie du susituokė Montrealyje prieš 25-rius metus. Regina Pikūnienė-Liesiūnaitė, gail. sesuo, tuomet gyveno Montrealyje. Dr. J. Pikūnas profesoriuoju Detroito Lojolos un-te B.

Šv. Kazimiero parapijoje. — Klebonas kun. St. Šileika rūpinasi, kad Šv. Tėvas Jonas-Paulius II, ateinančiais metais lankydamas Montreali, sustotų ir mūsų šventovėje, nes bus švenčiami sukaktviniai šios parapijos globėjo metai. Organizuojama kelionė į Romą 1984 m. kovo pradžioje, į šv. Kazimiero iškilmės Šv. Petro bazilikoje. Po to bus lankoma Šv. Žemė. Norintieji šioje kelionėje dalyvauti registruojasi pas kleboną — 521-9930. — Iš Kalgario pas tėvus A. St. Jaugelius ir J. J. Zitkus lankėsi jauna Algio ir Vidos šeima su prieraugiu — Kristina ir Tomuku. — Dr. A. Jaugelienė su jauniausia savo dukra Rita aplankė dukrą — geologijos studentę Rūtą Vankuverį. — Romas Juodis išvyko tęsti studijų į Windsorą, Ont., siekti magistro laipsnio ekonomikos srityje. Sk.

Greitas ir tikslus patarnavimas!

Tel. Bus.: 722-3545
Res.: 256-5355

PETRAS ADAMONIS
C.I.B.

GAISRAS • AUTOMOBILIAI • ATSAKOMYBĖ • GYVYBĖ
ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.
3907 A ROSEMONT BLVD., MONTREAL, QUE.

LITAS MONTREALIO LIETUVIŲ KREDITO UNIJA

1465 DE SEVE STREET, MONTREAL, QUE. H4E 2A8. Telefonas: 766-5827

Darbo valandos	Aušros Vartai	Rosemount
Pirm., antr. treč.	9.00 — 3.00	—
Ketvirtadieniais	12.00 — 8.00	6.00 — 8.00
Penktadieniais	10.00 — 6.00	12.00 — 6.00
Sekmdieniais	10.00 — 12.30	—

Certifikatai: min.	\$1,000.00	DUODA PASKOLAS:
1 metų	9 %	
Terminuoti indėliai:		nekilnojamo turto, asmeninės ir prekybinės. Paskolos mirties atveju apdraustos iki \$10,000
1 metų	8.5 %	
180 — 364 d.	8 %	
30 — 179 d.	7.5 %	
Trumpalaikius indėlius už \$20,000 ir daugiau		
Taupomosios sąskaitos: •		
specialios	7.25%	
su drauda	7.5 %	
Čekių sąskaitos	5 %	

KONFIDENCIALUS IR GREITAS PATARNAVIMAS
ČEKIAI IR VISI KITI PATARNAVIMAI NEMOKAMAI

ANAPILIO KNYGYNE gautas nedidelis kiekis leidinio "II Pasaulio Lietuvių Dienos". Parduodama po \$5. Taip pat gauta: "Grybs, Grybs" (dainorėlių mažiems) \$4.25; nauja plokštelė "Vasaros rugėgielės" (Brolių Aliukų Ansamblio — linksma muzika šokti ir svajoti) \$12.50.

DĖMESIO! MIAMI BEACH, FLORIDOJE, netoli jūros išnuomojamas privatus kambarys su visais patogumais nuo spalio 1 d. iki sausio 30 d. Skambinti Toronte tel. 625-3632 arba Floridoje 1-305-861-2161.

PER a.a. KAZIMIERO GEČO laidotuvių pusrėčius paliktas Anapilio salėje gelsvas, pintas iš šaknų rankinukas. Prašome, kas rado, grąžinti Sofijai, 453 Clendenan Ave., Toronte.

JIEŠKAU BUTO iš dviejų ar trijų kambarių, virtuvės ir prausyklos High Park rajone. Skambinti vakarais tel. 762-4212 Toronte.

ATLIEKU visokius namų remonto ir staliaus darbus, lauko ir vidaus dažymus, valau grindų kilimus ir sofąs (steam cleaning) pigia kaina. Skambinti po 7 val. vakaro tel. 532-3410 Toronte — J. Šilūnas.

LIETUVIŠKA GĖLIŲ KRAUTUVĖ

savininkė V. SIMINKEVIČIENĖ. Įvairiomis progomis skambinti į "Petals Florist" tel. 769-5009. Adresas: 710 Annette St., Toronte, Ont., vienas blokas į rytus nuo Jane St. Pristatymas į ligonines, laidotuvių namus ir t.t. Savininke yra prityrusi vestuvių gėlių tvarkymo srityje.

CANDLELIGHT CATERERS

SAVININKAI J. S. BUBULIAI. Baliai, vestuvės, sužadėtuves, parenimai namuose ir įstaigose. Skambinti pirmadieniais, antradieniais, trečiadieniais ir vakarais po 9 v. v. tel. 667-8260 arba 667-8280 Toronte.